

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ അഷ്ടമഃ സ്കന്ധഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

വിഷയസൂചി

1	പ്രഥമോദ്യായഃ	3
2	ദ്വിതീയോദ്യായഃ	7
3	തൃതീയോദ്യായഃ	12
4	ചതുർഥോദ്യായഃ	18
5	പഞ്ചമോദ്യായഃ	22
6	ഷഷ്ഠോദ്യായഃ	29
7	സപ്തമോദ്യായഃ	34
8	അഷ്ടമോദ്യായഃ	41
9	നവമോദ്യായഃ	47
10	ദശമോദ്യായഃ	51
11	ഏകാദശോദ്യായഃ	58
12	ദ്വാദശോദ്യായഃ	64
13	ത്രയോദശോദ്യായഃ	71
14	ചതുർദശോദ്യായഃ	75
15	പഞ്ചദശോദ്യായഃ	77
16	ഷോഡശോദ്യായഃ	82
17	സപ്തദശോദ്യായഃ	89
18	അഷ്ടാദശോദ്യായഃ	94
19	ഏകോനവിംശോദ്യായഃ	99

20	വിംശോദ്യായഃ	104
21	ഏകവിംശോദ്യായഃ	109
22	ദ്വാവിംശോദ്യായഃ	114
23	ത്രയോവിംശോദ്യായഃ	120
24	ചതുർവിംശോദ്യായഃ	124

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ॥

രാജോവാച

സ്വായംഭുവന്ധ്യേഹ ഗുരോ വംശോഽയം വിസ്തരാച്ഛൃതഃ |
യത്ര വിശ്വസൃജാം സർഗോ മനുനന്ധാൻ വദസ്വ നഃ || 1 ||

1

യത്ര യത്ര ഹരേർജ്ജുനമ കർമാണി ച മഹീയസഃ |
ഗുണന്തി കവയോ ബ്രഹ്മണ്യാനി നോ വദ ശൃൺവതാം || 2 ||

2

യദ്യസ്മിന്നന്തരേ ബ്രഹ്മൻ ഭഗവാൻ വിശ്വഭാവനഃ |
കൃതവാൻ കുരുതേ കർതാ ഹൃതീത്യേനാഗത്യേദൃ വാ || 3 ||

3

ഋഷിരുവാച

മനവോഽസ്മിൻ വൃതീതാഃ ഷട് കൽപേ സ്വായംഭുവാദയഃ |
ആദ്യസ്തേ കമിതോ യത്ര ദേവാദിനാം ച സംഭവഃ || 4 ||

4

ആകുത്യാം ദേവഹൂത്യാം ച ദുഹിത്രോസ്തസ്യ വൈ മനോഃ |
ധർമജ്ഞാനോപദേശാർഥം ഭഗവാൻ പുത്രതാം ഗതഃ || 5 ||

5

കൃതം പുരാ ഭഗവതഃ കപിലസ്യാനുവർണിതം |
ആഖ്യാന്ധ്യേ ഭഗവാൻ യജ്ഞോ യചകാര കുരുദ്വഹ || 6 ||

6

വീരകുതഃ കാമഭോഗേഷു ശതരൂപാപതിഃ പ്രഭുഃ |
വിസൃജ്യ രാജ്യം തപസേ സഭാർയോ വനമാവിശത് || 7 ||

7

- സുനന്ദായാം വർഷശതം പദൈകേന ഭുവം സ്വശൻ |
തപ്യമാനസ്കതോ ഘോരമിദമൻവാഹ ഭാരത || 8 || 8
- മനുരുവാച
യേന ചേതയതേ വിശ്വം വിശ്വം ചേതയതേ ന യം |
യോ ജാഗർതി ശയാന്യേന്തിനായം തം വേദ വേദ സഃ || 9 || 9
- ആത്മാവാസ്യമിദം വിശ്വം യത് കിഞ്ചിജ്ജഗത്യാം ജഗത് |
തേന ത്യക്തേന ഭുഞ്ജീമാ മാ ഗൃധഃ കസ്യ സിദ്ധനം || 10 || 10
- യം ന പശ്യതി പശ്യന്തം ചക്ഷുർയസ്യ ന രിഷ്യതി |
തം ഭൂതനിലയം ദേവം സുപർണമുപധാവത || 11 || 11
- ന യസ്യാദ്യന്തൗ മധ്യം ച സ്വഃ പരോ നാന്തരം ബഹിഃ |
വിശ്വസ്യാമൂനി യദ് യസ്മാദ് വിശ്വം ച തദ്യതം മഹത് || 12 || 12
- സ വിശ്വകായഃ പുരുഹൂത ഈശഃ
സത്യഃ സ്വയഞ്ജേന്തിരജഃ പുരാണഃ |
ധത്തേന്ത്യ ജൻമാദ്യജ്യാന്ത്മശക്ത്യാ
താം വിദ്യയോദസ്യ നിരീഹ ആസ്തേ || 13 || 13
- അമാഗ്രേ ഋഷയഃ കർമാണീഹന്ത്യേകർമഹേതവേ |
ഈഹമാനോ ഹി പുരുഷഃ പ്രായോന്മീഹാം പ്രപദ്യതേ || 14 || 14
- ഈഹതേ ഭഗവാനീശോ ന ഹി തത്ര വിഷജ്ജതേ |
ആത്മലാഭേന പൂർണാർഥോ നാവസീദന്തി യേനൂ തം || 15 || 15
- തമീഹമാനം നിരഹങ്കൃതം ബുധം
നിരാശിഷം പൂർണമനന്യചോദിതം |
ന്യംചരിക്ഷയന്തം നിജവർത്തസംസ്ഥിതം
പ്രഭും പ്രപദ്യേഖിലധർമഭാവനം || 16 || 16

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇതി മന്ത്രോപനിഷദം വ്യാഹരന്തം സമാഹിതം |

ദ്യഷ്ട്വാസുരാ യാതുധാനാ ജഗ്ധുമദ്യദ്രവൻ ക്ഷുധാ || 17 || 17

താംസ്തമാവസിതാൻ വീക്ഷ്യ യജ്ഞഃ സർവഗതോ ഹരിഃ |

യാമൈഃ പരിവൃതോ ദേവൈർഹത്യാശാസത് ത്രിവിഷ്ടപം || 18 || 18

സ്വാരോചിഷോ ദ്വിതീയസ്തേ മനുരഗ്നേഃ സുതോദ്രവത് |

ദ്യുമത്സുഷേണരോചിഷ്ഠത്പ്രമുഖാസ്തസ്യ ചാത്തജാഃ || 19 || 19

തത്രേന്ദ്രോ രോചനസ്ത്വാസീദ് ദേവാശ്ച തുഷിതാദയഃ |

ഊർജസ്തംഭാദയഃ സപ്ത ഋഷയോ ബ്രഹ്മവാദിനഃ || 20 || 20

ഋഷേസ്തേ വേദശിരസസ്തൂഷിതാ നാമ പത്വദൂത് |

തസ്യാം ജജ്ഞതേ തതോ ദേവോ വിദുരിത്യഭിവിശ്രുതഃ || 21 || 21

അഷ്ടാശീതിസഹസ്രാണി മൂനയോ യേ ധൃതവ്രതാഃ |

അൻവശിക്ഷൻ വ്രതം തസ്യ കൗമാരബ്രഹ്മചാരിണഃ || 22 || 22

തൃതീയ ഉത്തമോ നാമ പ്രിയവ്രതസുതോ മനുഃ |

പവനഃ സുഞ്ജയോ യജ്ഞഹോത്രാദ്യാസ്തസുതാ നൃപ || 23 || 23

വസിഷ്ഠതനയാഃ സപ്ത ഋഷയഃ പ്രമദാദയഃ |

സത്യാ വേദശ്രുതാ ഭദ്രാ ദേവാ ഇന്ദ്രസ്തേ സത്യജിത് || 24 || 24

ധർമസ്യ സുന്യതായാം തു ഭഗവാൻ പുരുഷോത്തമഃ |

സത്യസേന ഇതി ഖ്യാതോ ജാതഃ സത്യവ്രതൈഃ സഹ || 25 || 25

സോഽനൃതവ്രതദുഃശീലാനസതോ യക്ഷരാക്ഷസാൻ |

ഭൂതദ്രുഹോ ഭൂതഗണാംസ്ത്വവധീത് സത്യജിത്സഖഃ || 26 || 26

- ചതുർഥ ഉത്തമഭ്രാതാ മനുർനാമ ച താമസഃ |
പൃഥുഃ ഖ്യാതിർനരഃ കേതുരിത്യാദാ ദശ തത്സുതാഃ || 27 || 27
- സത്യകാ ഹരയോ വീരാ ദേവാസ്ത്രിശിവ ഈശ്വരഃ |
ജ്യോതിർധാമാദയഃ സപ്ത ഋഷയസ്താമസ്യന്തരേ || 28 || 28
- ദേവാ വൈധൃതയോ നാമ വിധൃതേസ്തനയാ നൃപ |
നഷ്ടാഃ കാലേന യൈർവേദാ വിധൃതാഃ സ്വേന തേജസാ || 29 || 29
- തത്രാപി ജ്ഞേണ ഭഗവാൻ ഹരിൺയാം ഹരിമേധസഃ |
ഹരിരിത്യാഹുതോ യേന ഗജേന്ദ്രോ മോചിതോ ഗ്രഹാത് || 30 || 30
- രാജോവാച
ബാദരായണ ഏതത് തേ ശ്രോതുമിച്ഛാമഹേ വയം |
ഹരിർയഥാ ഗജപതിം ഗ്രാഹഗ്രസ്തമമുച്യത || 31 || 31
- തത്കഥാ സുമഹത് പുൺയം ധന്യം സ്വസ്ത്യയനം ശുഭം |
യത്ര യത്രോത്തമശ്ലോകോ ഭഗവാൻ ഗീയതേ ഹരിഃ || 32 || 32
- സുത ഉവാച
പരീക്ഷിതൈവം സ തു ബാദരായണിഃ
പ്രായോപവിഷ്ണുന കഥാസു ചോദിതഃ |
ഉവാച വിപ്രാഃ പ്രതിനന്ദ്യ പാർഥിവം
മുദാ മൂനീനാം സദസി സ ശുൺവതാം || 33 || 33

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ മൻവന്തരാനുചരിതേ പ്രഥമോദ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ ദ്വിതീയോദ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

ആസീദ് ഗിരിവരോ രാജംസ്ത്രികൂട ഇതി വിശ്രുതഃ |
 ക്ഷീരോദേനാവൃതഃ ശ്രീമാൻ യോജനായുതമുച്ഛൃതഃ || 1 || 34

താവതാ വിസ്തൃതഃ പര്യക്ത ത്രിഭിഃ ശൃംഗൈഃ പയോനിധിം |
 ദിശഃ ഖം രോചയന്നാസ്തേ രൗപ്യായസഹിരൺമയൈഃ || 2 || 35

അന്യൈശ്ച കകുഭഃ സർവാ രത്നധാതുവിചിത്രിതൈഃ |
 നാനാദ്രുമലതാഗുൽമൈർനിർഘോഷൈർനിർത്യാരാംഭസാം || 3 || 36

സ ചാവനിജ്യമാനാംഘ്രിഃ സമന്താത് പയ -ഊർമിഭിഃ |
 കരോതി ശ്യാമലാം ഭൂമിം ഹരിൻമരകതാശ്ശഭിഃ || 4 || 37

സിദ്ധചാരണഗന്ധർവവിദ്യാധരമഹോരഗൈഃ |
 കിന്നരൈരപ്സരോഭിശ്ച ക്രീഡദ്ഭിർജുഷ്ടകന്ദരഃ || 5 || 38

യത്ര സംഗീതസന്നാദൈർനദദ്ഗുഹമമർഷയാ |
 അഭിഗർജ്ജന്തി ഹരയഃ ശ്ലാഘിനഃ പരശങ്കയാ || 6 || 39

നാനാരൺയപശുവ്രാതസങ്കുലദ്രോൺയലങ്കൃതഃ |
 ചിത്രദ്രുമസുരോദ്യാനകലകംഠവിഹംഗമഃ || 7 || 40

- സരിത്സരോദിരച്ഛോദൈഃ പുലിനൈർമണിവാലുകൈഃ |
ദേവസ്രീമജ്ജനാമോദസൗരഭാംബുനിലൈർയുതഃ || 8 || 41
- തസ്യ ഭ്രോൺയാം ഭഗവതോ വരുണസ്യ മഹാത്മനഃ |
ഉദ്യാനമൃതുമന്നാമ ആക്രീഡം സുരയോഷിതാം || 9 || 42
- സർവതോഽലങ്കൃതം ദിവൈർനിത്യം പുഷ്പഫലദ്രുമൈഃ |
മന്ദാരൈഃ പാരിജാതൈശ്ച പാടലാശോകചമ്പകൈഃ || 10 || 43
- ചൂതൈഃ പ്രിയാലൈഃ പനസൈരാമ്രരാമ്രാതകൈരപി |
ക്രമുകൈർനാലികേരൈശ്ച ഖർജൂരൈർബീജപൂരകൈഃ || 11 || 44
- മധുകൈഃ ശാലതാലൈശ്ച തമാലൈരസനാർജുനൈഃ |
അരിഷ്ടോദുംബരപ്ലക്ഷെർവടൈഃ കിംശുകചന്ദനൈഃ || 12 || 45
- പിച്ചുമനൈഃ കോവിദാരൈഃ സരലൈഃ സുരദാരുഭിഃ |
ദ്രാക്ഷേക്ഷുരംഭാജംബുദിർബദർയക്ഷാഭയാമലൈഃ || 13 || 46
- ബിൽവൈഃ കപിതൈർജംബീരൈർവൃതോ ഭൽപാതകാദിഭിഃ |
തസ്മിൻ സരഃ സുവിപുലം ലസത്കാഞ്ചനപങ്കജം || 14 || 47
- കുമുദോത്പലകപ്ലാരശതപത്രശ്രീയോർജിതം |
മത്തഷ്ടപദനിർഘൃഷ്ടം ശകുന്തൈശ്ച കലസ്വനൈഃ || 15 || 48
- ഹംസകാരണ്ഡവാകീർണ്ണം ചക്രാഹൈഃ സാരസൈരപി |
ജലകുക്കുടകോയഷ്ടിദാത്യുഹകുലകുജിതം || 16 || 49
- മത്സ്യകച്ഛപസഞ്ചാരചലത്പദ്മരജഃപയഃ |
കദംബവേതസനലനീപവഞ്ജുലകൈർവൃതം || 17 || 50
- കുനൈഃ കുരബകാശോകൈഃ ശിരീഷൈഃ കുടജേംഗുദൈഃ |
കുബ്ജ്ജകൈഃ സ്വർണയൂഥീഭിർനാഗപുന്നാഗജാതിഭിഃ || 18 || 51

മൽലികാശതപത്രൈശ്ച മാധവീജാലകാദിഭിഃ |
ശോഭിതം തീരജ്ഞേഷാൻയൈർനിത്യർതുഭിരലം ദ്രുമൈഃ || 19 || 52

തത്രൈകദാ തദ്ഗിരികാനനാശ്രയഃ
കരേണുഭിർവാരണയൂഥപശ്ചരൻ |
സകണ്ടകാൻ കീചകവേണുവേത്രവ -
ദ്വിശാലഗുൽമം പ്രരുജൻ വനസ്തീൻ || 20 || 53

യദ്ഗന്ധമാത്രാദ്ധാരയോ ഗജേന്ദ്രാ
വ്യാഘ്രാദയോ വ്യാലമൃഗാഃ സഖഡ്ഗാഃ |
മഹോരഗാശ്ചാപി ഭയാദ്രവന്തി
സഗൗരകൃഷ്ണാഃ ശരഭാശ്ചമര്യഃ || 21 || 54

വൃകാ വരാഹാ മഹിഷർക്ഷശൽയാ
ഗോപുച്ഛസാലാവൃകമർകടാശ്ച |
അന്യത്ര ക്ഷുദ്രാ ഹരിണാഃ ശശാദയ -
ശ്ചരന്ത്യഭിതാ യദനുഗ്രഹേണ || 22 || 55

സ ഘർമതപ്തഃ കരിഭിഃ കരേണുഭി -
ർവൃതോ മദച്യുത്കരഭൈരനുദ്രുതഃ |
ഗിരിം ഗരിമ്ണാ പരിതഃ പ്രകമ്പയൻ
നിഷേവ്യമാണോഽലികുലൈർമദാശനൈഃ || 23 || 56

സരോണിലം പങ്കജരേണുരുഷിതം
ജിഹ്വൻ വിദൂരാൻമദവിഹ്വലേക്ഷണം |
വൃതഃ സ്വയൂഥേന തൃഷാർദിതേന തത്
സരോവരാഭ്യാശമമാഗമദ് ദ്രുതം || 24 || 57

വിഗാഹ്യ തസ്തിന്നമൃതാംബു നിർമലം
ഹേമാരവിന്ദോത്പലരേണുവാസിതം |

പപൗ നികാമം നിജപുഷ്കരോദ്ധൃത -

മാത്മാനമദ്ഭിഃ സ്തപയൻ ഗതക്ലമഃ || 25 ||

58

സ്വപുഷ്കരേണോദ്ധൃതശീകരാംബുഭി -

ർനിപായയൻ സംസ്തപയൻ യഥാ ഗൃഹീ |

ഘൃണീ കരേണുഃ കലഭാംശു ദുർമദോ

നാചഷ്ട കൃച്ഛം കൃപണോജ്മായയാ || 26 ||

59

തം തത്ര കശ്ചിന്നൃപ ദൈവചോദിതോ

ഗ്രാഹോ ബലീയാംശുരണേ രുഷാഗ്രഹീത് |

യദ്യച്ഛയൈവം വ്യസനം ഗതോ ഗജോ

യഥാബലം സോതിബലോ വിചക്രമേ || 27 ||

60

തമാജ്ഞിതൂരം യുഥപതിം കരേണവോ

വികൃഷ്ടമാണം തരസാ ബലീയസാ |

വിചുക്രശൂർഭീനധിയോപരേ ഗജാഃ

പാർഷ്ണിഗ്രഹാസ്താരയിതും ന ചാശകൻ || 28 ||

61

നിയുധ്യതോരേവമിദേന്ദ്രനക്രയോ -

ർവികർഷതോരന്തരതോ ബഹിർമിമഃ |

സമാഃ സഹസ്രം വ്യഗമൻ മഹീപതേ

സപ്രാണയോശ്ചിത്രമമംസതാമരാഃ || 29 ||

62

തതോ ഗജേന്ദ്രസ്യ മനോബലൗജ്ജസാം

കാലേന ദീർഘേണ മഹാനഭൂദ്യയഃ |

വികൃഷ്ടമാണസ്യ ജലേവസീദതോ

വിപര്യയോദ്യുത്സകലം ജലൗകസഃ || 30 ||

63

ഇത്ഥം ഗജേന്ദ്രഃ സ യദാജ്ഞിപ സങ്കടം

പ്രാണസ്യ ദേഹീ വിവശോ യദ്യച്ഛയാ |

അപാരയന്നാത്മവിമോക്ഷണേ ചിരം

ദധ്യാവിമാം ബുദ്ധിമമാഭ്യപദ്യത ||31 ||

64

ന മാമിമേ ഇണാതയ ആതുരം ഗജാഃ

കുതഃ കരിൺയഃ പ്രഭവന്തി മോചിതും |

ഗ്രാഹേണ പാശേന വിധാതുരാവൃതോ -

പ്രപൃഹം ച തം യാമി പരം പരായണം ||32 ||

65

യഃ കശ്ചനേശോ ബലിനോന്തകോരഗാ -

ത്പ്രചണ്ഡവേഗാദഭിധാവതോ ഭൃശം |

ഭീതം പ്രപന്നം പരിപാതി യദ്ഭയാ -

ന്മൃത്യുഃ പ്രധാവത്യരണം തമീമഹി ||33 ||

66

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ മൻവന്തരാനുവർണനേ ഗജേന്ദ്രാപാഖ്യാനേ ദ്വിതീയോദ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ തൃതീയോദ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
 ഏവം വ്യവസിതോ ബുദ്ധ്യാ സമാധായ മനോ ഹൃദി |
 ജ്ജാപ പരമം ജാപ്യം പ്രാഗ്ജ്ഞമന്യനുശിക്ഷിതം || 1 || 67

ഗജേന്ദ്ര ഉവാച
 ഓം നമോ ഭഗവതേ തസ്മൈ യത ഏതച്ചിദാന്തകം |
 പുരുഷായാദിബീജായ പരേശായാദിധീമഹി || 2 || 68

യന്മിന്നിദം യതശ്ചേദം യേനേദം യ ഇദം സ്വയം |
 യോസ്താത്പരസ്താച്ച പരസ്തം പ്രപദ്യേ സ്വയംഭുവം || 3 || 69

യഃ സ്വാത്മനീദം നിജമായയാർപിതം
 ക്വചിദ് വിദാതം ക്വ ച തത് തിരോഹിതം |
 അവിദ്ധദ്യുക് സാക്ഷ്യുഭയം തദീക്ഷതേ
 സ ആത്മമൂലോവതു മാം പരാത്പരഃ || 4 || 70

കാലേന പഞ്ചത്വമിതേഷു കൃത്സ്നശോ
 ലോകേഷു പാലേഷു ച സർവഹേതുഷു |
 തമസ്തദ്വ്യാസീദ് ഗഹനം ഗഭീരം
 യസ്സസ്യ പാര്യേദിവിരാജതേ വിഭുഃ || 5 || 71

- ന യസ്യ ദേവാ ഋഷയഃ പദം വിദു -
 ര്ജുനഃ പുനഃ കോർഭഹതി ഗന്തുമീരിതും |
 യഥാ നടന്യാകൃതിഭിർവിചേഷതോ
 ദുരത്യയാനുക്രമണഃ സ മാവതു || 6 || 72
- ദിദ്യക്ഷവോ യസ്യ പദം സുമംഗലം
 വിമുക്തസംഗാ മൂനയഃ സുസാധവഃ |
 ചരന്ത്യലോകവ്രതമവ്രണം വനേ
 ഭൂതാത്മഭൂതാഃ സുഹൃദഃ സ മേ ഗതിഃ || 7 || 73
- ന വിദ്യതേ യസ്യ ച ജ്ഞമ കർമ വാ
 ന നാമരുപേ ഗുണദോഷ ഏവ വാ |
 തഥാപി ലോകാപ്യയസംഭവായ യഃ
 സ്വമായയാ താൻയനുകാലമൃച്ഛതി || 8 || 74
- തസ്മൈ നമഃ പരേശായ ബ്രഹ്മണ്യേനന്തശക്തയേ |
 അരുപായോരുരൂപായ നമ ആശ്ചര്യകർമണേ || 9 || 75
- നമ ആത്മപ്രദീപായ സാക്ഷിണേ പരമാത്മനേ |
 നമോ ഗിരാം വിദൂരായ മനസശ്ചേതസാമപി || 10 || 76
- സത്തേന പ്രതിലഭ്യായ നൈഷ്ഠർദ്ദേണ വിപശ്ചിതാ |
 നമഃ കൈവൽയനാമായ നിർവാണസുഖസംവിദേ || 11 || 77
- നമഃ ശാന്തായ ഘോരായ മൂഢായ ഗുണധർമിണേ |
 നിർവിശേഷായ സാമ്യായ നമോ ഇണാനഘനായ ച || 12 || 78
- ക്ഷേത്രജ്ഞായ നമസ്കൃദ്യം സർവാധ്യക്ഷായ സാക്ഷിണേ |
 പുരുഷായാത്മമൂലായ മൂലപ്രകൃതയേ നമഃ || 13 || 79

സർവേന്ദ്രിയഗുണദ്രഷ്ടൃ സർവപ്രത്യയഹേതവേ |
അസതാച്ഛായയോക്തായ സദാഭാസായ തേ നമഃ || 14 || 80

നമോ നമസ്തേഖിലകാരണായ
നിഷ്കാരണയാദഭൂതകാരണായ |
സർവാഗമാദ്ധായമഹാർണവായ
നമോപവർഗായ പരായണായ || 15 || 81

ഗുണാരണിച്ചന്നചിദൃഷ്ടപായ
തത്ക്ഷോഭവിസ്ഫുർജിതമാനസായ |
നൈഷ്കർമ്യഭാവേന വിവർജിതാഗമ -
സ്വയമ്പ്രകാശായ നമസ്കരോമി || 16 || 82

മാദ്യക് പ്രപന്നപശുപാശവിമോക്ഷണായ
മുക്തായ ഭൂരികരുണായ നമോലയായ |
സ്വാംശേന സർവതനുഭൂന്മനസി പ്രതീത -
പ്രത്യുദ്യേശേ ഭഗവതേ ബൃഹതേ നമസ്തേ || 17 || 83

ആത്മാർത്ഥജ്ഞാപ്തഗൃഹവിത്തജനേഷു സക്തൈ -
ർഭൂഷ്ണാപണായ ഗുണസംഗവിവർജിതായ |
മുക്താത്മഭിഃ സ്വഹൃദയേ പരിഭാവിതായ
ഇണാനാത്മനേ ഭഗവതേ നമ ഹൃശ്വരായ || 18 || 84

യം ധർമകാമാർഥവിമുക്തികാമാ
ഭജന്ത ഇഷ്ടാം ഗതിമാപ്സുവന്തി |
കിം ത്യാശിഷോ രാത്യപി ദേഹമവ്യയം
കരോതു മേദിദ്രഭയോ വിമോക്ഷണം || 19 || 85

ഏകാന്തിനോ യസ്യ ന കഞ്ചനാർഥം
വാംഛന്തി യേ വൈ ഭഗവത്പ്രപന്നാഃ |

- അത്യർദ്ധുതം തച്ചരിതം സുമംഗലം
ഗായന്ത ആനന്ദസമുദ്രമനാഃ || 20 || 86
- തമക്ഷരം ബ്രഹ്മ പരം പരേശ -
മവ്യക്തമാധ്യാത്മികയോഗഗമ്യം |
അതീന്ദ്രിയം സൂക്ഷ്മമിവാതിദൂര -
മനന്തമാദ്യം പരിപൂർണ്ണമീഡേ || 21 || 87
- യസ്യ ബ്രഹ്മാദയോ ദേവാ വേദാ ലോകാശ്ചരാചരാഃ |
നാമരൂപവിഭേദേന ഫൽഗ്യാ ച കലയാ കൃതാഃ || 22 || 88
- യഥാർചിഷോഽഗ്നേഃ സവിതൂർഗദസ്തയോ
നിർയാന്തി സംയാന്ത്യസകൃത്സ്യരോചിഷഃ |
തഥാ യത്നോയം ഗുണസമ്പ്രവാഹോ
ബുദ്ധിർമനഃ ഖാനി ശരീരസർഗാഃ || 23 || 89
- സ വൈ ന ദേവാസുരമർത്യതിർയങ് -
ന സ്ത്രീ ന ഷംഡോ ന പുമാന ജന്തുഃ |
നായം ഗുണഃ കർമ ന സന്ന ചാസ -
ന്നിഷേധശേഷോ ജയതാദശേഷഃ || 24 || 90
- ജിജീവിഷേ നാഹമിഹാമുയാ കി -
മന്തർബഹിശ്ചാവൃതയേദയോന്യാ |
ഇച്ഛാമി കാലേന ന യസ്യ വിപ്ലവ -
സ്തസ്പാത്മലോകാവരണസ്യ മോക്ഷം || 25 || 91
- സോഽഹം വിശ്വസൃജം വിശ്വമവിശ്വം വിശ്വവേദസം |
വിശ്വാത്മാനമജം ബ്രഹ്മ പ്രണത്നോഽസ്തി പരം പദം || 26 || 92

- യോഗരന്ധിതകർമാണോ ഹൃദി യോഗവിഭാവിതേ |
യോഗീനോ യം പ്രപശ്യന്തി യോഗേശം തം നതോത്സൃഹം || 27 || 93
- നമോ നമസ്തുഭ്യമസഹ്യവേഗ -
ശക്തിത്രയായാഖിലധീഗുണായ |
പ്രപന്നപാലായ ദുരന്തശക്തയേ
കദിന്ദ്രിയാണാമനവാപ്യവർത്തനേ || 28 || 94
- നായം വേദ സ്വമാത്മാനം യച്ഛക്ത്യാഹന്ധിയാ ഹതം |
തം ദുരത്യമാഹാത്മ്യം ഭഗവന്തമിതോത്സൃഹം || 29 || 95
- ശ്രീശുക ഉവാച
ഏവം ഗജേന്ദ്രമുപവർണിതനിർവിശേഷം
ബ്രഹ്മാദയോ വിവിധലിംഗഭിദാഭിമാനാഃ |
നൈതേ യദോപസസ്യപൂർനിഖിലാത്മകത്വാത്
തത്രാഖിലാമരമയോ ഹരിരാവിരാസീത് || 30 || 96
- തം തദ്വദാർത്തമുപലഭ്യ ജഗന്നിവാസഃ
സ്തോത്രം നിശച്യ ദിവിജൈഃ സഹ സംസ്കുവദ്ഭിഃ |
ഛന്ദോമയേന ഗരുഡേന സമുഹ്യമാന -
ശ്ചക്രാധ്യോദ്യോഗമദാശു യതോ ഗജേന്ദ്രഃ || 31 || 97
- സോന്തഃസരസ്വരുബലേന ഗൃഹീത ആർതോ
ദൃഷ്ട്വാ ഗരുത്മതി ഹരിം ഖ ഉപാത്തചക്രം |
ഉത്ക്ഷിപ്യ സാംബുജകരം ഗിരമാഹ കൃച്ഛാ -
ന്നാരായണാഖിലഗുരോ ഭഗവന്നമസ്തേ || 32 || 98
- തം വീക്ഷ്യ പീഡിതമജഃ സഹസാവതീര്യ
സഗ്രാഹമാശു സരസഃ കൃപയോജ്ജഹാര |

ഗ്രാഹാദ്വിപാടിതമുഖാദരിണാ ഗജേന്ദ്രം

സമ്പശ്യതാം ഹരിരമൃമുചദുസ്ത്രിയാണാം || 33 ||

99

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാദമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഗജേന്ദ്രമോക്ഷണേ തൃതീയോദ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ ചതുർഥോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

തദാ ദേവർഷിഗന്ധർവാ ബ്രഹ്മേശാനപുരോഗമാഃ |
 മുമുചുഃ കുസുമാസാരം ശംസന്തഃ കർമ തദ്ധാരേ || 1 || 100

നേദുർദുന്ദുഭയോ ദിവ്യാ ഗന്ധർവാ നന്യതുർജഗുഃ |
 ഋഷയശ്ചാരണാഃ സിദ്ധാസ്തൃഷ്ടുവുഃ പുരുഷോത്തമം || 2 || 101

യോഽസൗ ഗ്രാഹഃ സ വൈ സദ്യഃ പരമാശ്ചര്യരൂപധുക് |
 മൂക്തോ ദേവലശാപേന ഹൂഹൂർഗന്ധർവസത്തമഃ || 3 || 102

പ്രണമ്യ ശിരസാധീശമുത്തമശ്ലോകമവ്യയം |
 അഗായത യശോധാമ കീർതനയഗുണസത്കഥം || 4 || 103

സോഽനുകമ്പിത ഈശേന പരിക്രമ്യ പ്രണമ്യ തം |
 ലോകസ്യ പശ്യതോ ലോകം സ്വമഗാൻമൂക്തകിൻബിഷഃ || 5 || 104

ഗജേന്ദ്രോ ഭഗവത്സ്പർശാദ് വിമൂക്തോഽജ്ഞാനബന്ധനാത് |
 പ്രാപ്തോ ഭഗവതോ രൂപം പീതവാസാശ്ചതുർഭുജഃ || 6 || 105

സ വൈ പൂർവമഭൂദ് രാജാ പാണ്ഡ്യോ ദ്രവിഡസത്തമഃ |
 ഇന്ദ്രദൂത ഇതി ഖ്യാതോ വിഷ്ണുവ്രതപരായണഃ || 7 || 106

- സ ഏകദാഹ്വീരാധനകാല ആത്മവാൻ
 ഗൃഹീതമൗനവ്രത ഈശ്വരം ഹരിം |
 ജടാധരസ്താപസ ആപ്തതോച്ഛൃതം
 സമർചയാമാസ കുലാചലാശ്രമഃ || 8 || 107
- യദ്യുച്ഛയാ തത്ര മഹായശാ മൂനിഃ
 സമാഗമച്ഛിഷ്യഗഭൈഃ പരിശ്രിതഃ |
 തം വീക്ഷ്യ തുഷ്ണീമകൃതാർഹണാദികം
 രഹസ്യുപാസീനമുഷിശ്ചുകോപ ഹ || 9 || 108
- തസ്മാ ഇമം ശാപമദാദസാധു -
 രയം ദുരാത്മാകൃതബുദ്ധിരദ്യ |
 വിപ്രാവമന്താ വിശതാം തമോന്ധം
 യഥാ ഗജഃ സ്തബ്ധമതിഃ സ ഏവ || 10 || 109
- ശ്രീശുക ഉവാച
 ഏവം ശപ്താ ഗതോഗസ്തോ ഭഗവാൻ നൃപ സാനുഗഃ |
 ഇന്ദ്രദുഷ്ണോപി രാജർഷിർദിഷ്ടം തദുപധാരയൻ || 11 || 110
- ആപനഃ കൗഞ്ജരീം യോനിമാത്മസ്മൃതിവിനാശിനീം |
 ഹർയർചനാനുഭാവേന യദ്ഗജത്യേപ്യനുസ്മൃതിഃ || 12 || 111
- ഏവം വിമോക്ഷ്യ ഗജയുഗ്മപമബ്ജനാദ -
 സ്തേനാപിപാർഷദഗതിം ഗമിതേന യുക്തഃ |
 ഗന്ധർവസിദ്ധവിബുധൈരുപഗീയമാന -
 കർമാദ്ഭുതം സ്വഭവനം ഗരുഡാസനോഽഗാത് || 13 || 112
- ഏതൻമഹാരാജ തവേരിതോ മയാ
 കൃഷ്ണാനുഭാവോ ഗജരാജമോക്ഷണം |

സ്വർഗ്യം യശസ്യം കലികൽമഷാപഹം

ദുഃസ്വപ്നനാശം കുരുവര്യ ശുൺവതാം || 14 ||

113

യമാനുകീർതയന്ത്യേതച്ഛ്രേയസ്കാമാ ദ്വിജാതയഃ |

ശുചയഃ പ്രാതരുത്ഥായ ദുഃസ്വപ്നാദ്യുപശാന്തയേ || 15 ||

114

ഇദമാഹ ഹരിഃ പ്രീതോ ഗജേന്ദ്രം കുരുസത്തമ |

ശുൺവതാം സർവഭൂതാനാം സർവഭൂതമയോ വിഭുഃ || 16 ||

115

ശ്രീഭഗവാനുവാച

യേ മാം ത്യാം ച സരശ്ചേദം ഗിരികന്ദരകാനനം |

വേത്രകീചകവേണുനാം ഗുൽമാനി സുരപാദപാൻ || 17 ||

116

ശുംഗാണീമാനി ധിഷ്ണാതി ബ്രഹ്മണോ മേ ശിവസ്യ ച |

ക്ഷീരോദം മേ പ്രിയം ധാമ ശ്വേതദ്വീപം ച ഭാസ്യരം || 18 ||

117

ശ്രീവത്സം കൗസ്തുഭം മാലാം ഗദാം കൗമോദകീം മമ |

സുദർശനം പാഞ്ചജന്യം സുപർണം പതഗേശ്വരം || 19 ||

118

ശേഷം ച മത്കലാം സൂക്ഷ്മാം ശ്രിയം ദേവീം മദാശ്രയാം |

ബ്രഹ്മാണം നാരദമൃഷിം ഭവം പ്രഹ്ലാദമേവ ച || 20 ||

119

മത്സ്യകൂർമവരാഹാദ്വൈരവതാരൈഃ കൃതാനി മേ |

കർമാൺയനന്തപുൺയാനി സൂര്യം സോമം ഹുതാശനം || 21 ||

120

പ്രണവം സത്യമവ്യക്തം ഗോവിന്ദ്രാൻ ധർമമവ്യയം |

ദാക്ഷായണീർധർമപത്നീഃ സോമകശ്യപയോരപി || 22 ||

121

ഗംഗാം സരസ്വതീം നന്ദാം കാലിന്ദീം സിതവാരണം |

ധ്രുവം ബ്രഹ്മജഷീൻ സപ്ത പുൺയശ്ശോകാംശ്ച മാനവാൻ || 23 ||

122

ഉത്ഥായാപരരാത്രാന്തേ പ്രയതാഃ സുസമാഹിതാഃ |
സുരന്തി മമ രൂപാണി മുച്യന്തേ ഹ്യേനസോഽഖിലാത് || 24 || 123

യേ മാം സ്തുവന്ത്യനേനാംഗ പ്രതിബുധ്യ നിശാത്യയേ |
തേഷാം പ്രാണാത്യയേ ചാഹം ദദാമി വിമലാം മതിം || 25 || 124

ശ്രീശുക ഉവാച
ഇത്യാദിശ്യ ഹൃഷീകേശഃ പ്രധ്മായ ജലജോത്തമം |
ഹർഷയൻ വിബുധാനീകമാരുരോഹ ഖഗാധിപം || 26 || 125

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഗജേന്ദ്രമോക്ഷണം നാമ ചതുർഥോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ പഞ്ചമോദ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

രാജന്നുദിതമേതത് തേ ഹരഃ കർമാഘനാശനം |
 ഗജേന്ദ്രമോക്ഷണം പുഞ്ചയം ദൈവതം ത്വന്തരം ശൃണു || 1 || 126

പഞ്ചമോ ദൈവതോ നാമ മനുസ്സാമസന്ധോദരഃ |
 ബലിവിന്ധ്യാദയസ്തസ്യ സുതാ അർജുനപൂർവകാഃ || 2 || 127

വിഭൂരിന്ദ്രഃ സുരഗണാ രാജൻ ഭൂതരയാദയഃ |
 ഹിരണ്യരോമാ വേദശിരാ ഊർധ്വബാഹ്യാദയോ ദ്വിജാഃ || 3 || 128

പത്നീ വികുന്ഠാ ശുഭ്രസ്യ വൈകുന്ഠഃ സുരസത്തമൈഃ |
 തയോഃ സ്വകലയാ ജ്ഞേതേ വൈകുന്ഠോ ഭഗവാൻ സ്വയം || 4 || 129

വൈകുന്ഠഃ കൽപിതോ യേന ലോകോ ലോകനമസ്കൃതഃ |
 രമയാ പ്രാർഥ്യമാനേന ദേവ്യാ തത്പ്രിയകാമ്യയാ || 5 || 130

തത്യാനുഭാവഃ കഥിതോ ഗുണാശ്ച പരമോദയാഃ |
 ഭൗമാൻ രേണുൻ സ വിമമേ യോ വിഷ്ണോർവർണയേദ്ഗുണാൻ || 6 || 131

ഷഷ്ടശ്ച ചക്ഷുഷഃ പുത്രശ്ചാക്ഷുഷോ നാമ വൈ മനുഃ |
 പൂരുപൂരുഷസുദ്യുക്തപ്രമുഖാശ്ചാക്ഷുഷാത്മജാഃ || 7 || 132

- ഇന്ദ്രോ മന്ത്രദ്രുമസ്തത്ര ദേവാ ആപ്യാദയോ ഗണാഃ |
മുനയസ്തത്ര വൈ രാജൻ ഹവിഷ്ഠദീരകാദയഃ || 8 || 133
- തത്രാപി ദേവഃ സംഭൂത്യാം വൈരാജസ്യാദവത് സുതഃ |
അജിതോ നാമ ഭഗവാനംശേന ജഗതഃ പതിഃ || 9 || 134
- പയോധിം യേന നിർമഥ്യ സുരാണാം സാധിതാ സുധാ |
ഭ്രമമാണോഽഭസി ധൃതഃ കൂർമരൂപേണ മന്ദരഃ || 10 || 135
- രാജോവാച
യഥാ ഭഗവതാ ബ്രഹ്മൻ മഥിതഃ ക്ഷീരസാഗരഃ |
യദർഥം വാ യതശ്ചാദ്രിം ദധാരാംബുചരാത്മനാ || 11 || 136
- യഥാമൃതം സുരൈഃ പ്രാപ്തം കിഞ്ചാൻയദഭവത്തതഃ |
ഏതദ് ഭഗവതഃ കർമ വദസ്വ പരമാദ്ഭുതം || 12 || 137
- ത്വയാ സങ്കഥ്യമാനേന മഹിഷ്ണാ സാത്വതാം പതേഃ |
നാതിത്യുപ്യതി മേ ചിത്തം സുചിരം താപതാപിതം || 13 || 138
- സുത ഉവാച
സമ്പൃഷ്ടോ ഭഗവാനേവം ദൈവപായനസുതോ ദ്വിജാഃ |
അഭിനന്ദ്യ ഹരേർവീര്യമദ്യാചഷ്ടും പ്രചക്രമേ || 14 || 139
- ശ്രീശുക ഉവാച
യദാ യുദ്ധ്യ്സുരൈർദേവാ ബാധ്യമാനാഃ ശിതായുധൈഃ |
ഗതാസവോ നിപതിതാ നോത്തിഷ്ഠേരൻ സു ഭൂയശഃ || 15 || 140
- യദാ ദുർവാസസഃ ശാപാത്സേന്ദ്രാ ലോകാസ്തയോ നൃപ |
നിഃശ്രീകാശ്ചാഭവംസ്തത്ര നേശുരിജ്യാദയഃ ക്രിയാഃ || 16 || 141

- നിശാചൈത്യത് സുരഗണാ മഹേന്ദ്രവരുണാദയഃ |
നാധ്യഗച്ഛൻ സ്വയം മന്ത്രൈർമന്ത്രയന്തോ വിനിശ്ചയം || 17 || 142
- തതോ ബ്രഹ്മസഭാം ജഗ്മുർമേരോർമൂർധനി സർവശഃ |
സർവം വിജ്ഞാപയാഞ്ചക്രൂഃ പ്രണതാഃ പരമേഷ്വിനേ || 18 || 143
- സ വിലോക്യേന്ദ്രവായ്യാദീൻ നിഃസത്ത്യാൻ വിഗതപ്രഭാൻ |
ലോകാനമംഗലപ്രായാനസുരാനയമാ വിഭുഃ || 19 || 144
- സമാഹിതേന മനസാ സംസ്മരൻ പുരുഷം പരം |
ഉവാചോത്ഫുൽലവദനോ ദേവാൻ സ ഭഗവാൻ പരഃ || 20 || 145
- അഹം ഭവോ യുയമമോസുരാദയോ
മനുഷ്യതിർയശ്രുമഘർമജാതയഃ |
യസ്യാവതാരാംശകലാവിസർജ്ജിതാ
വ്രജാമ സർവേ ശരണം തമവ്യയം || 21 || 146
- ന യസ്യ വധ്യോ ന ച രക്ഷണീയോ
നോപേക്ഷണീയാദരണീയപക്ഷഃ |
അമാപി സർഗസ്ഥിതിസംയമാർഥം
ധത്തേ രജഃസത്ത്വതമാംസി കാലേ || 22 || 147
- അയം ച തസ്യ സ്ഥിതിപാലനക്ഷണം
സത്ത്വം ജുഷാണസ്യ ഭവായ ദേഹിനാം |
തസ്മാദ് വ്രജാമഃ ശരണം ജഗദ്ഗുരും
സ്യാനാം സ നോ ധാസ്യതി ശം സുരപ്രിയഃ || 23 || 148
- ശ്രീശുക ഉവാച
ഇത്യാഭാഷ്യ സുരാൻ വേധാഃ സഹ ദേവൈരരിന്ദമ |
അജിതസ്യ പദം സാക്ഷാജ്ജഗാമ തമസഃ പരം || 24 || 149

തത്രാദ്യഷ്ടസ്വരൂപായ ശ്രുതപൂർവായ വൈ വിഭോ |
സ്തുതിമബ്രൂത ദൈവീഭിർഗീർഭിസ്ത്വഹിതേന്ദ്രിയഃ || 25 || 150

ബ്രഹ്മോവാച
അവിക്രിയം സത്യമനന്തമാദ്യം
ഗുഹാശയം നിഷ്കലമപ്രതർക്യം |
മനോഗ്രയാനം വചസാനിരൂക്തം
നമാമഹേ ദേവവരം വരേൺയം || 26 || 151

വിപശ്ചിതം പ്രാണമനോധിയാത്മനാ -
മർഥേന്ദ്രിയാഭാസമനിദ്രമവ്രണം |
ഛായാതപൗ യത്ര ന ഗൃധ്രപക്ഷൗ
തക്ഷരം ഖം ത്രിയുഗം വജ്രാമഹേ || 27 || 152

അജസ്യ ചക്രം ത്വജയേർയമാണം
മനോമയം പഞ്ചദശാരമാശു |
ത്രിണാഭി വിദ്യുച്ഛലമഷ്ടനേമി
യദക്ഷമാഹുസ്തമൃതം പ്രപദ്യേ || 28 || 153

യ ഏകവർണം തമസഃ പരം ത -
ദലോകമവ്യക്തമനന്തപാരം |
ആസാഞ്ചകാരോപസുപർണമേന -
മുപാസതേ യോഗരഥേന ധീരാഃ || 29 || 154

ന യസ്യ കശ്ചാതിതിതർതി മായാം
യയാ ജനോ മുഹൃതി വേദ നാർഥം |
തം നിർജിതാത്മാത്മഗുണം പരേശം
നമാമ ഭൂതേഷു സമം ചരന്തം || 30 || 155

ഇമേ വയം യത്പ്രിയയൈവ തൻവാ
 സന്ത്യേന സൃഷ്ടാ ബഹിരന്തരാവിഃ |
 ഗതിം ന സൂക്ഷ്മാമൃഷയശ്ച വിദ്മഹേ
 കുത്യാസുരാദ്യാ ഇതരപ്രധാനാഃ || 31 ||

156

പാദൗ മഹീയം സ്വകൃതൈവ യസ്യ
 ചതുർവിധോ യത്ര ഹി ഭൂതസർഗഃ |
 സ വൈ മഹാപുരുഷ ആത്മതന്ത്രഃ
 പ്രസീദതാം ബ്രഹ്മ മഹാവിഭൂതിഃ || 32 ||

157

അംഭസ്സു യദ്രേത ഉദാരവീര്യം
 സിദ്ധ്യന്തി ജീവന്ത്യുത വർധമാനാഃ |
 ലോകാസ്ത്രയോഽിമാവിലലോകപാലാഃ
 പ്രസീദതാം ബ്രഹ്മ മഹാവിഭൂതിഃ || 33 ||

158

സോമം മനോ യസ്യ സമാമനന്തി
 ദിവൗകസാം വൈ ബലമന്യ ആയുഃ |
 ഈശോ നഗാനാം പ്രജനഃ പ്രജാനാം
 പ്രസീദതാം നഃ സ മഹാവിഭൂതിഃ || 34 ||

159

അഗ്നിർമുഖം യസ്യ തു ജാതവേദാ
 ജാതഃ ക്രിയാകാണ്ഡനിമിത്തജൻമാ |
 അന്തഃസമുദ്ഭൂന്മുപചൻ സ്വധാതൂൻ
 പ്രസീദതാം നഃ സ മഹാവിഭൂതിഃ || 35 ||

160

യച്ചക്ഷുരാസീത് തരണിർഭേവയാനം
 ത്രയീമയോ ബ്രഹ്മണ ഏഷ ധിഷ്ഠ്യം |
 ദ്വാരം ച മുക്തേരമൃതം ച മൃത്യുഃ
 പ്രസീദതാം നഃ സ മഹാവിഭൂതിഃ || 36 ||

161

പ്രാണാദഭൂദ് യസ്യ ചരാചരാണാം

പ്രാണഃ സഹോ ബലമോജശ്ച വായുഃ |

അൻവാസു സമ്രാജമിവാനുഗാ വയം

പ്രസീദതാം നഃ സ മഹാവിഭൂതിഃ || 37 ||

162

ശ്രോത്രാദ് ദിശോ യസ്യ ഹൃദശ്ച ഖാനി

പ്രജ്ഞുണിരേ ഖം പുരുഷസ്യ നാഭ്യാഃ |

പ്രാണേന്ദ്രിയാത്മാസുശരീരകേതം

പ്രസീദതാം നഃ സ മഹാവിഭൂതിഃ || 38 ||

163

ബലാൻമഹേന്ദ്രസ്ത്രിദശാഃ പ്രസാദാ -

ൻമന്യോർഗിരീശോ ധിഷണാദ് വിരിഞ്ചഃ |

ഖേദ്യശ്ച ഛന്ദാംസ്യുഷയോ മേന്ദ്രതഃ കഃ

പ്രസീദതാം നഃ സ മഹാവിഭൂതിഃ || 39 ||

164

ശ്രീർവക്ഷസഃ പിതരശ്ചരായയാസ്സൻ

ധർമഃ സ്തനാദിതരഃ പുഷ്പതോഭൂത് |

ദ്യൗർയസ്യ ശ്രീർഷ്ണോപ്ലരസോ വിഹാരാത്

പ്രസീദതാം നഃ സ മഹാവിഭൂതിഃ || 40 ||

165

വിപ്രോ മുഖം ബ്രഹ്മ ച യസ്യ ഗുഹ്യം

രാജന്യ ആസീദ് ഭുജ്യോർബലം ച |

ഊർവോർവിഡോജ്ഞോഽപ്രിരവേദശൂദ്രൗ

പ്രസീദതാം നഃ സ മഹാവിഭൂതിഃ || 41 ||

166

ലോഭോധരാത്പ്രീതിരുപർയഭൂദ് ദൃഗ്തി -

ർനന്തഃ പശവ്യഃ സ്തർശേന കാമഃ |

ഭൂവോർയമഃ പക്ഷ്യദവസ്തൂ കാലഃ

പ്രസീദതാം നഃ സ മഹാവിഭൂതിഃ || 42 ||

167

ദ്രവ്യം വയഃ കർമ്മ ഗുണാൻ വിശേഷം
 യദ്യോഗമായാവിഹിതാൻ വദന്തി |
 യദ് ദുർവിഭാവ്യം പ്രബുധാപബാധം
 പ്രസിദതാം നഃ സ മഹാവിഭൂതിഃ || 43 || 168

നമോസ്തു തസ്മാ ഉപശാന്തശക്തയേ
 സ്വാരാജ്യലാഭപ്രതിപൂരിതാത്മനേ |
 ഗുണേഷു മായാരചിതേഷു വൃത്തിഭി -
 ര്ന സജ്ജമാനായ നഭസ്വിദൂതയേ || 44 || 169

സ ത്വം നോ ദർശയാത്മാനമസ്മത്കരണഗോചരം |
 പ്രപന്നാനാം ദിദ്യക്ഷുണാം സസ്മിതം തേ മുഖാംബുജം || 45 || 170

തൈസ്തേഃ സ്വേച്ഛാധൃതൈ രൂപൈഃ കാലേ കാലേ സ്വയം വിഭോ |
 കർമ്മ ദുർവിഷഹം യന്നോ ഭഗവാംസ്തത് കരോതി ഹി || 46 || 171

ക്ലേശദൂർയൽപസാരാണി കർമാണി വിഹലാനി വാ |
 ദേഹിനാം വിഷയാർത്ഥാനാം ന തഥൈവാർപിതം ത്വയി || 47 || 172

നാവമഃ കർമ്മകൽപോഽപി വിഹലായേശ്വരാർപിതഃ |
 കൽപതേ പുരുഷസ്യേഷ സ ഹ്യാത്മാ ദയിതോ ഹിതഃ || 48 || 173

യഥാ ഹി സ്തന്ധശാഖാനാം തരോർമൂലാവസേചനം |
 ഏവമാരാധനം വിഷ്ണോഃ സർവേഷാമാത്മനശ്ച ഹി || 49 || 174

നമസ്തുഭ്യമനന്തായ ദുർവിതർക്യാത്മകർമ്മണേ |
 നിർഗുണായ ഗുണേശായ സത്ത്വസ്ഥായ ച സാമ്പ്രതം || 50 || 175

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
 അഷ്ടമസ്കന്ധേ അമൃതമഥനേ പഞ്ചമോദ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഷഷ്ഠോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏവം സ്തുതഃ സുരഗണൈർഭഗവാൻ ഹരിരീശ്വരഃ |
തേഷാമാവിരഭുദ് രാജൻ സഹസ്രാർകോദയദ്യുതിഃ || 1 || 176

തേനൈവ മഹസാ സർവേ ദേവാഃ പ്രതിഹതേക്ഷണാഃ |
നാപശ്യൻ ഖം ദിശഃ ക്ഷോണിമാത്മാനം ച കുതോ വിഭും || 2 || 177

വിരിഞ്ചോ ഭഗവാൻ ദൃഷ്ട്വാ സഹ ശർവേണ താം തനും |
സ്വച്ഛാം മരകതശ്യാമാം കഞ്ജഗർഭാരുണേക്ഷണാം || 3 || 178

തപ്തഹേമാവദാതേന ലസത്കൗശേയവാസസാ |
പ്രസന്നചാരുസർവാംഗീം സുമുഖീം സുന്ദരഭ്രൂവം || 4 || 179

മഹാമണികിരീടേന കേയൂരാഭ്യാം ച ഭൂഷിതാം |
കർണാഭരണനിർഭാതകപോലശ്രീമുഖാംബുജാം || 5 || 180

കാഞ്ചീകലാപവലയഹാരനുപുരശോഭിതാം |
കൗസ്തുഭാഭരണാം ലക്ഷ്മീം ബിഭ്രതീം വനമാലിനീം || 6 || 181

സുദർശനാദിഭിഃ സ്വാസ്രൈർമൂർതിമദ്ഭിരുപാസിതാം |
തുഷ്ഠാവ ദേവപ്രവരഃ സശർവഃ പുരുഷം പരം |
സർവാമരഗണൈഃ സാകം സർവാംഗൈരവനിം ഗതൈഃ || 7 || 182

ബ്രഹ്മോവാച

അജാതജന്മസ്ഥിതിസംയമായാ -

ഗുണായ നിർവാണസുഖാർണവായ ।

അണോരണിച്ഛേപരിഗണ്യധാജ്ഞേ

മഹാനുഭാവായ നമോ നമസ്തേ || 8 ||

183

രൂപം തവൈതത് പുരുഷർഷഭേജ്യം

ശ്രേയോർമിഥിർവൈദികതാന്ത്രികേണ ।

യോഗേന ധാതഃ സഹ നസ്ത്രിലോകാൻ

പശ്യാമ്യമുഷ്മിൻ നു ഹ വിശ്വമൂർത്ത || 9 ||

184

ത്വയ്യഗ്ര ആസീത്ത്വയി മധ്യ ആസീത്

ത്വയ്ഞത ആസീദിദമാത്മതന്ത്രേ ।

ത്വമാദിരന്തോ ജഗതോന്യസ്യ മധ്യം

ഘടസ്യ മൃത്സ്നേവ പരഃ പരസ്താത് || 10 ||

185

ത്വം മായയാത്ത്വാശ്രയയാ സ്വയേദം

നിർമായ വിശ്വം തദനുപ്രവിഷ്ടഃ ।

പശ്യന്തി യുക്താ മനസാ മനീഷിണോ

ഗുണവ്യവായേപ്യഗുണം വിപശ്ചിതഃ || 11 ||

186

യഥാഗ്നിമേധസ്യമൃതം ച ഗോഷു

ഭുവ്യന്നമംബുദ്യമനേ ച വൃത്തിം ।

യോഗൈർമനുഷ്യാ അധീയന്തി ഹി ത്വാം

ഗുണേഷു ബുദ്ധ്യാ കവയോ വദന്തി || 12 ||

187

തം ത്വാം വയം നാഥ സമുജ്ജിഹാനം

സരോജനാഭാതിചിരേക്സിതാർഥം ।

- ദൃഷ്ട്വാ ഗതാ നിർവൃതമദ്യ സർവേ
ഗജാ ദവാർതാ ഇവ ഗാംഗമന്ദഃ || 13 || 188
- സ ത്വം വിധത്യാഖിലലോകപാലാ
വയം യദർമാസ്സവ പാദമൂലം |
സമാഗതാസ്തേ ബഹിരന്തരാത്മൻ
കിം വാൻയവിജ്ഞാപ്യമശേഷസാക്ഷിണഃ || 14 || 189
- അഹം ഗിരിത്രശ്ച സുരാദയോ യേ
ദക്ഷാദയോഽഗേരിവ കേതവസ്തേ |
കിം വാ വിദാമേശ പുഥഗ്വിദാതാ
വിധത്സ്വ ശം നോ ദ്വിജദേവമന്ത്രം || 15 || 190
- ശ്രീശുക ഉവാച
ഏവം വിരിഞ്ചാദിഭിരീഡിതസ്തദ്
വിജ്ഞായ തേഷാം ഹൃദയം തഥൈവ |
ജഗാദ ജീമൂതഗഭീരയാ ഗിരാ
ബദ്ധാഞ്ജലീൻ സംവൃതസർവകാരകാൻ || 16 || 191
- ഏക ഏവേശ്വരസ്തസ്മിൻ സുരകാർയേ സുരേശ്വരഃ |
വിഹർതുകാമസ്താനാഹ സമുദ്രാൻമഥനാദിഭിഃ || 17 || 192
- ശ്രീഭഗവാനുവാച
ഹന്ത ബ്രഹ്മന്നഹോ ശംഭോ ഹേ ദേവാ മമ ഭാഷിതം |
ശൃണുതാവഹിതാഃ സർവേ ശ്രേയോ വഃ സ്വാദ്യമാ സുരാഃ || 18 || 193
- യാത ദാനവദൈതേയൈസ്സാവത് സന്ധിർവിധീയതാം |
കാലേനാനുഗൃഹീതൈസ്തൈർയാവദ് വോ ഭവ ആത്മനഃ || 19 || 194

- അരയോപി ഹി സന്ധയാഃ സതി കാർയാർഥഗൗരവേ |
അഹിമുഷികവദ് ദേവാ ഹൃർഥസ്യ പദവീം ഗതൈഃ || 20 || 195
- അമൃതോത്പാദനേ യതഃ ക്രിയതാമവിലംബിതം |
യസ്യ പീതസ്യ വൈ ജന്തുർമൃത്യുഗ്രസ്തോഽരോ ഭവേത് || 21 || 196
- ക്ഷിപ്വാ ക്ഷീരോദധൗ സർവാ വിരുത്തുണലതൗഷധിഃ |
മന്മാനം മന്ദരം കൃത്വാ നേത്രം കൃത്വാ തു വാസുകിം || 22 || 197
- സഹായേന മയാ ദേവാ നിർമന്മധ്യമതന്ദ്രിതാഃ |
ക്ലേശഭാജോ ഭവിഷ്യന്തി ദൈത്യാ യൂയം ഫലഗ്രഹാഃ || 23 || 198
- യൂയം തദനുമോദധ്യം യദിച്ഛന്ത്യസുരാഃ സുരാഃ |
ന സംരംഭേണ സിധ്യന്തി സർവ്വേർഥാഃ സാന്ത്വയാ യഥാ || 24 || 199
- ന ഭേതവ്യം കാലകൂടാദ്വിഷാജ്ജലധിസംഭവാത് |
ലോഭഃ കാർയോ ന വോ ജാതു രോഷഃ കാമസ്തേ വസ്തുഷു || 25 || 200
- ശ്രീശുക ഉവാച
ഇതി ദേവാൻ സമാദിശ്യ ഭഗവാൻ പുരുഷോത്തമഃ |
തേഷാമന്തർദ്വയേ രാജൻ സ്വച്ഛന്ദഗതിരീശ്വരഃ || 26 || 201
- അഥ തസ്മൈ ഭഗവതേ നമസ്കൃത്യ പിതാമഹഃ |
ഭവശ്ച ജഥതഃ സ്വം സ്വം ധാമോപേയുർബലിം സുരാഃ || 27 || 202
- ദൃഷ്ട്വാരിനപ്യസംയത്താഞ്ജാതക്ഷോഭാൻ സ്വനായകാൻ |
ന്യേഷേധദ് ദൈത്യരാട് ശ്ലോകൃഃ സന്ധിവിഗ്രഹകാലവിത് || 28 || 203
- തേ വൈരോചനിമാസീനം ഗുപ്തം ചാസുരയൂഥപൈഃ |
ശ്രിയാ പരമയാ ജുഷും ജിതാശേഷമുപാഗമൻ || 29 || 204

- മഹേന്ദ്രഃ ശ്ലക്ഷ്ണയാ വാചാ സാന്ത്യയിത്വാ മഹാമതിഃ |
അഭ്യഭാഷത തത് സർവം ശിക്ഷിതം പുരുഷോത്തമാത് || 30 || 205
- തദരോചത ദൈത്യസ്യ തത്രാൻയേ യ്യേസുരാധിപാഃ |
ശംബരോദ്വിഷ്ടനേമിശ്ച യേ ച ത്രിപുരവാസിനഃ || 31 || 206
- തതോ ദേവാസുരാഃ കൃത്വാ സംവിദം കൃതസൗഹൃദാഃ |
ഉദ്യമം പരമം ചക്രൂരമൃതാർഥേ പരന്തപ || 32 || 207
- തതസ്തേ മന്ദഗിരിമോജസോത്പാദ്യ ദുർമദാഃ |
നദന്ത ഉദധിം നിന്യുഃ ശക്താഃ പരിഘബാഹവഃ || 33 || 208
- ദുരഭാരോദ്യഹശ്രാന്താഃ ശക്രവൈരോചനാദയഃ |
അപാരയന്തസ്തം വോഽധും വിവശാ വിജുഹുഃ പഥി || 34 || 209
- നിപതൻ സ ഗിരിസ്തത്ര ബഹുനമരദാനവാൻ |
ചൂർണയാമാസ മഹതാ ഭാരേണ കനകാചലഃ || 35 || 210
- താംസ്തഥാ ഭഗമനസോ ഭഗബാഹൂരുകന്ധരാൻ |
വിജ്ഞായ ഭഗവാംസ്തത്ര ബഭൂവ ഗരുഡധ്വജഃ || 36 || 211
- ഗിരിപാതവിനിഷ്ഠിഷ്ടാൻ വിലോക്യാമരദാനവാൻ |
ഈക്ഷയാ ജീവയാമാസ നിർജരാൻ നിർവ്രണാൻ യഥാ || 37 || 212
- ഗിരിം ചാരോപ്യ ഗരുഡേ ഹസ്തേനൈകേന ലീലയാ |
ആരുഹ്യ പ്രയയാവബ്ധിം സുരാസുരഗണൈർവൃതഃ || 38 || 213
- അവരോപ്യ ഗിരിം സ്തന്ധാത്സുപർണഃ പതതാം വരഃ |
യയൗ ജലാന്ത ഉത്സൃജ്യ ഹരിണാ സ വിസർജ്ജിതഃ || 39 || 214

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ അമൃതമഥനേ മന്ദരാചലാനയനം നാമ ഷഷ്ഠാധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ സപ്തമോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

തേ നാഗരാജമാമന്തര്യ ഫലഭാഗേന വാസുകിം |
പരിവീയ ഗിരൗ തന്മിൻ നേത്രമബ്ധിം മുദാൻവിതാഃ || 1 || 215

ആരേഭിരേ സുസംയത്താ അമൃതാർഥേ കുരുദ്വഹ |
ഹരിഃ പുരസ്താജ്ജഗൃഹേ പൂർവം ദേവാസ്തതോഭവൻ || 2 || 216

തന്നൈച്ഛൻ ദൈത്യപതയോ മഹാപുരുഷചേഷ്ടിതം |
ന ഗൃഹ്ണീമോ വയം പുച്ഛമഹേരംഗമമംഗലം || 3 || 217

സ്വാധ്യായശ്രുതസമ്പന്നാഃ പ്രഖ്യാതാ ജൻമകർമ്മഭിഃ |
ഇതി തുഷ്ണീം സ്ഥിതാൻ ദൈത്യാൻ വിലോക്യ പുരുഷോത്തമഃ |
സൂയമാനോ വിസുജ്യാഗ്രം പുച്ഛം ജഗ്രാഹ സാമരഃ || 4 || 218

കൃതസ്ഥാനവിഭാഗാസ്ത ഏവം കശ്യപനന്ദനാഃ |
മമന്മുഃ പരമായത്താ അമൃതാർഥം പയോനിധിം || 5 || 219

മഥ്യമാന്വേർണവേ സോഭിരനാധാരോ ഹൃപോവിശത് |
ധ്രിയമാണോപി ബലിഭിർഗൗരവാത്പാണ്ഡുനന്ദന || 6 || 220

തേ സുനിർവിണ്ണമനസഃ പരിജ്ഞാനമുഖശ്രിയഃ |
ആസൻ സ്വപൗരുഷേ നഷ്ടേ ദൈവേനാതിബലീയസാ || 7 || 221

വിലോക്യ വിഘ്നേശവിധിം തദേശ്യരോ
 ദുരന്തവീര്യോവിതമാഭിസന്ധിഃ |
 കൃത്വാ വപുഃ കാച്ഛപമദ്ഭുതം മഹത്
 പ്രവിശ്യ തോയം ഗിരിമുജ്ജഹാര || 8 ||

222

തമുത്ഥിതം വീക്ഷ്യ കുലാചലം പുനഃ
 സമുത്ഥിതാ നിർമഥിതും സുരാസുരാഃ |
 ദധാര പുഷ്പേന സ ലക്ഷയോജന -
 പ്രസ്താരിണാ ദ്വീപ ഇവാപരോ മഹാൻ || 9 ||

223

സുരാസുരേന്ദ്രൈർഭുജവീര്യവേപിതം
 പരിഭ്രമന്തം ഗിരിമംഗ പുഷ്പതഃ |
 ബിഭ്രന്തദാവർതനമാദികച്ഛപോ
 മേന്യേംഗകണ്ഡൂയനമപ്രമേയഃ || 10 ||

224

തമാസുരാനാവിശദാസുരേണ
 രൂപേണ തേഷാം ബലവീര്യചീരയൻ |
 ഉദ്ദീപയൻ ദേവഗണാംശ്ച വിഷ്ണു -
 ര്ദൈവേന നാഗേന്ദ്രമബോധരുപഃ || 11 ||

225

ഉപര്യഗേന്ദ്രം ഗിരിരാധിവാൻയ
 ആക്രമ്യ ഹസ്തേന സഹസ്രബാഹുഃ |
 തസ്ഥൗ ദിവീ ബ്രഹ്മദിവേന്ദ്രമുഖ്യൈ -
 രഭിഷ്ടുവദ്ഭിഃ സുമനോഭിവിഷ്ടഃ || 12 ||

226

ഉപര്യധശ്ചാത്മനി ഗോത്രനേത്രയോഃ
 പരേണ തേ പ്രാവിശതാ സമേധിതാഃ |
 മമന്മുരബ്ധിം തരസാ മദോത്കടാ
 മഹാദ്രിണാ ക്ഷോഭിതനക്രചക്രം || 13 ||

227

അഹീന്ദ്രസാഹസ്രകോരദുങ്മുഖ -

ശ്വാസാഗ്നിയുമാഹതവർചസോസ്സുരാഃ |

പൗലോമകാലേയബലീൽവലാദയോ

ദവാഗ്നിദഗ്ധാഃ സരലാ ഇവാദവൻ || 14 ||

228

ദേവാംശ്ച തച്ഛ്വാസശിഖാഹതപ്രഭാൻ

ധൂമ്രാംബരസ്രഗ്വരകഞ്ചുകാനനാൻ |

സമദ്യവർഷൻ ദഗവദ്യശാ ഘനാ

വവുഃ സമുദ്രാർമ്യുപഗൃഹ്യാവായവഃ || 15 ||

229

മഥ്യമാനാത്തമാ സിന്ധോർദേവാസുരവരൂമപൈഃ |

യദാ സുധാ ന ജായേത നിർമമന്മാജിതഃ സ്വയം || 16 ||

230

മേഘശ്യാമഃ കനകപരിധിഃ കർണവിദ്യാതവിദ്യു -

ൻമൂർധ്നി ഭ്രാജദ്വിലുലിതകചഃ സ്രഗ്ധരോ രക്തനേത്രഃ |

ജൈത്രൈർദോർഭിർജഗദഭയദൈർദന്ദശൂകം ഗൃഹീത്വാ

മഥ്നൻ മഥ്നാ പ്രതിഗിരിരിവാശോഭതാമോ ധൃതാദിഃ || 17 ||

231

നിർമഥ്യമാനാദുദയേരഭൂദ്വിഷം

മഹോൽബണം ഹാലഹലാഹ്വമഗ്രതഃ |

സംഭ്രാന്തമീനോൻമകരാഹികച്ഛപാ -

ത്തിമിദ്വിപഗ്രാഹതിമിംഗിലാകുലാത് || 18 ||

232

തദുഗ്രവേഗം ദിശി ദിശ്യുപർയധോ

വിസർപദുത്സർപദസഹ്യമപ്രതി |

ഭീതാഃ പ്രജാ ദുദ്രുവുരംഗ സേശ്വരാ

അരക്ഷ്യമാണാഃ ശരണം സദാശിവം || 19 ||

233

വിലോക്യ തം ദേവവരം ത്രിലോക്യാ

ദവായ ദേവ്യാഭിമതം മൂനീനാം |

ആസീനമദ്രാവപവർഗഹേതോ -

സ്തപോ ജുഷാണം സ്തൂതിഭിഃ പ്രണേമുഃ || 20 ||

234

പ്രജാപതയ ഊചുഃ

ദേവദേവ മഹാദേവ ഭൂതാത്മൻ ഭൂതഭാവന |

ത്രാഹി നഃ ശരണാപന്നാംസ്രൈസ്തലോക്യദഹനാദ്വിഷാത് || 21 ||

235

ത്വമേകഃ സർവജഗത ഈശ്വരോ ബന്ധമോക്ഷയോഃ |

തം ത്വാമർചന്തി കുശലാഃ പ്രപന്നാർതിഹരം ഗുരും || 22 ||

236

ഗുണമയോ സ്വശക്ത്യാസ്യ സർഗസ്ഥിത്യപ്യയാൻ വിഭോ |

ധത്സേ യദാ സ്വദ്യുഗ് ഭൂമൻ ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവഭിധാം || 23 ||

237

ത്വം ബ്രഹ്മ പരമം ഗുഹ്യം സദസദ്ഭാവഭാവനഃ |

നാനാശക്തിഭിരാഭാതസ്ത്വമാത്മാ ജഗദീശ്വരഃ || 24 ||

238

ത്വം ശബ്ദയോനിർജഗദാദിരാത്മാ

പ്രാണേന്ദ്രിയദ്രവ്യഗുണസ്വഭാവഃ |

കാലഃ ക്രതുഃ സത്യമൃതം ച ധർമ -

സ്ത്വയുക്ഷരം യത്രത്തിവൃദാമനന്തി || 25 ||

239

അഗ്നിർമുഖം ത്വേഖിലദേവതാസ്ത്വീത്മാ

ക്ഷിതിം വിദുർലോകഭവാംപ്രീപങ്കജം |

കാലം ഗതിം ത്വേഖിലദേവതാത്മനോ

ദിശശ്ച കർണൗ രസനം ജലേശം || 26 ||

240

നാഭിർനഭസ്തേ ശ്വസനം നഭസ്യാൻ

സൂര്യശ്ച ചക്ഷുഃഷി ജലം സു രേതഃ |

പരാവരാത്മാശ്രയണം തവാത്മാ

സോമോ മനോ ദ്യൗർഭഗവംചരിരസ്തേ || 27 ||

241

കുക്ഷിഃ സമുദ്രാ ഗിരയോന്ധിസംഘാ
 രോമാണി സർവൗഷധിവീര്യധനേ |
 ഛന്ദാസി സാക്ഷാത് തവ സപ്തധാതവ -
 സ്ത്രീമയാത്മൻ ഹൃദയം സർവധർമഃ || 28 || 242

മുഖാനി പഞ്ചോപനിഷദസ്തവേശ
 യൈസ്ത്രിംശദഷോത്തരമന്ത്രവർഗഃ |
 യത് തച്ഛിവാഖ്യം പരമാർഥതത്ത്വം
 ദേവ സ്വയഞ്ജോതിരവസ്ഥിതിനേ || 29 || 243

ഛായാ ത്വധർമോർമിഷു യൈർവിസർഗോ
 നേത്രത്രയം സത്ത്വരജസ്തമാസി |
 സാംഖ്യാത്മനഃ ശാസ്ത്രകൃതസ്തവേക്ഷാ
 ഛന്ദോമയോ ദേവ ഋഷിഃ പുരാണഃ || 30 || 244

ന തേ ഗിരിത്രാഖിലലോകപാല -
 വിരിഞ്ചവൈകുണ്ഠസുരേന്ദ്രഗമ്യം |
 ജ്യോതിഃ പരം യത്ര രജസ്തമശ്ച
 സത്ത്വം ന യദ്ബ്രഹ്മ നിരസ്തഭേദം || 31 || 245

കാമാധ്വരത്രിപുരകാലഗരാദ്യനേക -
 ഭൂതദ്രുഹഃ ക്ഷപയതഃ സ്തൂതയേ ന തത്തേ |
 യസ്ത്വന്തകാല ഇദമാത്മകൃതം സ്വനേത്ര -
 വഹ്നിസ്തൂലിംഗശിഖയാ ഭസിതം ന വേദ || 32 || 246

യേ ത്വാത്മരാമഗുരുദിർഹൃദി ചിന്തിതാംഘ്രി -
 ദ്വന്ദ്വം ചരന്തമുമയാ തപസാഭിതപ്തം |
 കത്ഥന്ത ഉഗ്രപുരുഷം നിരതം ശൃശാനേ
 തേ നൂനമൂതിമവിദംസ്തവ ഹാതലജ്ജാഃ || 33 || 247

- തത്തസ്യ തേ സദസതോഃ പരതഃ പരസ്യ
 നാഞ്ജഃ സ്വരൂപഗമനേ പ്രഭവന്തി ഭൂമ്നഃ |
 ബ്രഹ്മാദയഃ കിമുത സംസ്തവനേ വയം തു
 തത് സർഗസർഗവിഷയാ അപി ശക്തിമാത്രം || 34 || 248
- ഏതത്പരം പ്രപശ്യാമോ ന പരം തേ മഹേശ്വര |
 മൃഡനായ ഹി ലോകസ്യ വ്യക്തിസ്തേവ്യക്തകർമ്മണഃ || 35 || 249
- ശ്രീശുക ഉവാച
 തദ്വീക്ഷ്യ വ്യസനം താസാം കൃപയാ ഭൃശപീഡിതഃ |
 സർവഭൂതസുഹൃദേവ ഇദമാഹ സതീം പ്രിയാം || 36 || 250
- ശിവ ഉവാച
 അഹോ ബത ഭവാന്യേതത് പ്രജാനാം പശ്യ വൈശസം |
 ക്ഷീരോദമനോദ്ഭൂതാത്കാലകൂടാദുപസ്ഥിതം || 37 || 251
- ആസാം പ്രാണപരീപ്താനാം വിധേയമഭയം ഹി മേ |
 ഏതാവാനു ഹി പ്രഭോരർഥോ യദീനപരിപാലനം || 38 || 252
- പ്രാണൈഃ സ്വൈഃ പ്രാണിനഃ പാന്തി സാധവഃ ക്ഷണഭംഗുരൈഃ |
 ബദ്ധവൈരേഷു ഭൂതേഷു മോഹിതേഷ്ചാത്മമായയാ || 39 || 253
- പുംസഃ കൃപയതോ ഭദ്രേ സർവാത്മാ പ്രിയതേ ഹരിഃ |
 പ്രീതേ ഹരൗ ഭഗവതി പ്രിയേഹം സചരാചരഃ |
 തസ്മാദിദം ഗരം ഭൂഞ്ജേ പ്രജാനാം സ്വസ്തിരസ്തു മേ || 40 || 254
- ശ്രീശുക ഉവാച
 ഏവമാമന്തര്യ ഭഗവാൻ ഭവാനീം വിശ്വഭാവനഃ |
 തദ് വിഷം ജഗ്ധുമാരേഭേ പ്രഭാവജ്ഞാൻവമോദത || 41 || 255

- തതഃ കരതലീകൃത്യ വ്യാപി ഹാലാഹലം വിഷം |
അഭക്ഷയൻമഹാഭേവഃ കൃപയാ ഭൂതഭാവനഃ || 42 || 256
- തസ്യാപി ദർശയാമാസ സ്വവീര്യം ജലകൽമഷഃ |
യച്ചകാര ഗലേ നീലം തച്ച സാധോർവിഭൂഷണം || 43 || 257
- തപ്യന്തേ ലോകതാപേന സാധവഃ പ്രായശോ ജനാഃ |
പരമാരാധനം തദ്ധി പുരുഷസ്യാവിലാത്മനഃ || 44 || 258
- നിശമ്യ കർമ തച്ഛാൻഭോർഭേവഭേവസ്യ മീഡുഷഃ |
പ്രജാ ദാക്ഷായണീ ബ്രഹ്മാ വൈകുണ്ഠശ്ച ശശംസിരേ || 45 || 259
- പ്രസ്തന്നം പിബതഃ പാണേര്യത്കിഞ്ചിജ്ജഗൃഹുഃ സു തത് |
വ്യശ്ചികാഹിവിഷൗഷധ്യോ ദന്ദശൂകാശ്ച യ്യേപരേ || 46 || 260

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ അമൃതമഥനേ സപ്തമോദ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ അഷ്ടമോഽധ്യായഃ ||

ശ്രീശുക ഉവാച

പീതേ ഗരേ വൃഷാങ്കേണ പ്രീതാസ്തേമരദാനവാഃ |
 മമന്മുസ്തരസാ സിന്ധും ഹവിർധാനീ തതോഭവത് || 1 || 261

താമഗ്നിഹോത്രീമൃഷയോ ജഗൃഹൂർബ്രഹ്മവാദിനഃ |
 യജ്ഞസ്യ ദേവയാനസ്യ മേധ്യായ ഹവിഷേ നൃപ || 2 || 262

തത ഉച്ചൈഃശ്രവാ നാമ ഹയോഭൂച്ചന്ദ്രപാണ്ഡുരഃ |
 തസ്മിൻ ബലിഃ സ്സഹാം ചക്രേ നേന്ദ്ര ഈശ്വരശിക്ഷയാ || 3 || 263

തത ഐരാവതോ നാമ വാരണേന്ദ്രോ വിനിർഗതഃ |
 ദന്തൈശ്ചതുർഭിഃ ശ്വേതാഭ്രഹരൻ ഭഗവതോ മഹിം || 4 || 264

കൗസ്തുഭാഖ്യമഭൂദ് രത്നം പദ്മരാഗോ മഹോദധേഃ |
 തസ്മിൻ ഹരിഃ സ്സഹാം ചക്രേ വക്ഷോലങ്കരണേ മൌ || 5 || 265

തതോഭവത്പാരിജാതഃ സുരലോകവിഭൂഷണം |
 പൂരയത്യർമിനോ യോർമൈഃ ശശ്വദ് ഭൂവി യഥാ ഭവാൻ || 6 || 266

തതശ്ചാപ്സരസോ ജാതാ നിഷ്കംഠ്യഃ സുവാസസഃ |
 രമൺയഃ സ്വർഗിണാം വൽഗുഗതിലീലാവലോകനൈഃ || 7 || 267

- തതശ്ചാവിരഭുത്സാക്ഷാശ്ചീ രമാ ഭഗവത്പരാ |
രഞ്ജയന്തീ ദിശഃ കാന്ത്യാ വിദ്യുത്സൗദാമനീ യഥാ || 8 || 268
- തസ്യാം ചക്രഃ സ്സ്പഹാം സർവേ സസുരാസുരമാനവാഃ |
രൂപൗദാർയവയോവർണമഹിമാക്ഷിപ്തചേതസഃ || 9 || 269
- തസ്യാ ആസനമാനിന്ദയേ മഹേന്ദ്രോ മഹദ്ഭുതം |
മൂർതിമത്യഃ സരിശ്ചേഷ്ടാ ഹേമകുംഭൈർജലം ശുചി || 10 || 270
- ആഭിഷേചനികാ ഭൂമിരാഹരത്സകലൗഷധീഃ |
ഗാവഃ പഞ്ച പവിത്രാണി വസന്തോ മധുമാധവൗ || 11 || 271
- ഋഷയഃ കൽപയാഞ്ചക്രദിഷേകം യഥാവിധി |
ജഗൂർഭദ്രാണി ഗന്ധർവാ നടുശ്ച നന്യതുർജഗുഃ || 12 || 272
- മേഘാ മൃദംഗപണവമുരജാനകഗോമുഖാൻ |
വ്യനാദയംഛരംഖവേണുവീണാസ്തുമുലനിഃസ്വനാൻ || 13 || 273
- തത്ത്വോദ്ദിഷിഷിച്ചുർഭേവിം ശ്രീയം പദ്മകരാം സതീം |
ദിഗിദാഃ പൂർണകലശൈഃ സൂക്തവാക്യൈർദ്വിജൈരിതൈഃ || 14 || 274
- സമുദ്രഃ പീതകൗശേയവാസസീ സമുപാഹരത് |
വരുണഃ സ്രജം വൈജയന്തീം മധുനാ മത്തഷ്ടപദാം || 15 || 275
- ഭൂഷണാനി വിചിത്രാണി വിശ്വകർമാ പ്രജാപതിഃ |
ഹാരം സരസ്വതീ പദ്മമജോ നാഗാശ്ച കുണ്ഡലേ || 16 || 276
- തതഃ കൃതസ്വസ്ത്യയനോത്പലസ്രജം
നദദ്വിരേഫാം പരിഗൃഹ്യ പാണിനാ |
ചചാല വക്ത്രം സുകപോലകുണ്ഡലം
സവ്രീഡഹാസം ദധതീ സുശോഭനം || 17 || 277

സ്തന്നദ്വയം ചാതികൃശോദരി സമം

നിരന്തരം ചന്ദനകുങ്കുമോക്ഷിതം |

തതസ്തതോ നൂപുരവൽഗുശിഞ്ജിതൈ -

ർവിസർപതീ ഹേമലതേവ സാ ബഭൗ || 18 ||

278

വിലോകയന്തീ നിരവദ്യമാത്മനഃ

പദം ധ്രുവം ചാവ്യഭിചാരിസദ്ഗുണം |

ഗന്ധർവയക്ഷാസുരസിദ്ധചാരണ -

ത്രൈവിഷ്ടപേയാദിഷു നാൻവവിന്ദത || 19 ||

279

നൂനം തപോ യസ്യ ന മന്യുനിർജയോ

ഇണാനം ക്വചിത് തച്ച ന സംഗവർജിതം |

കശ്ചിൻമഹാസ്തസ്യ ന കാമനിർജയഃ

സ ഈശ്വരഃ കിം പരതോ വ്യപാശ്രയഃ || 20 ||

280

ധർമഃ ക്വചിത്തത്ര ന ഭൂതസൗഹൃദം

ത്യാഗഃ ക്വചിത് തത്ര ന മൂക്തികാരണം |

വീര്യം ന പുംസോസ്ത്യജവേഗനിഷ്ഠതം

ന ഹി ദ്വിതീയോ ഗുണസംഗവർജിതഃ || 21 ||

281

ക്വചിച്ചിരായൂർന ഹി ശീലമംഗലം

ക്വചിത്തദപ്യസ്തി ന വേദ്യമായുഷഃ |

യത്രോദയം കുത്ര ച സോപ്യമംഗലഃ

സുമംഗലഃ കശ്ച ന കാർഷ്വതേ ഹി മാം || 22 ||

282

ഏവം വിമൃശ്യാവ്യഭിചാരിസദ്ഗുണൈ -

ർവരം നിഞ്ജൈകാശ്രയതാഗുണാശ്രയം |

വഭ്രേവ വരം സർവഗുണൈരപേക്ഷിതം

രമാ മുകുന്ദം നിരപേക്ഷമീകൃതം || 23 ||

283

- തസ്യാംസദേശ ഉശതീം നവകഞ്ജമാലാം
മാദ്യൻമധുവ്രതവരൂമഗിരോപഘൃഷ്ടാം |
തസ്ഥൗ നിധായ നികടേ തദുരഃ സ്വധാമ
സപ്രീഡഹാസവികസന്നയനേന യാതാ || 24 || 284
- തസ്യാഃ ശ്രീയന്ത്രിജഗതോ ജനകോ ജനൻയാ
വക്ഷോനിവാസമകരോത് പരമം വിഭുതേഃ |
ശ്രീഃ സ്വാഃ പ്രജാഃ സകരുണേന നിരീക്ഷണേന
യത്ര സ്ഥിതൈധയത സാധിപതീംസ്ത്രിലോകാൻ || 25 || 285
- ശംഖതൂർയമൃദംഗാനാം വാദിത്രാണാം പൃഥുഃ സ്വനഃ |
ദേവാനുഗാനാം സസ്ത്രിണാം നൃത്യതാം ഗായതാമഭൂത് || 26 || 286
- ബ്രഹ്മരുദ്രാംഗിരോമുഖ്യാഃ സർവേ വിശ്വസൃജോ വിഭുഃ |
ഈഡിരേവിതമൈർമന്ത്രൈസ്തൽലിംഗൈഃ പുഷ്പവർഷിണഃ || 27 || 287
- ശ്രീയാ വിലോകിതാ ദേവാഃ സപ്രജാപതയഃ പ്രജാഃ |
ശീലാദിഗുണസമ്പന്നാ ലേഭിരേ നിർവൃതിം പരാം || 28 || 288
- നിഃസത്ത്വാ ലോലുപാ രാജൻ നിരുദ്യോഗാ ഗതത്രപാഃ |
യദാ ചോപേക്ഷിതാ ലക്ഷ്യാ ബഭൂവുർദൈത്യദാനവാഃ || 29 || 289
- അമാസിദ്വാരുണീ ദേവീ കൻയാ കമലലോചനാ |
അസുരാ ജഗൃഹുസ്താം വൈ ഹരേരനുമതേന തേ || 30 || 290
- അഥോദധേർമഥ്യമാനാത്കാശ്യപൈരമൃതാർഥിഭിഃ |
ഉദതിഷ്ഠൻമഹാരാജ പുരുഷഃ പരമാദ്ഭുതഃ || 31 || 291
- ദീർഘപീവരദോർദണ്ഡഃ കംബുഗ്രീവോഽരുണേക്ഷണം |
ശ്യാമലസ്തരുണഃ സ്രഗ്വീ സർവാഭരണഭൂഷിതഃ || 32 || 292

- പീതവാസാ മഹോരസ്തഃ സുമൃഷ്ടമണികുണ്ഡലഃ |
സ്തിഗ്ധകുഞ്ചിതകേശാന്തഃ സുഭഗഃ സിംഹവിക്രമഃ || 33 || 293
- അമൃതാപൂർണകലശം ബിഭ്രദ്യലയഭൂഷിതഃ |
സ വൈ ഭഗവതഃ സാക്ഷാദ്വിഷ്ണോരംശാംശസംഭവഃ || 34 || 294
- ധൻവന്തരിരിതി വ്യാത ആയുർവേദദ്യുഗിജ്യാഭാക് |
തമാലോക്യാസുരാഃ സർവേ കലശം ചാമൃതാഭൃതം || 35 || 295
- ലിപ്തന്തഃ സർവവസ്തൂനി കലശം തരസാഹരൻ |
നീയമാന്വേസുരൈസ്തസ്മിൻ കലശ്യേമൃതഭാജനേ || 36 || 296
- വിഷണ്ണമനസോ ദേവാ ഹരിം ശരണമായയുഃ |
ഇതി തദൈന്യമാലോക്യ ഭഗവാൻ ഭൃത്യകാമകൃത് |
മാ വിദ്യത മിഥോർത്ഥം വഃ സാധയിഷ്യേ സ്വമായയാ || 37 || 297
- മിഥഃ കലിരഭൂത്തേഷാം തദർഥേ തർഷചേതസാം |
അഹം പൂർവമഹം പൂർവം ന ത്വം ന ത്വമിതി പ്രഭോ || 38 || 298
- ദേവാഃ സ്വം ഭാഗമർഹന്തി യേ തുൽയായാസഹേതവഃ |
സത്രയാഗ ഇവൈതസ്മിന്നേഷ ധർമഃ സനാതനഃ || 39 || 299
- ഇതി സ്വാൻ പ്രത്യുഷേധൻ വൈ ദൈതേയാ ജാതമത്സരാഃ |
ദുർബലാഃ പ്രബലാൻ രാജൻ ഗൃഹീതകലശാൻ മുഹൂഃ || 40 || 300
- ഏതസ്മിന്നന്തരേ വിഷ്ണുഃ സർവോപായവിദീശ്വരഃ |
യോഷിദ്രൂപമനിർഭദശ്യം ദധാര പരമാദ്ഭുതം || 41 || 301
- പ്രേക്ഷണീയോത്പലശ്യാമം സർവാവയവസുന്ദരം |
സമാനകർണാഭരണം സുകപോലോന്നസാനനം || 42 || 302

നവയൗവനനിർവൃത്തസ്തനഭാരകൃശോദരം മുഖാമോദാനുരക്താലി ഡകാരോദ്വിഗ്നലോചനം 43	303
ബിഭ്രത്യുകേശഭാരേണ മാലാമുത്പുൽലമൽലികാം സുഗ്രീവകംഠാദരണം സുഭുജാംഗദഭൂഷിതം 44	304
വീരജാംബരസംവീതനിതംബദ്വിപശോഭയാ കാഞ്ചാ പ്രവിലസദ്യൽഗുചലച്ചരണനൂപുരം 45	305
സവ്രീഡസ്മിതവിക്ഷിപ്തഭൂവിലാസാവലോകനൈഃ ദൈത്യയൂഥപചേതഃസു കാമമുദ്ദീപയൻ മുഹൂഃ 46	306

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഭഗവൻമായോപലംഭനം നാമ അഷ്ടമോദ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ നവമോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

തേന്ദ്രയോന്യതോഽസുരാഃ പാത്രം ഹരന്തസ്ത്യക്തസൗഹൃദാഃ |
 ക്ഷിപന്തോ ദസ്യുധർമാണ ആയാന്തീം ദദ്യുശുഃ സ്ത്രിയം || 1 || 307

അഹോ രൂപമഹോ ധാമ അഹോ അന്ധാ നവം വയഃ |
 ഇതി തേ താമദിദ്രുത്യ പപ്രച്ഛുർജാതഹൃച്ഛയാഃ || 2 || 308

കാ ത്വം കഞ്ജപലാശാക്ഷി കുതോ വാ കിം ചികീർഷസി |
 കന്ധാസി വദ വാമോരു മഥ്നന്തീവ മനാംസി നഃ || 3 || 309

ന വയം ത്വാമരൈർദൈത്യൈഃ സിദ്ധഗന്ധർവചാരഭൈഃ |
 നാസ്സുഷ്ടപൂർവാം ജാനീമോ ലോകേശൈശ്ച കുതോ നൃദിഃ || 4 || 310

നൂനം ത്വം വിധിനാ സുഭൂഃ പ്രേഷിതാസി ശരീരിണാം |
 സർവേന്ദ്രിയമനഃപ്രീതിം വിധാതും സഘൃണേന കിം || 5 || 311

സാ ത്വം നഃ സ്പർധമാനാനാമേകവസ്തുനി മാനിനി |
 ഇന്താതീനാം ബദ്ധവൈരാണാം ശം വിധത്വ സുമധ്യമേ || 6 || 312

വയം കശ്യപദായാദാ ഭ്രാതരഃ കൃതപൗരുഷാഃ |
 വിഭജന്ത്യ യഥാൻയായം നൈവ ഭേദോ യഥാ ഭവേത് || 7 || 313

- ഇത്യുപാമന്ത്രിതോ ദൈത്യൈർമായായോഷിദ്യുപൂർഹരിഃ |
പ്രഹസ്യ രൂചിരാപാംഗൈർനിരീക്ഷന്നിദമബ്രവീത് || 8 || 314
- ശ്രീഭഗവാനുവാച
കഥം കശ്യപദായാദാഃ പുംശ്ചൽയാം മയി സംഗതാഃ |
വിശ്വാസം പണ്ഡിതോ ജാതു കാമിനീഷു ന യാതി ഹി || 9 || 315
- സാലാവുകാണാം സ്ത്രീണാം ച സ്വൈരിണീനാം സുരദ്വിഷഃ |
സഖ്യാൻയാഹുരനിത്യാനി നൃത്തം നൃത്തം വിചിൻവതാം || 10 || 316
- ശ്രീശുക ഉവാച
ഇതി തേ ക്ഷേപിതൈസ്തസ്യ ആശ്വസ്തമനസോസ്സുരാഃ |
ജഹസുർഭാവഗംഭീരം ദദുശ്ചാമൃതഭാജനം || 11 || 317
- തതോ ഗൃഹീത്വാമൃതഭാജനം ഹരി -
ർബഭാഷ ഇൗഷത്ഥിതശോഭയാ ഗിരാ |
യദ്യദ്യുപേതം ക്വ ച സാധ്യസാധു വാ
കൃതം മയാ വോ വിഭജ്ഞേ സുധാമിമാം || 12 || 318
- ഇത്യഭിവാഹൃതം തസ്യ ആകർണ്യാസുരപുംഗവാഃ |
അപ്രമാണവിദസ്തസ്യസ്തത് തഥേത്യൻവമംസത || 13 || 319
- അഥോപോഷ്യ കൃതസ്താനാ ഹുത്വാ ച ഹവിഷാനലം |
ദത്ത്വാ ഗോവിപ്രഭൂതേഭ്യഃ കൃതസ്വസ്ത്യയനാ ദ്വിജൈഃ || 14 || 320
- യഥോപജ്ഞോഷം വാസാംസി പരിധായാഹതാനി തേ |
കുശേഷു പ്രാവിശൻ സർവേ പ്രാഗഗ്രേഷ്യഭിഭൂഷിതാഃ || 15 || 321
- പ്രാങ്മുഖേഷുപവിഷേഷു സുരേഷു ദിതിജേഷു ച |
ധൂപാമോദിതശാലായാം ജുഷ്ടായാം മാൽയദീപകൈഃ || 16 || 322

തസ്യാം നരേന്ദ്ര കരഭോരുരുശദുകുല -

ശ്രോണീതടാലസഗതിർമദവിഹ്വലാക്ഷീ |

സാ കൂജതീ കനകനൂപുരശിഞ്ജിതേന

കുംഭസ്തനീ കലശപാണിരമാവിവേശ || 17 ||

323

താം ശ്രീസഖീം കനകകുണ്ഡലചാരുകർണ -

നാസാകപോലവദനാം പരദേവതാഖ്യാം |

സംവീക്ഷ്യ സമ്മുദുഹുരുത്സ്ഥിതവീക്ഷണേന

ദേവാസുരാ വിഗലിതസ്തനപട്ടികാന്താം || 18 ||

324

അസുരാണാം സുധാദാനം സർപാണാമിവ ദുർനയം |

മത്യാ ജാതിനൃശംസാനാം ന താം വ്യഭജദധൃതഃ || 19 ||

325

കൽപയിത്യാ പൃഥക് പക്തിരുദയേഷാം ജഗത്പതിഃ |

താംശ്ചോപവേശയാമാസ സ്വേഷു സ്വേഷു ച പക്തിഷു || 20 ||

326

ദൈത്യാൻ ഗൃഹീതകലശോ വഞ്ചയന്നുപസഞ്ചരൈഃ |

ദൂരസ്ഥാൻ പായയാമാസ ജരാമൃത്യുഹരാം സുധാം || 21 ||

327

തേ പാലയന്തഃ സമയമസുരാഃ സ്വകൃതം നൃപ |

തൂഷ്ണിമാസൻ കൃതസ്തേഹാഃ സ്ത്രീവിവാദജുഗുപ്സയാ || 22 ||

328

തസ്യാം കൃതാതിപ്രണയാഃ പ്രണയാപായകാതരാഃ |

ബഹുമാനേന ചാബദ്ധാ നോചുഃ കിഞ്ചന വിപ്രിയം || 23 ||

329

ദേവലിംഗപ്രതിച്ഛന്നഃ സ്വർഭാനുർദേവസംസദി |

പ്രവിഷ്ടഃ സോമമപിബച്ചന്ദാർകാഭ്യാം ച സൂചിതഃ || 24 ||

330

ചക്രേണ ക്ഷുരധാരേണ ജഹാര പിബതഃ ശിരഃ |

ഹരിസ്തസ്യ കബന്ധസ്തു സുധയാഽപ്ലാവിതോപതത് || 25 ||

331

ശിരസ്ത്വമരതാം നീതമജോ ഗ്രഹമചീകൃപത് |
യസ്തു പർവണി ചന്ദ്രാർകാവഭിധാവതി വൈരധീഃ || 26 || 332

പീതപ്രായേദ്യുതേ ദേവൈർഭഗവാൻ ലോകഭാവനഃ |
പശ്യതാമസുരേന്ദ്രാണാം സ്വം രൂപം ജഗ്യഹേ ഹരിഃ || 27 || 333

ഏവം സുരാസുരഗണാഃ സമദേശകാല -
ഹേത്യർഥകർമ്മതയോപി ഫലേ വികൽപാഃ |
തത്രാമൃതം സുരഗണാഃ ഫലമഞ്ജസാഘ്രിപു -
ര്യത്പാദപങ്കജരജഃശ്രയണാന്ന ദൈത്യാഃ || 28 || 334

യദ് യുജ്യതേസുവസുകർമ്മനോവചോഭി -
ർഭേഹാത്മജാഭിഷു നൃഭിസ്തദസത് പൃഥക്ത്വാത് |
തൈരേവ സദ് ഭവതി യത് ക്രിയതേപൃഥക്ത്വാത്
സർവസ്യ തദ്ഭവതി മൂലനിഷേചനം യത് || 29 || 335

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ അമൃതമഥനേ നവമോദ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ ദശമോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇതി ദാനവദൈതേയാ നാവിന്ദന്നമൃതം നൃപ |
 യുക്താഃ കർമ്മണി യത്താശ്ച വാസുദേവപരാങ്മുഖാഃ || 1 || 336

സാധയിത്വാമൃതം രാജൻ പായയിത്വാ സ്വകാൻ സുരാൻ |
 പശ്യതാം സർവഭൂതാനാം യയൗ ഗരുഡവാഹനഃ || 2 || 337

സപത്താനാം പരാമൃദ്ധിം ദൃഷ്ട്വാ തേ ദിതിനന്ദനാഃ |
 അമൃഷ്യമാണാ ഉത്പേതൂർഭേവാൻ പ്രത്യുദ്യതായുധാഃ || 3 || 338

തതഃ സുരഗണാഃ സർവേ സുധയാ പീതയൈധിതാഃ |
 പ്രതിസംയുധുധുഃ ശസ്ത്രൈർനാരായണപദാശ്രയാഃ || 4 || 339

തത്ര ദൈവാസുരോ നാമ രണഃ പരമദാരുണഃ |
 രോധസ്യുദൻവതോ രാജംസ്തുമുലോ രോമഹർഷണഃ || 5 || 340

തത്രാൻയോന്യം സപത്താസ്തേ സംരബ്ധമനസോ രണേ |
 സമാസാദ്യാസിദിർബാണൈർനിജഘ്നൂർവിവിധായുധൈഃ || 6 || 341

ശംഖതൂർയമൃദംഗാനാം ഭേരീഡമരിണാം മഹാൻ |
 ഹസ്ത്യശ്വരഥപത്തിനാം നദതാം നിഃസ്വന്യാഭവത് || 7 || 342

- രമിനോ രമിദിസ്തത്ര പത്തിദിഃ സഹ പത്തയഃ |
ഹയാ ഹയൈരിദാശേഷഭൈഃ സമസഞ്ജന്ത സംയുഗേ || 8 || 343
- ഉഷൈഃ കേചിദിഭൈഃ കേചിദപരേ യുധുധുഃ ഖരൈഃ |
കേചിദ് ഗൗരമുഖൈര്യക്ഷർദ്വിപിദിർഹരിദിർഭടാഃ || 9 || 344
- ഗുഡ്രൈഃ കങ്കേർബകൈരന്യേ ശൃണഭാസൈസ്തിമിംഗിലൈഃ |
ശരഭൈർമഹിഷൈഃ ഖഡ്ഗൈർഗോവൃഷൈർഗവയാരുണൈഃ || 10 || 345
- ശിവാദിരാഖുഭിഃ കേചിത്കൃകലാസൈഃ ശശൈർനരൈഃ |
ബന്ധൈരേകേ കൃഷ്ണസാരൈർഹംസൈരന്യേ ച സൂകരൈഃ || 11 || 346
- അന്യേ ജലസ്ഥലഖഗൈഃ സന്തൈർവികൃതവിഗ്രഹൈഃ |
സേനയോരുഭയോ രാജൻ വിവിശുസ്തേഗ്രതോഗ്രതഃ || 12 || 347
- ചിത്രധ്വജപടൈഃ രാജന്നാതപത്രൈഃ സിതാമലൈഃ |
മഹാധനൈർവജ്രഭുജൈർവൃജ്ജനൈർബാർഹചാമരൈഃ || 13 || 348
- വാതോദ്ധൂതോത്തരോഷ്ണിഷൈർമുഖൈർമുഖൈർമുഖൈഃ |
സ്തൂരദ്വിർവിശഭൈഃ ശരൈഃ സുതരാം സൂര്യരശ്മിഭിഃ || 14 || 349
- ദേവദാനവവീരാണാം ധ്വജിന്യൗ പാണ്ഡുനന്ദന |
രേജതൂർവീരമാലാഭിർയാദസാമിവ സാഗരൗ || 15 || 350
- വൈരോചനോ ബലിഃ സംഖ്യേ സോസുരാണാം ചമൂപതിഃ |
യാനം വൈഹായസം നാമ കാമഗം മയനിർമിതം || 16 || 351
- സർവസാംഗ്രാമികോപേതം സർവാശ്ചര്യമയം പ്രഭോ |
അപ്രതർക്യമനിർഭേദ്യം ദൃശ്യമാനമദർശനം || 17 || 352
- ആസ്ഥിതസ്തദ് വിമാനാഗ്ര്യം സർവാനീകാധിപൈർവൃതഃ |
വാലവൃജ്ജനശതാഗ്രൈഃ രേജേ ചന്ദ്ര ഇവോദയേ || 18 || 353

- തസ്യാസൻ സർവതോ യാണൈർയൂമാനാം പതയോഽസുരാഃ |
നമുചിഃ ശംബരോ ബാണോ വിപ്രചിത്തിരയോമുഖഃ || 19 || 354
- ദ്വിമൂർധാ കാലനാഭോഽഥ പ്രഹേതിർഹേതിരിൽവലഃ |
ശകുനിർഭൂതസന്താപോ വജ്രദംഭേഷ്ടോ വിരോചനഃ || 20 || 355
- ഹയഗ്രീവഃ ശങ്കുശിരാഃ കപിലോ മേഘദുന്ദുഭിഃ |
താരകശ്ചക്രദൃക് ശുംഭോ നിശുംഭോ ജന്ദ ഉത്കലഃ || 21 || 356
- അരിഷ്ടോഽരിഷ്ടനേമിശ്ച മയശ്ച ത്രിപുരാധിപഃ |
അന്യേ പൗലോമകാലേയാ നിവാതകവചാദയഃ || 22 || 357
- അലബ്ധഭാഗാഃ സോമസ്യ കേവലം ക്ലേശഭാഗിനഃ |
സർവ ഏതേ രണമുഖേ ബഹുശോ നിർജിതാമരാഃ || 23 || 358
- സിംഹനാഭാൻ വിമുഞ്ചന്തഃ ശംഖാൻ ദധ്മൂർമഹാരവാൻ |
ദൃഷ്ട്വാ സപത്താനുത്സികൃതാൻ ബലഭിത്കുപിതോ ഭൃശം || 24 || 359
- ഐരാവതം ദിക്കരിണമാരുഢഃ ശുശുഭേ സ്വരാട് |
യഥാ സ്രവത്പ്രസ്രവണമുദയാദ്രിമഹർപതിഃ || 25 || 360
- തസ്യാസൻ സർവതോ ദേവാ നാനാവാഹധ്വജായുധാഃ |
ലോകപാലാഃ സഹ ഗണൈർവായുഗ്നിവരുണാദയഃ || 26 || 361
- തേജ്ഞോന്യമഭിസംസൃത്യ ക്ഷിപന്തോ മർമഭിർമിമഃ |
ആഹ്വയന്തോ വിശന്തോഽഗ്രേ യുധുധൂർദ്വന്ദ്വയോധിനഃ || 27 || 362
- യുയോധ ബലിരിന്ദ്രേണ താരകേണ ഗുഹോഽസൃത |
വരുണോ ഹേതിനായുധ്യൻമിത്രോ രാജൻ പ്രഹേതിനാ || 28 || 363
- യമസ്തൂ കാലനാഭേന വിശ്വകർമാ മയേന വൈ |
ശംബരോ യുധുധേ ത്വഷ്ടാ സവിത്രാ തു വിരോചനഃ || 29 || 364

- അപരാജിതേന നമുചിരശ്ചിനൗ വൃഷപർവണാ |
സൂർയോ ബലിസുതൈർദേവോ ബാണജ്യേഷ്ഠഃ ശതേന ച ||30 || 365
- രാഹുണാ ച തഥാ സോമഃ പുലോല്ലാ യുധുധ്യേനിലഃ |
നിശുംഭശുംഭയോർദേവീ ഭദ്രകാലീ തരസിനീ ||31 || 366
- വൃഷാകപിസ്തു ജന്മേന മഹിഷേണ വിഭാവസുഃ |
ഇൽവലഃ സഹ വാതാപിർബ്രഹ്മപുത്രൈരരിന്ദ ||32 || 367
- കാമദേവേന ദുർമർഷ ഉത്കലോ മാത്യഭിഃ സഹ |
ബൃഹസ്സതിശ്ചോശനസാ നരകേണ ശന്നൈശ്ചരഃ ||33 || 368
- മരുതോ നിവാതകവചൈഃ കാലേയൈർവസവോമരാഃ |
വിശ്വേദേവാസ്തു പൗലോമൈ രുദ്രാഃ ക്രോധവശൈഃ സഹ ||34 || 369
- ത ഏവമാജാവസുരാഃ സുരേന്ദ്രാ
ദ്വന്ദ്വേന സംഹത്യ ച യുധുമാനാഃ |
അന്യോന്യമാസാദ്യ നിജ്ജ്ഞുരോജസാ
ജിഗീഷവസ്തീക്ഷണശരാസിതോമരൈഃ ||35 || 370
- ഭുശുണ്ഡിഭിശ്ചക്രഗദർഷ്ടിപട്ടിശൈഃ
ശക്ത്യുൽമുകൈഃ പ്രാസപരശ്യധൈരപി |
നിസ്ത്രിംശഭൽലൈഃ പരിഘ്നൈഃ സമുദ്ഗരൈഃ
സഭിന്ദിപാലൈശ്ച ശിരാംസി ചിച്ഛിദുഃ ||36 || 371
- ഗജാസ്തുരംഗാഃ സരഥാഃ പദാതയഃ
സാരോഹവാഹാ വിവിധാ വിഖണ്ഡിതാഃ |
നികൃത്തബാഹൂരുശിരോധരാഘ്രയ -
ശൂരിനധ്യജേഷ്ഠാസതനുത്രഭൂഷണാഃ ||37 || 372

തേഷാം പദാഘാതരമാംഗചൂർണിതാ -

ദായോധനാദുൽബണ ഉത്ഥിതസ്തദാ |

രേണുർദിശഃ ഖം ദ്യുമണിം ച ഛാദയൻ

ന്യവർത്തതാസ്യകുസൃതിഭിഃ പരിപ്ലുതാത് || 38 ||

373

ശിരോഭിരുദ്ധൂതകിരീടകുണ്ഡലൈഃ

സംരംഭദ്യുഗ്ഭിഃ പരിദഷ്ടദച്ഛഭൈഃ |

മഹാഭുജൈഃ സാദരഭൈഃ സഹായുധൈഃ

സാ പ്രാസ്ത്യതാ ഭൂഃ കരഭോരുഭിർബഭൗ || 39 ||

374

കബന്ധാസ്തത്ര ചോത്പേതുഃ പതിതസ്വശിരോക്വക്ഷിഭിഃ |

ഉദ്യതായുധഭോർദണ്ഡൈരാധാവന്തോ ഭടാൻ മൃധേ || 40 ||

375

ബലിർമഹേന്ദ്രം ദശഭിസ്മിദിരൈരാവതം ശരൈഃ |

ചതുർഭിശ്ചതുരോ വാഹാനേകേനാരോഹമാർച്ഛയത് || 41 ||

376

സ താനാപതതഃ ശക്രസ്താവദ്ഭിഃ ശീഘ്രവിക്രമഃ |

ചിച്ഛേദ നിശിതൈർഭൽലൈരസമ്പ്രാപ്താൻ ഹസന്നിവ || 42 ||

377

തസ്യ കർമോത്തമം വീക്ഷ്യ ദുർമർഷഃ ശക്തിമാദഭേ |

താം ജ്വലന്തിം മഹാൽകാഭാം ഹസ്തസ്ഥാമച്ഛിനദ്ധരിഃ || 43 ||

378

തതഃ ശൂലം തതഃ പ്രാസം തതസ്തോമരമൃഷ്ടയഃ |

യദ്യച്ഛസ്രം സമാദദ്യാത്സർവം തദച്ഛിനദ്വിഭുഃ || 44 ||

379

സസർജാമാസുരീം മായാമന്തർധാനഗതോഽസുരഃ |

തതഃ പ്രാദുരഭൂച്ഛലഃ സുരാനികോപരി പ്രഭോ || 45 ||

380

തതോ നിപേതൂസ്തരവോ ദഹ്യമാനാ ദവാഗ്നിനാ |

ശിലാഃ സടങ്കശിഖരാശ്ചൂർണയന്ത്യോ ദ്വിഷദ്ബലം || 46 ||

381

- മഹോരഗാഃ സമുത്പേതുർദന്ദശൂകാഃ സവൃശ്ചികാഃ |
സിംഹവ്യാഘ്രവരാഹാശ്ച മർദ്ദയന്തോ മഹാഗജാൻ || 47 || 382
- യാതുധാൻയശ്ച ശതശഃ ശൂലഹസ്താ വിവാസസഃ |
ഛിന്ധി ഭിന്ധീതി വാദിൻയസ്തഥാ രക്ഷോഗണാഃ പ്രഭോ || 48 || 383
- തതോ മഹാഘ്നാ വ്യോമ്നി ഗംഭീരപരുഷസ്വനാഃ |
അംഗാരാൻ മുമുചുർവാതൈരാഹതാഃ സ്തനയിതവഃ || 49 || 384
- സുഷോ ദൈത്യേന സുമഹാൻ വഹ്നിഃ ശ്വസനസാരമിഃ |
സാംവർതക ഇവാത്യുഗ്രോ വിബുധധ്വജിനീമധാക് || 50 || 385
- തതഃ സമുദ്ര ഉദ്യേലഃ സർവതഃ പ്രത്യദുശൃത |
പ്രചണ്ഡവാതൈരുദ്ധുതതരംഗാവർതഭീഷണഃ || 51 || 386
- ഏവം ദൈത്യൈർമഹാമായൈരലക്ഷ്യഗതിഭീഷണൈഃ |
സുജ്യമാനാസു മായാസു വിഷേദുഃ സുരസൈനികാഃ || 52 || 387
- ന തത്പ്രതിവിധിം യത്ര വിദുരിന്ദ്രാദയോ നൃപ |
ധ്യാതഃ പ്രാദുരഭൂത് തത്ര ഭഗവാൻ വിശ്വഭാവനഃ || 53 || 388
- തതഃ സുപർണാംസകൃതാംഘ്രിപൽലവഃ
പിശംഗവാസാ നവകഞ്ജലോചനഃ |
അദൃശ്യതാഷ്ടായുധബാഹുരുൽലസ -
ശ്ചീകൗസ്തുഭാനർഘ്യകിരീടകുണ്ഡലഃ || 54 || 389
- തസ്മിൻ പ്രവിഷ്യേസുരകൂടകർമജാ
മായാ വിനേശുർമഹിനാ മഹീയസഃ |
സ്വപ്നോ യഥാ ഹി പ്രതിബോധ ആഗതേ
ഹരിസ്മൃതിഃ സർവവിപദ്വിമോക്ഷണം || 55 || 390

ദൃഷ്ട്വാ മൃധേ ഗരുഡവാഹമിദാരിവാഹ

ആവിധ്യ ശൂലമഹിനോദഥ കാലനേമിഃ |

തൽലീലയാ ഗരുഡമൂർധ്നി പതദ് ഗൃഹീത്വാ

തേനാഹനന്യപ സവാഹമരിം ത്ര്യധീശഃ || 56 ||

391

മാലീ സുമാൽയതിബലൗ യുധി പേതതൂർയ -

ചക്രേണ കൃത്തശിരസാവഥ മാൽയവാംസ്തം |

ആഹത്യ തിഥഗദയാഹനദണ്ഡജേന്ദ്രം

താവച്ഛിരോച്ഛിനദരേൻദതോരിണാഽഭ്യഃ || 57 ||

392

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

അഷ്ടമസ്കന്ധേ ദേവാസുരസംഗ്രാമേ ദശമോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഏകാദശോദ്യായഃ ||

ശ്രീശുക ഉവാച

അഥോ സുരാഃ പ്രത്യുപലബ്ധചേതസഃ

പരസ്യ പുംസഃ പരയാനുകമ്പയാ |

ജഘ്വർഭൃശം ശക്രസമീരണാദയ -

സ്താംസ്താൻ രണേ യൈരഭിസംഹതാഃ പുരാ || 1 ||

393

വൈരോചനായ സംരബ്ധോ ഭഗവാൻ പാകശാസനഃ |

ഉദയച്ഛദ് യദാ വജ്രം പ്രജാ ഹാ ഹേതി ചുക്രൂശുഃ || 2 ||

394

വജ്രപാണിസ്തമാഹേദം തിരസ്കൃത്യ പുരഃസ്ഥിതം |

മനസിനം സുസമ്പന്നം വിചരന്തം മഹാമൃധേ || 3 ||

395

നടവൻമൂഢാ മായാഭിർമായേശാൻ നോ ജിഗീഷസി |

ജിത്വാ ബാലാൻ നിബദ്ധാക്ഷാൻ നടോ ഹരതി തദ്ധനം || 4 ||

396

ആരുരൂക്ഷന്തി മായാഭിരുത്സിസൃക്ലന്തി യേ ദിവം |

താൻ ദസ്യുൻ വിധുനോമ്യജ്ഞാൻ പൂർവസ്താച്ച പദാദധഃ || 5 ||

397

സോഹം ദുർമായിനസ്ത്വേദ്യ വഭ്രേണ ശതപർവണാ |

ശിരോ ഹരിഷ്യേ മന്ദാത്മൻഘടസ്യ ഇന്താതിഭിഃ സഹ || 6 ||

398

ബലിരുവാച

സംഗ്രാമേ വർത്തമാനാനാം കാലചോദിതകർമ്മണം |

കീർത്തിർജയോജ്യയോ മൃത്യുഃ സർവേഷാം സ്യുരനുക്രമാത് || 7 || 399

തദിദം കാലരശനം ജനാഃ പശ്യന്തി സൂരയഃ |

ന ഹൃഷ്യന്തി ന ശോചന്തി തത്ര യുയമപണ്ഡിതാഃ || 8 || 400

ന വയം മന്യമാനാനാമാത്മാനം തത്ര സാധനം |

ഗിരോ വഃ സാധുശോചാനാം ഗൃഹ്ണീമോ മർമതാഡനാഃ || 9 || 401

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇത്യാക്ഷിപ്യ വിഭും വീരോ നാരാചൈർവീരമർദ്ദനഃ |

ആകർണ്ണപൂർണൈരഹനദാക്ഷേപൈരാഹതം പുനഃ || 10 || 402

ഏവം നിരാകൃതോ ദേവോ വൈരിണാ തഥ്യവാദിനാ |

നാമൃഷ്യത് തദധിക്ഷേപം തോത്രാഹത ഇവ ദ്വിപഃ || 11 || 403

പ്രാഹരത് കുലീശം തസ്മാ അമോഘം പരമർദ്ദനഃ |

സയാനോ ന്യപതദ്ഭൂമൗ ഛിന്നപക്ഷ ഇവാചലഃ || 12 || 404

സഖായം പതിതം ദൃഷ്ട്വാ ജംഭോ ബലിസഖഃ സുഹൃത് |

അഭ്യയാത് സൗഹൃദം സഖ്യൂർഹതസ്യാപി സമാചരൻ || 13 || 405

സ സിംഹവാഹ ആസാദ്യ ഗദാമുദ്യമ്യ രംഹസാ |

ജത്രാവതാഡയച്ഛക്രം ഗജം ച സുമഹാബലഃ || 14 || 406

ഗദാപ്രഹാരവ്യഥിതോ ഭൃശം വിഹൃലിതോ ഗജഃ |

ജാനുദ്യാം ധരണീം സ്പൃഷ്ട്വാ കശ്ശലം പരമം യയൗ || 15 || 407

തതോ രഥോ മാതലിനാ ഹരിദിർദശശതൈർവൃതഃ |

ആനീതോ ദ്വിപമുത്സുജ്യ രഥമാരുരുഹേ വിഭുഃ || 16 || 408

- തസ്യ തത്പൂജയൻ കർമ യന്തുർദാനവസത്തമഃ |
ശൂലേന ജ്വലതാ തം തു സൂയമാനോഹനൻമൃധേ || 17 || 409
- സേഹേ രുജം സുദുർമർഷാം സത്തമാലംബ്യ മാതലിഃ |
ഇന്ദ്രോ ജംഭസ്യ സക്രൂദ്ധോ വഭ്രുണാപാഹരച്ഛിരഃ || 18 || 410
- ജംഭം ശ്രുത്വാ ഹതം തസ്യ ഇതാതയോ നാരദാദൃഷേഃ |
നമുചിശ്ച ബലഃ പാകസ്തത്രാപേതുസ്ത്വരാൻവിതാഃ || 19 || 411
- വചോഭിഃ പരുഷൈരിന്ദ്രമർദ്ദയന്തോസ്യ മർമസു |
ശരൈരവാകിരൻ മേഘാ ധാരാഭിരിവ പർവതം || 20 || 412
- ഹരീൻ ദശശതാൻയാജുഃ ഹർയശ്യസ്യ ബലഃ ശരൈഃ |
താവദ്ഭിരർദ്ദയാമാസ യുഗപൽലഘുഹസ്തവാൻ || 21 || 413
- ശതാഭ്യാം മാതലിം പാകോ രഥം സാവയവം പൃഥക് |
സകൃത്സന്ധാനമോക്ഷേണ തദദ്ഭുതമഭ്യുദ്രണേ || 22 || 414
- നമുചിഃ പഞ്ചദശഭിഃ സ്വർണപുംഖൈർമഹേഷുഭിഃ |
ആഹത്യ വ്യനദത്സംഖ്യേ സതോയ ഇവ തോയദഃ || 23 || 415
- സർവതഃ ശരകൂടേന ശക്രം സരഥസാരഥിം |
ഛാദയാമാസുരസുരാഃ പ്രാവൃട്സുർയമിവാംബുദാഃ || 24 || 416
- അലക്ഷയന്തസ്തമതീവ വിഹ്വലാ
വിചുക്രുശുർഭേവഗണാഃ സഹാനുഗാഃ |
അനായകാഃ ശത്രുബലേന നിർജിതാ
വണിക്പഥാ ഭിന്നനവോ യഥാർണവേ || 25 || 417
- തതസ്തുരാഷാഡിഷുബദ്ധപഞ്ജരാ -
ഭിനിർഗതഃ സാശ്വരഥധ്വജാഗ്രണീഃ |

- ബഭൗ ദിശഃ ഖം പൃഥിവിം ച രോചയൻ
സ്വതേജസാ സൂര്യ ഇവ ക്ഷപാത്യയേ || 26 || 418
- നിരീക്ഷ്യ പുത്രനാം ദേവഃ പരൈരഭ്യർഭിതാം രണേ |
ഉദയച്ഛദ് രിപും ഹന്തും വജ്രം വജ്രധരോ രുഷാ || 27 || 419
- സ തേനൈവാഷ്ടയാരണ ശിരസീ ബലപാകയോഃ |
ഇന്താതീനാം പശ്യതാം രാജൻ ജഹാര ജനയൻ ഭയം || 28 || 420
- നമുചിസ്തദ്വധം ദൃഷ്ട്വാ ശോകാമർഷരുഷാൻവിതഃ |
ജിഹ്വാംസുരിന്ദ്രം നൃപതേ ചകാര പരമോദ്യമം || 29 || 421
- അശ്ശസാരമയം ശൂലം ഘണ്ടാവഭോമഭൂഷണം |
പ്രഗൃഹ്യാഭ്യുദ്രവത്കുഭോ ഹതോത്സീതി വിതർജയൻ |
പ്രാഹിണോദ്ഭവരാജായ നിനദൻ മൃഗരാധിവ || 30 || 422
- തദാപതദ്ഗഗനതലേ മഹാജവം
വിചിച്ഛിദേ ഹരിരിഷുഭിഃ സഹസ്രധാ |
തമാഹനന്നൃപ കുലീശേന കന്ധരേ
രുഷാൻവിതസ്ത്രിദശപതിഃ ശിരോ ഹരൻ || 31 || 423
- ന തസ്യ ഹി ത്വചമപി വജ്ര ഊർജ്ജിതോ
ബിഭേദ യഃ സുരപതിനൗജസേരിതഃ |
തദദ്ഭുതം പരമതിവീര്യവ്യത്രഭി -
ത്തിരസ്തൂതോ നമുചിശിരോധരത്വചാ || 32 || 424
- തസ്മാദിന്ദ്രോബിഭേച്ഛത്രോർവജ്രഃ പ്രതിഹതോ യതഃ |
കിമിദം ദൈവയോഗേന ഭൂതം ലോകവിമോഹനം || 33 || 425
- യേന മേ പൂർവമദ്രിണാം പക്ഷച്ഛേദഃ പ്രജാത്യയേ |
കൃതോ നിവിശതാം ദാരൈഃ പതന്ത്രൈഃ പതതാം ഭൂവി || 34 || 426

- തപഃസാരമയം ത്യാശ്രൂം വൃത്രോ യേന വിപാടിതഃ |
അന്യേ ചാപി ബലോപേതാഃ സർവാസ്രൈരക്ഷതത്വചഃ || 35 || 427
- സോഽയം പ്രതിഹതോ വഭ്രോ മയാ മുക്തോഽസുരേൽപകേ |
നാഹം തദാദദേ ദണ്ഡം ബ്രഹ്മതേജോഽപ്യകാരണം || 36 || 428
- ഇതി ശക്രം വിഷ്ണുനമാഹ വാഗശരീരിണീ |
നായം ശുഷ്കരഥോ നാർദ്ദ്രവധമർഹതി ദാനവഃ || 37 || 429
- മയാസ്മൈ യദ്യദോ ദത്തോ മൃത്യുർനൈവാർദ്ദ്രശുഷ്കയോഃ |
അതോഽന്യശ്ചിന്തനീയസ്തേ ഉപായോ മഘവൻ രിപോഃ || 38 || 430
- താം ദൈവീം ഗിരമാകർണ്യ മഘവാൻ സുസമാഹിതഃ |
ധ്യായൻ ഘനമമാപശ്യദുപായമുദയാത്മകം || 39 || 431
- ന ശുഷ്കേണ ന ചാർദ്ദ്രേണ ജഹാര നമുചേഃ ശിരഃ |
തം തുഷ്ടുവുർമുനിഗണാ മാൽയൈശ്ചാവാകിരൻ വിഭും || 40 || 432
- ഗന്ധർവമുഖ്യൗ ജഗതൂർവിശ്വാവസുപരാവസു |
ദേവദുന്ദുഭയോ നേദുർനർതക്യോ നന്യതൂർമുദാ || 41 || 433
- അന്യേഽപ്യേവം പ്രതിദ്വന്ദ്വാൻ വായുഗ്നിവരുണാദയഃ |
സുദയാമാസുരസ്ത്രൗഘൈർമൃഗാൻ കേസരിണോ യഥാ || 42 || 434
- ബ്രഹ്മണാ പ്രേഷിതോ ദേവാൻ ദേവർഷിർനാരദോ നൃപ |
വാരയാമാസ വിബുധാൻ ദൃഷ്ട്വാ ദാനവസങ്ക്ഷയം || 43 || 435
- നാരദ ഉവാച
ദവദ്ഭിരമൃതം പ്രാപ്തം നാരായണദുജാശ്രയൈഃ |
ശ്രിയാ സമേധിതാഃ സർവ ഉപാരമത വിഗ്രഹാത് || 44 || 436

ശ്രീശുക ഉവാച

സംയദ്യ മന്യുസംരംഭം മാനയന്തോ മൂനേർവചഃ |

ഉപഗീയമാനാനുചരൈര്യയുഃ സർവേ ത്രിവിഷുപം || 45 ||

437

യ്യേവശിഷ്ടാ രണേ തന്മിൻ നാരദാനുമതേന തേ |

ബലിം വിപന്നമാദായ അസ്തം ഗിരിമുപാഗമൻ || 46 ||

438

തത്രാവിനഷ്ടാവയവാൻ വിദ്യമാനശിരോധരാൻ |

ഉശനാ ജീവയാമാസ സഞ്ജീവിൻയാ സ്വവിദ്യയാ || 47 ||

439

ബലിശ്ചോശനസാ സ്പൃഷ്ടഃ പ്രത്യാപന്നേന്ദ്രിയസ്യുതിഃ |

പരാജിതോഽപി നാവിദ്യൽലോകതത്ത്വവിചക്ഷണഃ || 48 ||

440

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

അഷ്ടമസ്കന്ധേ ദേവാസുരസംഗ്രാമേ ഏകാദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ ദ്വാദശോധ്യായഃ ॥

ശ്രീബാദരായണിരുവാച
 വൃഷധ്വജോ നിശമ്യേദം യോഷിദ്രൂപേണ ദാനവാൻ |
 മോഹയിത്യാ സുരഗണാൻ ഹരിഃ സോമമപായയത് || 1 || 441

വൃഷമാരുഹ്യ ഗിരിശഃ സർവഭൂതഗണൈർവൃതഃ |
 സഹ ദേവ്യാ യയൗ ദ്രഷ്ടും യത്രാസ്തേ മധുസൂദനഃ || 2 || 442

സഭാജിതോ ഭഗവതാ സാദരം സോമയാ ഭവഃ |
 സൂപവിഷ്ട ഉവാചേദം പ്രതിപൂജ്യ സ്മയൻ ഹരിഃ || 3 || 443

ശ്രീമഹാദേവ ഉവാച
 ദേവദേവ ജഗദ്യാപിൻ ജഗദീശ ജഗൻമയ |
 സർവേഷാമപി ഭാവാനാം ത്വമാത്മാ ഹേതുരീശ്വരഃ || 4 || 444

ആദ്യന്താവസ്യ യൻമധ്യമിദമന്യദഹം ബഹിഃ |
 യതോവ്യയസ്യ നൈതാനി തത് സത്യം ബ്രഹ്മ ചിദ് ഭവാൻ || 5 || 445

തവൈവ ചരണാംഭോജം ശ്രേയസ്കാമാ നിരാശിഷഃ |
 വിസൃജ്യാഭയതഃ സംഗം മൂനയഃ സമുപാസതേ || 6 || 446

ത്വം ബ്രഹ്മ പൂർണ്ണമമൃതം വിഗുണം വിശോക -
 മാനന്മാത്രമവികാരമനന്യദന്യത് |

വിശ്വസ്യ ഹേതുരുദയസ്ഥിതിസംയമാനാ -

മാതേമശ്വരശ്ച തദപേക്ഷതയാനപേക്ഷഃ || 7 ||

447

ഏകസ്ത്വമേവ സദസദ് ദ്വയമദ്വയം ച

സ്വർണം കൃതാകൃതമിവേഹ ന വസ്തുഭേദഃ |

അജ്ഞാനതസ്ത്വയി ജ്ഞൈർവിഹിതോ വികൽപോ

യസ്താദ് ഗുണവ്യതികരോ നിരൂപാധികസ്യ || 8 ||

448

ത്വാം ബ്രഹ്മ കേചിദവയന്ത്യുത ധർമ്മമേകേ

ഏകേ പരം സദസതോഃ പുരുഷം പരേശം |

അന്ത്യേവയന്തി നവശക്തിയുതം പരം ത്വാം

കേചിൻമഹാപുരുഷമവ്യയമാത്മതന്ത്രം || 9 ||

449

നാഹം പരായുരുഷയോ ന മരീചിമുഖ്യാ

ജാനന്തി യദ്വിരചിതം ഖലു സത്ത്വസർഗാഃ |

യൻമായയാ മുഷിതചേതസ ഇൗശ ദൈത്യ -

മർത്യാദയഃ കിമുത ശശ്വദഭ്രവൃത്താഃ || 10 ||

450

സ ത്വം സമീഹിതമദഃ സ്ഥിതിജൻമനാശം

ഭൂതേഹിതം ച ജഗതോ ഭവബന്ധമോക്ഷൗ |

വായുർയഥാ വിശതി ഖം ച ചരാചരാഖ്യം

സർവം തദാത്മകതയാവഗമോവരുന്സേ || 11 ||

451

അവതാരാ മയാ ദൃഷ്ടാ രമമാണസ്യ തേ ഗുണൈഃ |

സോഹം തദ് ദ്രഷ്ടുമിച്ഛാമി യത് തേ യോഷിദ്വപുർധൃതം || 12 ||

452

യേന സമ്മോഹിതാ ദൈത്യാഃ പായിതാശ്ചാമൃതം സുരാഃ |

തദ് ദിദൃക്ഷവ ആയാതാഃ പരം കൗതൂഹലം ഹി നഃ || 13 ||

453

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏവമഭ്യർത്ഥിതോ വിഷ്ണുർഭഗവാൻ ശുലപാണിനാ |

പ്രഹസ്യ ഭാവഗംഭീരം ഗിരിശം പ്രത്യഭാഷത || 14 ||

454

ശ്രീഭഗവാനുവാച

കൗതൂഹലായ ദൈത്യാനാം യോഷിഭ്യേഷോ മയാ കൃതഃ |

പശ്യതാ സുരകാർയാണി ഗതേ പീയൂഷഭാജനേ || 15 ||

455

തത് ത്വേഹം ദർശയിഷ്യാമി ദിദൃക്ഷോഃ സുരസത്തമ |

കാമിനാം ബഹു മന്തവ്യം സങ്കൽപപ്രഭവോദയം || 16 ||

456

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇതി ബ്രുവാനോ ഭഗവാംസ്തത്രൈവാനന്തരധീയത |

സർവതശ്ചാരയംശ്ചക്ഷുർഭവ ആസ്തേ സഹോമയാ || 17 ||

457

തതോ ദദർശോപവനേ വരസ്ത്രിയം

വിചിത്രപുഷ്പാരുണപൽലവദ്രുമേ |

വിക്രീഡതീം കന്ദുകലീലയാ ലസദ്

ദുകുലപര്യസ്തനിതംബമേഖലാം || 18 ||

458

ആവർതനോദ്യർതനകമ്പിതസ്തന -

പ്രകൃഷ്ടഹാരോരുദരൈഃ പദേ പദേ |

പ്രഭഞ്ജമാനാമിവ മധ്യതശ്ചലത് -

പദപ്രവാലം നയതീം തതസ്തതഃ || 19 ||

459

ദിക്ഷു ഭ്രമത്കന്ദുകചാപലൈർഭൃശം

പ്രോദ്വിഗ്നതാരായതലോലലോചനാം |

സ്വകർണവിഭ്രാജിതകുണ്ഡലോൽലസത് -

കപോലനീലാലകമണ്ഡിതാനനാം || 20 ||

460

- ശ്രമദ് ദുകുലം കബരീം ച വിചുതാം
 സന്നഹൃതീം വാമകരേണ വൽഗുനാ |
 വിനിഘ്നതീമന്യകരേണ കന്ദുകം
 വിമോഹയന്തീം ജഗദാത്മമായയാ || 21 || 461
- താം വീക്ഷ്യ ദേവ ഇതി കന്ദുകലീലയേഷദ്
 വ്രീഡാസ്സുടസ്തിതവിസൃഷ്ടകടാക്ഷമുഷഃ |
 സ്ത്രീപ്രേക്ഷണപ്രതിസമീക്ഷണവിഹ്വലാത്മാ
 നാത്മാനമന്തിക ഉമാം സ്വഗണാംശ്ച വേദ || 22 || 462
- തസ്യാഃ കരാഗ്രാത് സ തു കന്ദുകോ യദാ
 ഗതോ വിദൂരം തമനുവ്രജത്ത്രിയാഃ |
 വാസഃ സസൂത്രം ലഘു മാരുതോഹരദ്
 ഭവസ്യ ദേവസ്യ കിലാനുപശ്യതഃ || 23 || 463
- ഏവം താം രുചിരാപാംഗീം ദർശനീയാം മനോരമാം |
 ദൃഷ്ട്വാ തസ്യാം മനശ്ചക്രേ വിഷജ്ജന്ത്യാം ഭവഃ കില || 24 || 464
- തയാപഹൃതവിജ്ഞാനസ്തത്കൃതസ്മരവിഹ്വലഃ |
 ഭവാൻയാ അപി പശ്യന്ത്യാ ഗതപ്രീസ്തത്പദം യയൗ || 25 || 465
- സാ തമായാന്തമാലോക്യ വിവസ്ത്രാ വ്രീഡിതാ ഭൃശം |
 നിലീയമാനാ വ്യക്ഷേഷു ഹസന്തീ നാൻവതിഷ്ഠത || 26 || 466
- താമൻവഗച്ഛദ് ഭഗവാൻ ഭവഃ പ്രമുഷിതേന്ദ്രിയഃ |
 കാമസ്യ ച വശം നീതഃ കരേണുമിവ യുഗ്മപഃ || 27 || 467
- സോന്മുവ്രജ്യാതിവേഗേന ഗൃഹീത്യാനിച്ഛതീം സ്ത്രീയം |
 കേശബന്ധ ഉപാനീയ ബാഹുദ്യാം പരിഷ്വസ്യജേ || 28 || 468

- സോപഗുഡാ ഭഗവതാ കരിണാ കരിണീ യഥാ |
ഇതസ്തതഃ പ്രസർപന്തീ വിപ്രകീർണശിരോരുഹാ || 29 || 469
- ആത്മാനം മോചയിത്യാംഗ സുരർഷഭഭുജാന്തരാത് |
പ്രാദ്രവത്സാ പൃഥുശ്രോണീ മായാ ദേവവിനിർമിതാ || 30 || 470
- തത്യാസൗ പദവിം രുദ്രോ വിഷ്ണോരദ്ഭുതകർമ്മണഃ |
പ്രത്യപദ്യത കാമേന വൈരിണേവ വിനിർജ്ജിതഃ || 31 || 471
- തത്യാനുധാവതോ രേതശ്ചസ്തന്ദാമോഘരേതസഃ |
ശുഷ്കിണോ യുഗ്മപന്ധ്യേവ വാസിതാമനുധാവതഃ || 32 || 472
- യത്ര യത്രാപതൻമഹ്യാം രേതസ്തസ്യ മഹാത്മനഃ |
താനി രൂപ്യസ്യ ഹേമശ്ച ക്ഷേത്രാൺയാസൻ മഹീപതേ || 33 || 473
- സരിത്സരഃസു ശൈലേഷു വനേഷുപവനേഷു ച |
യത്ര ക്വ ചാസന്നുഷയസ്തത്ര സന്നിഹിതോ ഹരഃ || 34 || 474
- സ്തന്നേ രേതസി സോപശൃദാത്മാനം ദേവമായയാ |
ജഡീകൃതം നൃപശ്രേഷ്ഠ സന്യവർത്തത കശ്ചലാത് || 35 || 475
- അമാവഗതമാഹാത്മ്യ ആത്മനോ ജഗദാത്മനഃ |
അപരിജ്ഞൈവീര്യസ്യ ന മേനേ തദു ഹാദ്ഭുതം || 36 || 476
- തമവിക്ലവമവ്രീഡമാലക്ഷ്യ മധുസൂദനഃ |
ഉവാച പരമപ്രീതോ ബിഭ്രത്ത്വാം പൗരുഷീം തനും || 37 || 477
- ശ്രീഭഗവാനുവാച
ദിഷ്ട്വാ ത്വം വിബുധശ്രേഷ്ഠ സ്വാം നിഷ്കാമാത്മനാ സ്ഥിതഃ |
യൻമേ സ്ത്രീരൂപയാ സ്വൈരം മോഹിതോപ്യംഗ മായയാ || 38 || 478

കോ നു ഭ്യേതിതരേൻമായാം വിഷകൃതസ്ത്വദൃതേ പുമാൻ |
താംസ്താൻ വിസൃജുതീം ഭാവാനു ദുസ്തരാമകൃതാത്മഭിഃ || 39 || 479

സേയം ഗുണമയീ മായാ ന ത്വാമഭിഭവിഷ്യതി |
മയാ സമേതാ കാലേന കാലരുപേണ ഭാഗശഃ || 40 || 480

ശ്രീശുക ഉവാച
ഏവം ഭഗവതാ രാജൻ ശ്രീവത്സാങ്കേന സത്കൃതഃ |
ആമന്തര്യ തം പരിക്രമ്യ സഗൺഃ സ്വാലയം യയൗ || 41 || 481

ആത്മാംശഭൂതാം താം മായാം ഭവാനീം ഭഗവാനു ഭവഃ |
ശംസതാമൃഷിമുഖ്യാനാം പ്രീത്യാച്ഛിഷ്ടാമ ഭാരത || 42 || 482

അപി വ്യപശ്യസ്ത്വമജസ്യ മായാം
പരസ്യ പുംസഃ പരഭേവതായാഃ |
അഹം കലാനാമൃഷഭോ വിമുഹ്യേ
യയാവശോന്യേ കിമുതാസ്വതന്ത്രാഃ || 43 || 483

യം മാമപൃച്ഛസ്ത്വമുപേത്യ യോഗാത്
സമാസഹസ്രാന്ത ഉപാരതം വൈ |
സ ഏഷ സാക്ഷാത് പുരുഷഃ പുരാണോ
ന യത്ര കാലോ വിശതേ ന വേദഃ || 44 || 484

ശ്രീശുക ഉവാച
ഇതി ത്യേഭിഹിതസ്താത വിക്രമഃ ശാർംഗധൻവനഃ |
സിന്ധോർനിർമമനേ യേന ധൃതഃ പുഷ്പേ മഹാചലഃ || 45 || 485

ഏതൻമുഹുഃ കീർതയതോന്നുശൃണുവതോ
ന രിഷ്യതേ ജാതു സമുദ്യമഃ ക്വചിത് |

യദുത്തമശ്ലോകഗുണാനുവർണനം

സമസ്തസംസാരപരിശ്രമാപഹം ||46||

486

അസദവിഷയമംഘ്രിം ഭാവഗമ്യം പ്രപന്നാ -

നമൃതമരവർയാനാശയത് സിന്ധുമഥ്യം |

കപടയുവതിവേഷോ മോഹയൻ യഃ സുരാരിൻ

തമഹമുപസ്യതാനാം കാമപൂരം നതോന്തി ||47||

487

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

അഷ്ടമസ്കന്ധേ ശങ്കരമോഹനം നാമ ദ്വാദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ ത്രയോദശോധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

മനുർവിവസ്വതഃ പുത്രഃ ശ്രാദ്ധദേവ ഇതി ശ്രുതഃ |
 സപ്തമോ വർത്തമാനോ യസ്തദപത്യാനി മേ ശൃണു || 1 || 488

ഇക്ഷ്വാകുർനഭഗശ്ചൈവ ധൃഷ്ടഃ ശർയാതിരേവ ച |
 നരിഷ്യന്തോഽഥ നാഭാഗഃ സപ്തമോ ദിഷ്ട ഉച്യതേ || 2 || 489

കരുഷശ്ച പുഷ്യധൃശ്ച ദശമോ വസുമാൻ സ്മൃതഃ |
 മനോർവൈവസ്വതസ്യേതേ ദശ പുത്രാഃ പരന്തപ || 3 || 490

ആദിത്യാ വസവോ രുദ്രാ വിശ്വേശ്വരോ മരുദ്ഗണാഃ |
 അശ്വിനാവൃഭവോ രാജന്നിന്ദ്രസ്തേഷാം പുരന്ദരഃ || 4 || 491

കശ്യപോത്രിർവസിഷ്ഠശ്ച വിശ്വാമിത്രോഽഥ ഗൗതമഃ |
 ജമദഗ്നിർഭരദ്വാജ ഇതി സപ്തർഷയഃ സ്മൃതാഃ || 5 || 492

അത്രാപി ഭഗവജ്ജൻമ കശ്യപാദദിതേരഭൂത് |
 ആദിത്യാനാമവരജോ വിഷ്ണുർവാമനരൂപധൃക് || 6 || 493

സങ്ഷേപതോ മയോക്താനി സപ്ത മൻവന്തരാണി തേ |
 ഭവിഷ്യാൺയഥ വക്ഷ്യാമി വിഷ്ണോഃ ശക്ത്യാൻവിതാനി ച || 7 || 494

വിവസ്വതശ്ച ഭദ്ര ജായേ വിശ്വകർമ്മസുതേ ഉദേ സംജ്ഞാ ഛായാ ച രാജേന്ദ്രേ യേ പ്രാഗഭിഹിതേ തവ 8	495
തൃതീയാം വധവാമേകേ താസാം സംജ്ഞാസുതാസ്ത്രയഃ യമോ യമീ ശ്രാദ്ധദേവശ്ചരായായാശ്ച സുതാംശൃണു 9	496
സാവർണിസ്തപതീ കന്യാ ഭാര്യാ സംവരണസ്യ യാ ശന്നൈശ്ചരസ്ത്യതീയോഭൂദശ്ചിനൗ വധവാത്മജൗ 10	497
അഷ്ടമേന്തര ആയാതേ സാവർണിർഭവിതാ മനുഃ നിർമോകവിരജസ്താഭ്യാഃ സാവർണിതനയാ നൃപ 11	498
തത്ര ദേവാഃ സുതപസോ വിരജാ അമൃതപ്രഭാഃ തേഷാം വിരോചനസുതോ ബലിരിന്ദ്രോ ഭവിഷ്യതി 12	499
ദത്തേമാം യാചമാനായ വിഷ്ണവേ യഃ പദത്രയം രാദ്ധമിന്ദ്രപദം ഹിത്വാ തതഃ സിദ്ധിമവാപ്സ്യതി 13	500
യോസൗ ഭഗവതാ ബദ്ധഃ പ്രീതേന സുതലേ പുനഃ നിവേശിതോധികേ സ്വർഗാദധുനാജ്ഞേ സ്വരാധിവ 14	501
ഗാലവോ ദീപ്തിമാൻ രാമോ ഭ്രാണപുത്രഃ കൃപസ്തഥാ ഋഷ്യശൃംഗഃ പിതാസ്താകം ഭഗവാൻ ബാദരായണഃ 15	502
ഇമേ സപ്തർഷയസ്തത്ര ഭവിഷ്യന്തി സ്വയോഗതഃ ഇദാനീമാസതേ രാജൻ സ്വേ സ്വ ആശ്രമമണ്ഡലേ 16	503
ദേവഗൃഹ്യാത്സരസ്വത്യാം സാർവഭൗമ ഇതി പ്രഭുഃ സ്ഥാനം പുരന്ദരാദ് ധൃത്വാ ബലയേ ദാസ്യതീശ്വരഃ 17	504
നവമോ ദക്ഷസാവർണിർമനുർവരുണസംഭവഃ ഭൂതകേതുർദീപ്തകേതുരിത്യാദ്യാസ്തസുതാ നൃപ 18	505

- പാരാ മരീചിഗർഭാദ്യാ ദേവാ ഇന്ദ്രോദ്ഭൂതഃ സ്മൃതഃ |
ദൃതിമത്പ്രമുഖാസ്തത്ര ഭവിഷ്യന്ത്യുഷയസ്തതഃ || 19 || 506
- ആയുഷ്ഠോഽബുധാരായാമൃഷഭോ ഭഗവത്കലാ |
ഭവിതാ യേന സംരാദ്ധാം ത്രിലോകീം ഭാക്ഷ്യതേദ്ഭൂതഃ || 20 || 507
- ദശമോ ബ്രഹ്മസാവർണീരുപശ്ലോകസുതോ മഹാൻ |
തത്സുതാ ഭൂരിഷേണാദ്യാ ഹവിഷ്ഠത്പ്രമുഖാ ദ്വിജാഃ || 21 || 508
- ഹവിഷ്ഠാൻ സുകൃതിഃ സത്യോ ജയോ മുർത്തിസ്തദാ ദ്വിജാഃ |
സുവാസനവിരുദ്ധാദ്യാ ദേവാഃ ശംഭുഃ സുരേശ്വരഃ || 22 || 509
- വിഷ്വക്സേനോ വിഷുച്യാം തു ശംഭോഃ സഖ്യം കരിഷ്യതി |
ജാതഃ സ്വാംശേന ഭഗവാൻ ഗൃഹേ വിശ്വസൃജോ വിഭുഃ || 23 || 510
- മനുർവൈ ധർമസാവർണീരേകാദശമ ആത്മവാൻ |
അനാഗതാസ്തത്സുതാശ്ച സത്യധർമാദയോ ദശ || 24 || 511
- വിഹംഗമാഃ കാമഗമാ നിർവാണരുചയഃ സുരാഃ |
ഇന്ദ്രശ്ച വൈധൃതസ്തേഷാമൃഷയശ്ചാരുണാദയഃ || 25 || 512
- ആർയകസ്യ സുതസ്തത്ര ധർമസേതുരിതി സ്മൃതഃ |
വൈധൃതായാം ഹരേരംശസ്ത്രീലോകീം ധാരയിഷ്യതി || 26 || 513
- ഭവിതാ രുദ്രസാവർണീ രാജൻ ദ്വാദശമോ മനുഃ |
ദേവവാനുപദേവശ്ച ദേവശ്രേഷ്ഠാദയഃ സുതാഃ || 27 || 514
- ഋതധാമാ ച തത്രേന്ദ്രോ ദേവാശ്ച ഹരിതാദയഃ |
ഋഷയശ്ച തപോമൂർത്തിസ്തപസ്ത്യാഗ്നീധ്രകാദയഃ || 28 || 515
- സ്വധാമാഖ്യോ ഹരേരംശഃ സാധയിഷ്യതി തന്മനോഃ |
അന്തരം സത്യസഹസഃ സൂനൃതായാഃ സുതോ വിഭുഃ || 29 || 516

- മനുസ്ത്രയോദശോ ഭാവ്യോ ദേവസാവർണിരാത്മവാൻ |
ചിത്രസേനവിചിത്രാഭ്യോ ദേവസാവർണിദേഹജാഃ || 30 || 517
- ദേവാഃ സുകർമസുത്രാമസംജ്ഞാ ഇന്ദ്രോ ദിവസ്വതിഃ |
നിർമോകതത്ത്വദർശാഭ്യോ ദവിഷ്യന്ത്യുഷയസ്തദാ || 31 || 518
- ദേവഹോത്രസ്യ തനയ ഉപഹർതാ ദിവസ്വതേഃ |
യോഗേശ്വരോ ഹരേരംശോ ബൃഹത്യാം സംഭവിഷ്യതി || 32 || 519
- മനുർവാ ഇന്ദ്രസാവർണിശ്ചതുർദശമ ഏഷ്യതി |
ഉരുഗംഭീരബുദ്ധ്യാഭ്യോ ഇന്ദ്രസാവർണിവിർയജാഃ || 33 || 520
- പവിത്രാശ്ചാക്ഷുഷാ ദേവാഃ ശുചിരിന്ദ്രോ ദവിഷ്യതി |
അഗ്നിർബാഹുഃ ശുചിഃ ശുദ്ധോ മാഗധാഭ്യാസ്തപസ്വിനഃ || 34 || 521
- സത്രായണസ്യ തനയോ ബൃഹദ് ഭാനുസ്തദാ ഹരിഃ |
വിതാനായാം മഹാരാജ ക്രിയാതന്തുൻ വിതായിതാ || 35 || 522
- രാജംശ്ചതുർദശൈതാനി ത്രികാലാനുഗതാനി തേ |
പ്രോക്താൻയേദിർമിതഃ കൽപോ യുഗസാഹസ്രപര്യയഃ || 36 || 523

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ മൻവന്തരാനുവർണനം നാമ ത്രയോദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ ചതുർദശോധ്യായഃ ||

രാജോവാച

മൻവന്തരേഷു ഭഗവൻ യഥാ മൻവാദയസ്തിമേ |
 യസ്മിൻ കർമണി യേ യേന നിയുക്താസ്ത്വദ്രസ്യ മേ || 1 || 524

ഋഷിരുവാച

മനവോ മനുപുത്രാശ്ച മൂനയശ്ച മഹീപതേ |
 ഇന്ദ്രാഃ സുരഗണാശ്ചൈവ സർവേ പുരുഷശാസനാഃ || 2 || 525

യജ്ഞാദയോ യാഃ കഥിതാഃ പൗരുഷ്യസ്തനവോ നൃപ |
 മൻവാദയോ ജഗദ്യാത്രാം നയന്ത്യാദിഃ പ്രചോദിതാഃ || 3 || 526

ചതുർയുഗാന്തേ കാലേന ഗ്രസ്താംശ്രുതിഗണാൻ യഥാ |
 തപസാ ഋഷയോഽപശ്യൻ യതോ ധർമഃ സനാതനഃ || 4 || 527

തതോ ധർമം ചതുഷ്ഠാദം മനവോ ഹരിണോദിതാഃ |
 യുക്താഃ സഞ്ചാരയന്ത്യധാ സ്യേ സ്യേ കാലേ മഹീം നൃപ || 5 || 528

പാലയന്തി പ്രജാപാലാ യാവദന്തം വിഭാഗശഃ |
 യജ്ഞഭാഗഭുജോ ദേവാ യേ ച തത്രാൻവിതാശ്ച തൈഃ || 6 || 529

ഇന്ദ്രോ ഭഗവതാ ദത്താം ത്രൈലോക്യശ്രീയമൂർജിതാം |
 ഭുഞ്ജാനഃ പാതി ലോകാംസ്തീൻ കാമം ലോകേ പ്രവർഷതി || 7 || 530

ഇതാനം ചാനുയുഗം ബ്രൂതേ ഹരിഃ സിദ്ധസ്വരൂപധൃക് |

ഋഷിരൂപധരഃ കർമ്മ യോഗം യോഗേശ്വരൂപധൃക് || 8 ||

531

സർഗം പ്രജേഷ്വരൂപേണ ദസ്യൂൻ ഹന്യാത്സ്വരാധ്യപുഃ |

കാലരൂപേണ സർവേഷാമഭാവായ പൃഥഗ്ഗുണഃ || 9 ||

532

സ്തൂയമാനോ ജ്ഞൈരേഭിർമായയാ നാമരൂപയാ |

വിമോഹിതാത്മഭിർനാനാദർശനൈർന ച ദൃശ്യതേ || 10 ||

533

ഏതത് കൽപവികൽപസ്യ പ്രമാണം പരികീർത്തിതം |

യത്ര മൻവന്തരാൺയാഹുശ്ചതുർദശ പുരാവിദഃ || 11 ||

534

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം

അഷ്ടമസ്കന്ധേ ചതുർദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ പഞ്ചദശോധ്യായഃ ||

രാജോവാച

ബലേഃ പദത്രയം ഭൂമേഃ കസ്താദ്ധാരിരയാചത |
 ഭൂത്യേശ്വരഃ കൃപണവൽലബ്ധാർഥോഽപി ബബന്ധ തം || 1 ||

535

ഏതദ് വേദിതുമിച്ഛാമോ മഹത് കൗതൂഹലം ഹി നഃ |
 യജ്ഞൈശ്വരസ്യ പൂർണസ്യ ബന്ധനം ചാപ്യനാഗസഃ || 2 ||

536

ശ്രീശുക ഉവാച

പരാജിതശ്രീരസുഭിശ്ച ഹാപിതോ
 ഹീന്ദ്രേണ രാജൻ ഭൃഗുഭിഃ സ ജീവിതഃ |
 സർവാത്മനാ താനഭജദ് ഭൃഗുൻ ബലിഃ
 ശിഷ്യോ മഹാത്മാർഥനിവേദനേന || 3 ||

537

തം ബ്രാഹ്മണാ ഭൃഗവഃ പ്രിയമാണാ
 അയാജയൻ വിശ്വജിതാ ത്രിണാകം |
 ജിഗീഷമാണം വിധിനാഭിഷിച്യ
 മഹാഭിഷേകേണ മഹാനുഭാവഃ || 4 ||

538

തതോ രഥഃ കാഞ്ചനപട്ടനഭധാ
 ഹയാശ്ച ഹര്യശ്ചതുരംഗവർണാഃ |

ധ്വജശ്ച സിംഹേന വിരാജമാനോ

ഹുതാശനാദാസ ഹവിർഭിരിഷ്ഠാത് || 5 ||

539

ധനുശ്ച ദിവ്യം പുരടോപനദ്ധം

തൂണാവരികൃതൗ കവചം ച ദിവ്യം |

പിതാമഹസ്തസ്യ ദദൗ ച മാലാ -

മണ്ണാനപുഷ്പാം ജലജം ച ശുക്രഃ || 6 ||

540

ഏവം സ വിപ്രാർജ്ജിതയോധനാർഥഃ

തൈഃ കൽപിതസ്വസ്ത്യയനോഥി വിപ്രാൻ |

പ്രദക്ഷിണീകൃത്യ കൃതപ്രണാമഃ

പ്രഹ്ലാദമാമന്തര്യ നമശ്ചകാര || 7 ||

541

അമാരുഹ്യ രഥം ദിവ്യം ഭൃഗുദത്തം മഹാരഥഃ |

സുസ്രഗ്ധരോഥി സന്നഹ്യ ധൻവീ ഖഡ്ഗീ ധൃതേഷുധിഃ || 8 ||

542

ഹേമാംഗദലസദ്ബാഹുഃ സ്തുരൻമകരകുണ്ഡലഃ |

രരാജ രഥമാരുഢോ ധിഷ്ഠ്യസ്ഥ ഇവ ഹവ്യവാട് || 9 ||

543

തൂൽയൈശ്വര്യബലശ്രീഭിഃ സ്വയുമൈർദൈത്യയൂഥപൈഃ |

പിബദ്ഭിരിവ ഖം ഭൃഗ്ഭിർദഹദ്ഭിഃ പരിധീനിവ || 10 ||

544

വൃതോ വികർഷൻ മഹതീമാസുരീം ധ്വജിനീം വിഭുഃ |

യയാവിന്ദ്രപുരീം സ്വഭാാം കമ്പയന്നിവ രോദസീ || 11 ||

545

രത്നാമുപവനോദ്യാനൈഃ ശ്രീമദ്ഭിർനന്ദനാദിഭിഃ |

കൂജദ്വിഹംഗമിമുനൈർഗായൻമത്തമധുവ്രതൈഃ || 12 ||

546

പ്രവാലഫലപുഷ്പോരുഭാരശാഖാമരദ്രുമൈഃ |

ഹംസസാരസചക്രാഹ്വകാരണ്ഡവകുലാകുലാഃ |

നലിന്യോ യത്ര ക്രീഡന്തി പ്രമദാഃ സുരസേവിതാഃ || 13 ||

547

- ആകാശഗംഗയാ ദേവ്യാ വൃതാം പരിഖഭൂതയാ |
പ്രാകാരേണാഗ്നിവർണേന സാട്ടാലേനോന്നതേന ച || 14 || 548
- രുക്മപട്ടകപാടൈശ്ച ദ്വാദൈഃ സ്തംഭികഗോപുരൈഃ |
ജുഷ്ടാം വിദക്തപ്രപമാം വിശ്വകർമ്മവിനിർമ്മിതാം || 15 || 549
- സഭാചത്വരഥ്യാവൃതാം വിമാനൈർന്യർബുദൈർവൃതാം |
ശൃംഗാടകൈർമ്മണിയൈർവജ്രവിദ്രുമവേദിഭിഃ || 16 || 550
- യത്ര നിത്യവയോരൂപാഃ ശ്യാമാ വിരജവാസസഃ |
ഭ്രാജന്തേ രൂപവന്നാർയോ ഹൃദ്ചിർഭിരിവ വഹ്നയഃ || 17 || 551
- സുരസ്ത്രീകേശവിഭ്രഷ്ടനവസൗഗന്ധികസ്രജാം |
യത്രാമോദമുപാദായ മാർഗ ആവാതി മാരുതഃ || 18 || 552
- ഹേമജാലാക്ഷനിർഗച്ഛദ്ധുമേനാഗുരുഗന്ധിനാ |
പാണ്ഡുരേണ പ്രതിച്ഛന്നമാർഗേ യാന്തി സുരപ്രിയാഃ || 19 || 553
- മുക്താവിതാനൈർമ്മണീഹേമകേതുഭി -
ർന്നാനാപതാകാവലഭീഭിരാവൃതാം |
ശിഖണ്ഡിപാരാവതഭൃംഗനാഭിതാം
വൈമാനികസ്ത്രീകലഗീതമംഗലാം || 20 || 554
- മൃദംഗശംഖാനകദുന്ദുഭിസ്വനൈഃ
സതാലവീണാമുരജർഷ്ടിവേണുഭിഃ |
നൃത്യൈഃ സവാദ്യൈരുപദേവഗീതകൈ -
ർമ്മനോരമാം സ്വപ്രഭയാ ജിതപ്രഭാം || 21 || 555
- യാം ന വ്രജന്ത്യധർമ്മിഷ്ടാഃ ഖലാ ഭൂതദ്രുഹഃ ശഠാഃ |
മാനിനഃ കാമിനോ ലുബ്ധാ ഏഭിർഹീനാ വ്രജന്തി യത് || 22 || 556

താം ദേവധാനീം സ വരുമിനീപതി -

ർബഹിഃ സമന്താദ് രൂരൂധേ പുതന്യയാ |

ആചാര്യദത്തം ജലജം മഹാസ്വനം

ദധ്മൗ പ്രയുഞ്ജൻ ദയമിന്ദ്രയോഷിതാം || 23 ||

557

മഘവാംസ്തമഭിപ്രേത്യ ബലേഃ പരമമുദ്യമം |

സർവദേവഗണോപേതോ ഗുരുമേതദുവാച ഹ || 24 ||

558

ഭഗവന്നുദ്യമോ ഭൂയാൻ ബലേർനഃ പൂർവവൈരിണഃ |

അവിഷഹ്യമിമം മന്യേ കേനാസീത്തേജസോർജിതഃ || 25 ||

559

നൈനം കശ്ചിത് കുതോ വാപി പ്രതിവ്യോഢുമധീശ്വരഃ |

പിബന്നിവ മുഖേനേദം ലിഹന്നിവ ദിശോ ദശ |

ദഹന്നിവ ദിശോ ദൃഗ്ഭിഃ സംവർതാഗ്നിരിവോത്ഥിതഃ || 26 ||

560

ബ്രൂഹി കാരണമേതസ്യ ദുർധർഷത്യസ്യ മന്ദ്രിപോഃ |

ഓജഃ സഹോ ബലം തേജോ യത ഏതത്സമുദ്യമഃ || 27 ||

561

ഗുരുരുവാച

ജാനാമി മഘവംഛരേത്രാരുണതേരസ്യ കാരണം |

ശിഷ്യായോപഭൃതം തേജോ ഭൃഗുഭിർബ്രഹ്മവാദിഭിഃ || 28 ||

562

ഭവദ്വിധോ ഭവാൻ വാപി വർജയിത്യേശ്വരം ഹരിം

നാസ്യ ശങ്കതഃ പൂരഃ സ്ഥാതും കൃതാന്തസ്യ യഥാ ജനാഃ || 29 ||

563

തസ്താന്നിലയമുത്സൃജ്യ യൂയം സർവേ ത്രിവിഷ്ടപം |

യാത കാലം പ്രതീക്ഷന്തോ യതഃ ശത്രാർവിപര്യയഃ || 30 ||

564

ഏഷ വിപ്രബലോദർകഃ സമ്പ്രത്യൂർജ്ജിതവിക്രമഃ |

തേഷാമേവാപമാനേന സാനുബന്ധോ വിനഷ്ട്യതി || 31 ||

565

ഏവം സുമന്ത്രിതാർത്ഥാസ്തേ ഗുരുണാർത്ഥാനുദർശിനാ |
ഹിത്യാ ത്രിവിഷ്ടപം ജുഗുർഗീർവാണാഃ കാമരൂപിണഃ || 32 || 566

ദേവേഷ്യഥ നിലീനേഷു ബലിർവൈരോചനഃ പുരീം |
ദേവധാനീമധിഷ്ടായ വശം നിന്ദയേ ജഗത്രത്ഥം || 33 || 567

തം വിശ്വജയിനം ശിഷ്യം ഭൃഗവഃ ശിഷ്യവത്സലാഃ |
ശതേന ഹയമേധാനാമനുവ്രതമയാജയൻ || 34 || 568

തതസ്തദനുഭാവേന ഭുവനത്രയവിശ്രുതാം |
കീർത്തിം ദിക്ഷു വിതൻവാനഃ സ രേജ ഉഡുരാധിവ || 35 || 569

ബുഭുജേ ച ശ്രീയം സ്വഭാഗം ദ്വിജദേവോപലംഭിതാം |
കൃതകൃത്യമിവാത്മാനം മന്യമാനോ മഹാമനാഃ || 36 || 570

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ പഞ്ചദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഷോഡശോധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏവം പുത്രേഷു നഷ്ടേഷു ദേവമാതാദിതിസ്തദാ |
ഹൃതേ ത്രിവിഷ്ടപേ ദൈത്യൈഃ പര്യതപ്യദനാഥവത് || 1 || 571

ഏകദാ കശ്യപസ്തസ്യാ ആശ്രമം ഭഗവാനഗാത് |
നിരുത്സവം നിരാനന്ദം സമാധേർവിരതശ്ചിരാത് || 2 || 572

സ പത്നീം ദീനവദനാം കൃതാസനപരിഗ്രഹഃ |
സഭാജിതോ യഥാൻയായമിദമാഹ കുരുദ്വഹ || 3 || 573

അപ്യഭദ്രം ന വിപ്രാണാം ഭദ്രേ ലോകേധുനാസ്ത്രിഗതം |
ന ധർമസ്യ ന ലോകസ്യ മൃത്യോശ്ചരന്ദാനുവർതിനഃ || 4 || 574

അപി വാകുശലം കിഞ്ചിദ് ഗൃഹേഷു ഗൃഹമേധിനി |
ധർമസ്യാർഥസ്യ കാമസ്യ യത്ര യോഗോ ഹ്യയോഗിനാം || 5 || 575

അപി വാതിമയോദ്ഭൃത്യ കുടുംബാസക്തയാ ത്വയാ |
ഗൃഹാദപൂജിതാ യാതാഃ പ്രത്യുത്ഥാനേന വാ ക്വചിത് || 6 || 576

ഗൃഹേഷു യേഷ്ചതിമയോ നാർചിതാഃ സലിലൈരപി |
യദി നിർയാന്തി തേ നൂനം ഫേരുരാജഗൃഹോപമാഃ || 7 || 577

- അപ്യഗ്നയസ്തൂ വേലായാം ന ഹുതാ ഹവിഷാ സതി |
 ത്വയോദ്വിഗ്നധിയാ ഭദ്രേ പ്രേഷിതേ മയി കർഹിച്ചിത് || 8 || 578
- യത്പൂജയാ കാമദുഃഖാൻ യാതി ലോകാൻ ഗൃഹാൻവിതഃ |
 ബ്രാഹ്മണോഗ്നിശ്ച വൈ വിഷ്ണോഃ സർവദേവാത്മനോ മുഖം || 9 || 579
- അപി സർവേ കുശലിനസ്തവ പുത്രാ മനസിനി |
 ലക്ഷയ്യേന്ദ്രസ്ഥമാത്മാനം ഭവത്യാ ലക്ഷണൈരഹം || 10 || 580
- അദിതിരുവാച
 ഭദ്രം ദ്വിജഗവാം ബ്രഹ്മൻ ധർമസ്യാസ്യ ജനസ്യ ച |
 ത്രിവർഗസ്യ പരം ക്ഷേത്രം ഗൃഹമേധിൻ ഗൃഹാ ഇമേ || 11 || 581
- അഗ്നയോതിഥയോ ഭൃത്യാ ഭിക്ഷവോ യേ ച ലിപ്തവഃ |
 സർവം ഭഗവതോ ബ്രഹ്മന്നനുധ്യാനാനി രിഷ്യതി || 12 || 582
- കോ നു മേ ഭഗവൻ കാമോ ന സമ്പദ്യേത മാനസഃ |
 യസ്യാ ഭവാൻ പ്രജാധ്യക്ഷ ഏവം ധർമാൻ പ്രഭാഷതേ || 13 || 583
- തവൈവ മാരിച മനഃശരീരജാഃ
 പ്രജാ ഇമാഃ സത്തുരജസ്തമോജുഷഃ |
 സമോ ഭവാംസ്താസ്യസുരാദിഷു പ്രഭോ
 തഥാപി ഭക്തം ഭജതേ മഹേശ്വരഃ || 14 || 584
- തസ്മാദീശ ഭജന്ത്യാ മേ ശ്രേയശ്ചിന്തയ സുവ്രത |
 ഹൃതശ്രിയോ ഹൃതസ്ഥാനാൻ സപന്തൈഃ പാഹി നഃ പ്രഭോ || 15 || 585
- പരൈർവിവാസിതാ സാഹം മഗ്നാ വ്യസനസാഗരേ |
 ഐശ്വര്യം ശ്രീർയശഃ സ്ഥാനം ഹൃതാനി പ്രബലൈർമമ || 16 || 586

- യഥാ താനി പുനഃ സായോ പ്രപദ്യേരൻ മമാത്മജാഃ |
തഥാ വിധേഹി കൽയാണം ധിയാ കൽയാണകൃത്തമ || 17 || 587
- ശ്രീശുക ഉവാച
ഏവമഭ്യർഥിതോദ്വിഗ്നാ കസ്താമാഹ സൂയന്നിവ |
അഹോ മായാബലം വിഷ്ണോഃ സ്നേഹബദ്ധാമിദം ജഗത് || 18 || 588
- ക്വ ദേഹോ ഭൗതികോന്മാത്മാ ക്വ ചാത്മാ പ്രകൃതേഃ പരഃ |
കസ്യ കേ പതിപുത്രാഭ്യാ മോഹ ഏവ ഹി കാരണം || 19 || 589
- ഉപതിഷ്ഠസ്വ പുരുഷം ഭഗവന്തം ജനാർദനം |
സർവഭൂതഗുഹാവാസം വാസുദേവം ജഗദ്ഗുരും || 20 || 590
- സ വിധാസ്യതി തേ കാമാൻ ഹരിർഭിന്നാനുകമ്പനഃ |
അമോഘാ ഭഗവദ്ഭക്തിർനേതരേതി മതിർമമ || 21 || 591
- അഭിതിരുവാച
കേനാഹം വിധിനാ ബ്രഹ്മന്നുപസ്ഥാസ്യേ ജഗത്പതിം |
യഥാ മേ സത്യസങ്കൽപോ വിദധ്യാത്സ മനോരഥം || 22 || 592
- ആദിശ ത്വം ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ വിധിം തദുപധാവനം |
ആശു തുഷ്യതി മേ ദേവഃ സീദന്ത്യാഃ സഹ പുത്രകൈഃ || 23 || 593
- കശ്യപ ഉവാച
ഏതൻമേ ഭഗവാൻ പുഷ്ടഃ പ്രജാകാമസ്യ പദ്മജഃ |
യദാഹ തേ പ്രവക്ഷ്യാമി വ്രതം കേശവതോഷണം || 24 || 594
- ഫാൽഗുനസ്യാമലേ പക്ഷേ ദ്വാദശാഹം പയോവ്രതഃ |
അർചയേദരവിനാക്ഷം ഭക്ത്യാ പരമയാൻവിതഃ || 25 || 595

- സിനീവാൽയാം മൃദാഽലിപ്യ സ്തായാത് ക്രോഡവിദീർണയാ |
യദി ലഭ്യേത വൈ സ്രോതസ്യേതം മന്ത്രമുദീരയേത് || 26 || 596
- ത്വം ദേവ്യാദിവരാഹേണ രസായാഃ സ്ഥാനമിച്ഛതാ |
ഉദ്ധൃതാസി നമസ്കുഭ്യം പാപ്മാനം മേ പ്രണാശയ || 27 || 597
- നിർവർതിതാത്മനിയമോ ദേവമർചേത് സമാഹിതഃ |
അർചായാം സ്ഥണ്ഡിലേ സൂർയേ ജലേ വഹ്നൗ ഗുരാവപി || 28 || 598
- നമസ്കുഭ്യം ഭഗവതേ പുരുഷായ മഹീയസേ |
സർവഭൂതനിവാസായ വാസുദേവായ സാക്ഷിണേ || 29 || 599
- നമോവ്യക്തായ സൂക്ഷ്മായ പ്രധാനപുരുഷായ ച |
ചതുർവിംശദ് ഗുണജ്ഞായ ഗുണസംഖ്യാനഹേതവേ || 30 || 600
- നമോ ദ്വിശീർഷ്ണേ ത്രിപദേ ചതുഃശൃംഗായ തന്തവേ |
സപ്തഹസ്തായ യജ്ഞായ ത്രയീവിദ്യാത്മനേ നമഃ || 31 || 601
- നമഃ ശിവായ രുദ്രായ നമഃ ശക്തിധരായ ച |
സർവവിദ്യാധിപതയേ ഭൂതാനാം പതയേ നമഃ || 32 || 602
- നമോ ഹിരണ്യഗർഭായ പ്രാണായ ജഗദാത്മനേ |
യോഗൈശ്വര്യശരീരായ നമസ്തേ യോഗഹേതവേ || 33 || 603
- നമസ്തേ ആദിദേവായ സാക്ഷീഭൂതായ തേ നമഃ |
നാരായണായ ഋഷയേ നരായ ഹരയേ നമഃ || 34 || 604
- നമോ മരകതശ്യാമവപുഷ്യേധിഗതശ്രിയേ |
കേശവായ നമസ്കുഭ്യം നമസ്തേ പീതവാസസേ || 35 || 605
- ത്വം സർവവരദഃ പുംസാം വരേണ്യ വരദർഷഭ |
അതസ്തേ ശ്രേയസേ ധീരാഃ പാദരേണുമുപാസതേ || 36 || 606

- അൻവവർത്തന്ത യം ദേവാഃ ശ്രീശ്ച തത്പാദപദ്മയോഃ |
സ്തൃഹയന്ത ഇവാമോദം ഭഗവാൻ മേ പ്രസീദതാം || 37 || 607
- ഏതൈർമന്ത്രൈർഹൃഷീകേശമാവാഹനപുരസ്കൃതം |
അർചയേച്ഛ്രദ്ധയാ യുക്തഃ പാദ്യോപസ്തർശനാദിഭിഃ || 38 || 608
- അർചിത്വാ ഗന്ധമാൽയാദൈഃ പയസാ സ്തപയേദ് വിഭും |
വസ്ത്രോപവീതാഭരണപാദ്യോപസ്തർശനൈസ്തതഃ |
ഗന്ധധൂപാദിഭിശ്ചാർചേദ് ദ്വാദശാക്ഷരവിദ്യയാ || 39 || 609
- ശൃതം പയസി നൈവേദ്യം ശാൽയന്നം വിഭവേ സതി |
സസർപിഃ സഗുഡം ദത്ത്വാ ജുഹുയാൻമൂലവിദ്യയാ || 40 || 610
- നിവേദിതം തദ് ഭക്തായ ദദ്വാദ് ഭുഞ്ജീത വാ സ്വയം |
ദത്ത്വായ്ചമനമർചിത്വാ താംബൂലം ച നിവേദയേത് || 41 || 611
- ജപേദഷോത്തരശതം സ്തുവീത സ്തുതിഭിഃ പ്രഭും |
കൃത്വാ പ്രദക്ഷിണം ഭൂമൗ പ്രണമേദ് ദണ്ഡവൻമുദാ || 42 || 612
- കൃത്വാ ശിരസി തച്ഛേഷാം ദേവമുദ്യാസയേത് തതഃ |
ദ്യവരാൻ ഭോജയേദ് വിപ്രാൻ പായസേന യഥോചിതം || 43 || 613
- ഭുഞ്ജീത തൈരനുജ്ഞാതഃ ശേഷം സേഷഃ സഭാജിതൈഃ |
ബ്രഹ്മചാർയഥ തദ് രാത്ര്യാം ശ്യാഭൂതേ പ്രഥമേഹനി || 44 || 614
- സ്നാതഃ ശുചിര്യഥോക്തേന വിധിനാ സുസമാഹിതഃ |
പയസാ സ്നാപയിത്വാർചേദ് യാവദ് വ്രതസമാപനം || 45 || 615
- പയോദക്ഷോ വ്രതമിദം ചരേദ് വിഷ്ണുർചനാദൃതഃ |
പൂർവവജ്ജുഹുയാദഗ്നിം ബ്രാഹ്മണാംശ്ചാപി ഭോജയേത് || 46 || 616

- ഏവം ത്വഹരഹഃ കുർയാദ് ദ്വാദശാഹം പയോവ്രതഃ |
ഹരേരാധനം ഹോമമർഹണം ദ്വിജതർപണം || 47 || 617
- പ്രതിപദ് ദിനമാരഭ്യ യാവച്ഛുക്തയോദശീ |
ബ്രഹ്മചര്യമധഃസ്വപ്നം സ്നാനം ത്രിഷവണം ചരേത് || 48 || 618
- വർജയേദസദാലാപം ഭോഗാനുച്ചാവചാംസ്തമാ |
അഹിംസ്രഃ സർവഭൂതാനാം വാസുദേവപരായണഃ || 49 || 619
- ത്രയോദശ്യാമമോ വിഷ്ണോഃ സ്തപനം പഞ്ചകൈർവിഭാഃ |
കാരയേച്ഛാസ്രദൃഷ്ടേന വിധിനാ വിധികോവിദൈഃ || 50 || 620
- പൂജാം ച മഹതീം കുർയാദ് വിത്തശാഠ്യവിവർജിതഃ |
ചരും നിരൂപ്യ പയസി ശിപിവിഷ്ടായ വിഷ്ണവേ || 51 || 621
- ശൃതേന തേന പുരുഷം യജേത സുസമാഹിതഃ |
നൈവേദ്യം ചാതിഗുണവദ് ദദ്യാത്പുരുഷതുഷ്ടിദം || 52 || 622
- ആചാര്യം ഇത്താനസമ്പന്നം വസ്ത്രാഭരണധേനുഭിഃ |
തോഷയേദ്യത്രിജശ്ചൈവ തദ് വിദ്യാരാധനം ഹരേഃ || 53 || 623
- ഭോജയേത് താൻ ഗുണവതാ സദന്നേന ശുചിസ്തിതേ |
അൻയാംശു ബ്രാഹ്മണാംശരക്ത്യാ യേ ച തത്ര സമാഗതാഃ || 54 || 624
- ദക്ഷിണാം ഗുരവേ ദദ്യാദ്യത്രിഗ്ദ്യശ്ച യഥാർഹതഃ |
അന്നാദ്യേനാശ്വപാകാംശു പ്രീണയേത് സമുപാഗതാൻ || 55 || 625
- ഭുക്തവത്സു ച സർവേഷു ദീനാന്ധകൃപണേഷു ച |
വിഷ്ണാസ്തത്പ്രീണനം വിദ്വാൻ ഭുഞ്ജീത സഹ ബന്ധുഭിഃ || 56 || 626
- നൃത്യവാദിത്രഗീതൈശ്ച സ്തുതിഭിഃ സ്വസ്തിവാചകൈഃ |
കാരയേത് തത്കമാഭിശ്ച പൂജാം ഭഗവതോന്വഹം || 57 || 627

- ഏതത് പയോവ്രതം നാമ പുരുഷാരാധനം പരം |
പിതാമഹേനാഭിഹിതം മയാ തേ സമുദാഹൃതം || 58 || 628
- ത്വം ചാനേന മഹാഭാഗേ സമ്യക് ചീർണേന കേശവം |
ആത്മനാ ശുദ്ധഭാവേന നിയതാത്മാ ഭജാപ്രിയം || 59 || 629
- അയം വൈ സർവയജ്ഞാഖ്യഃ സർവവ്രതമിതി സ്മൃതം |
തപഃസാരമിദം ഭദ്രേ ദാനം ചേശ്വരതർപണം || 60 || 630
- ത ഏവ നിയമാഃ സാക്ഷാത് ത ഏവ ച യമോത്തമാഃ |
തപോ ദാനം വ്രതം യജ്ഞോ യേന തുഷ്യത്യധോക്ഷജഃ || 61 || 631
- തസ്മാദേതദ് വ്രതം ഭദ്രേ പ്രയതാ ശ്രദ്ധയാ ചര |
ഭഗവാൻ പരിതൂഷ്ടസ്തേ വരാനാശു വിധാസ്യതി || 62 || 632

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ അഭിതിപയോവ്രതകഥനം നാമ ഷോഡശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ സപ്തദശോധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇത്യുക്താ സാദിതീ രാജൻ സ്വഭർത്ര്യാ കശ്യപേന വൈ |
 അൻവതിഷ്ടദ് വ്രതമിദം ദ്വാദശാഹമതന്ത്രിതാ || 1 || 633

ചിന്തയന്ത്യേകയാ ബുദ്ധ്യാ മഹാപുരുഷമീശ്വരം |
 പ്രഗൃഹ്യേന്ദ്രിയദുഷ്ടാശ്ചാൻ മനസാ ബുദ്ധിസാരമിഃ || 2 || 634

മനശ്ചൈകാഗ്രയാ ബുദ്ധ്യാ ഭഗവത്യഖിലാത്മനി |
 വാസുദേവേ സമാധായ ചചാര ഹ പയോവ്രതം || 3 || 635

തസ്യഃ പ്രാദുരഭൂത്താത ഭഗവാനാദിപുരുഷഃ |
 പീതവാസാശ്ചതുർബാഹുഃ ശംഖചക്രഗദാധരഃ || 4 || 636

തം നേത്രഗോചരം വീക്ഷ്യ സഹസോത്ഥായ സാദരം |
 നനാമ ഭൂവി കായേന ദണ്ഡവത്പ്രീതിവിഹ്വലാ || 5 || 637

സോത്ഥായ ബദ്ധാഞ്ജലിരീഡിതും സ്ഥിതാ
 നോത്സേഹ ആനന്ദജലാകുലേക്ഷണാ |
 ബഭൂവ തുഷ്ണീം പുലകാകുലാകൃതി -
 സ്തദ്ദർശനാത്യുത്സവഗാത്രവേപമുഃ || 6 || 638

പ്രീത്യാ ശനൈർഗദ്ഗദയാ ഗിരാ ഹരിം
 തുഷ്ടാവ സാ ദേവ്യദിതിഃ കുരുദ്വഹ |
 ഉദ്വീക്ഷതീ സാ പിബതീവ ചക്ഷുഷാ
 രമാപതിം യജ്ഞപതിം ജഗത്പതിം || 7 ||

639

അദിതിരുവാച
 യജ്ഞേശ യജ്ഞപുരുഷാച്യുത തീർഥപാദ
 തീർഥശ്രവഃ ശ്രവണമംഗലനാമധേയ |
 ആപന്നലോകവൃജിനോപശമോദയാദ്യ
 ശം നഃ കൃധീശ ഭഗവന്നസി ദീനനാമഃ || 8 ||

640

വിശ്വായ വിശ്വഭവനസ്ഥിതിസംയമായ
 സ്വൈരം ഗൃഹീതപുരുശക്തിഗുണായ ഭൂല്ലേ |
 സ്വസ്ഥായ ശശ്വദുപബ്ധംഹിതപൂർണബോധ -
 വ്യാപാദിതാത്മതമസേ ഹരയേ നമസ്തേ || 9 ||

641

ആയുഃ പരം വപുരഭീഷ്ടമതുൽയലക്ഷ്മീ -
 ര്ഭദ്യാർഭൂരസാഃ സകലയോഗഗുണാസ്ത്രിവർഗഃ |
 ഇത്താനം ച കേവലമനന്ത ഭവന്തി തുഷ്ടാ -
 ത്ത്വത്തോ നൃണാം കിമു സപതജ്യാദിരാശീഃ || 10 ||

642

ശ്രീശുക ഉവാച
 അദിത്യൈവം സ്തൂതോ രാജൻ ഭഗവാൻ പുഷ്കരേക്ഷണഃ |
 ക്ഷേത്രജ്ഞഃ സർവഭൂതാനാമിതി ഹോവാച ഭാരത || 11 ||

643

ശ്രീഭഗവാനുവാച
 ദേവമാതർഭവത്യാ മേ വിജ്ഞാതം ചിരകാക്ഷിതം |
 യത്സപതൈർഹൃതശ്രീണാം ച്യാവിതാനാം സ്വധാമതഃ || 12 ||

644

- താൻ വിനിർജിത്യ സമരേ ദുർമദാനസുരർഷഭാൻ |
പ്രതിലബ്ധജയശ്രീഭിഃ പുത്രൈരിച്ഛസ്യുപാസിതും || 13 || 645
- ഇന്ദ്രജ്യേഷഃ സ്വതനയൈർഹതാനാം യുധി വിദ്വിഷാം |
സ്ത്രീയോ രുദന്തീരാസാദ്യ ദ്രഷ്ടുമിച്ഛസി ദുഃഖിതാഃ || 14 || 646
- ആത്മജാൻ സുസമൃദ്ധാംസ്ത്വം പ്രത്യാഹുതയശഃശ്രിയഃ |
നാകപൃഷ്ടമധിഷ്ഠായ ക്രീഡതോ ദ്രഷ്ടുമിച്ഛസി || 15 || 647
- പ്രായോധുനാ ത്യേസുരയുമനാമാ
അപാരണീയാ ഇതി ദേവി മേ മതിഃ |
യത്തേനുകുലേശ്വരവിപ്രഗുപ്താ
ന വിക്രമസ്തത്ര സുഖം ദദാതി || 16 || 648
- അമാപുപായോ മമ ദേവി ചിന്തഃ
സന്തോഷിതസ്യ വ്രതചര്യയാ തേ |
മമാർചനം നാർഹതി ഗന്തുമന്യമാ
ശ്രദ്ധാനുരൂപം ഫലഹേതുകത്വാത് || 17 || 649
- ത്വയാർചിതശ്ചാഹമപത്യഗുപ്തയേ
പയോവ്രതേനാനുഗുണം സമീധിതഃ |
സ്വാംശേന പുത്രത്വമുപേത്യ തേ സുതാൻ
ഗോപ്താസ്തി മാരിചതപസ്യധിഷ്ഠിതഃ || 18 || 650
- ഉപധാവ പതിം ഭദ്രേ പ്രജാപതിമകൽമഷം |
മാം ച ദാവയതീ പത്യാവേവം രൂപമവസ്ഥിതം || 19 || 651
- നൈതത്പരസ്താ ആഖ്യേയം പൃഷ്ടയാപി കമഞ്ചന |
സർവം സമ്പദ്യതേ ദേവി ദേവഗുഹ്യം സുസംവൃതം || 20 || 652

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏതാവദുക്ത്വാ ഭഗവാംസ്തത്രൈവാനന്തരധീയത |

അദിതിർദുർലഭം ലബ്ധ്വാ ഹരേർജന്മാത്മനി പ്രഭോഃ || 21 ||

653

ഉപാധാവത്പതിം ഭക്ത്യാ പരയാ കൃതകൃത്യവത് |

സ വൈ സമാധീയോഗേന കശ്യപസ്തദബുധ്യത || 22 ||

654

പ്രവിഷ്ടമാത്മനി ഹരേരംശം ഹ്യവിതഥേക്ഷണം |

സോദിത്യാം വീര്യമാധത്ത തപസാ ചിരസംഭൃതം |

സമാഹിതമനാ രാജൻ ദാരുൺയഗ്നിം യഥാനിലഃ || 23 ||

655

അദിതേർധീഷ്ഠിതം ഗർഭം ഭഗവന്തം സനാതനം |

ഹിരൺയഗർഭോ വിജ്ഞായ സമീഡേ ഗുഹ്യനാമഭിഃ || 24 ||

656

ബ്രഹ്മോവാച

ജയോരുഗായ ഭഗവന്നുരുകുര നമോസ്തു തേ |

നമോ ബ്രഹ്മൺയദേവായ ത്രിഗുണായ നമോ നമഃ || 25 ||

657

നമസ്തേ പൃശ്ഠിഗർഭായ വേദഗർഭായ വേദധസേ |

ത്രിനാഭായ ത്രിപുഷ്ടായ ശിപിവിഷ്ടായ വിഷ്ണവേ || 26 ||

658

ത്വമാദിരന്തോ ഭുവനസ്യ മധ്യ -

മനന്തശങ്കതിം പുരുഷം യമാഹുഃ |

കാലോ ഭവാനാക്ഷിപതീശ വിശ്വം

ഭൂസാതോ യമാന്തഃ പതിതം ഗഭീരം || 27 ||

659

ത്വം വൈ പ്രജാനാം സ്ഥിരജംഗമാനാം

പ്രജാപതിനാമസി സംഭവിഷ്ണുഃ |

ദിവൗകസാം ദേവ ദിവശ്ചുതാനാം

പരായണം നൗരിവ മജ്ജതോക്സു || 28 ||

660

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ വാമനപ്രാദുർഭാവേ സപ്തദശോധ്യായഃ ॥

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ അഷ്ടാദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീശുക ഉവാച
 ഇത്ഥം വിരിഞ്ചസ്തുകർമവീര്യഃ
 പ്രാദുർബഭൂവാമൃതഭൂരദിത്യാം |
 ചതുർഭുജഃ ശംഖഗദാബ്ജചക്രഃ
 പിശംഗവാസാ നലിനായതേക്ഷണം || 1 ||

661

ശ്യാമാവദാതോ ത്യാഷരാജകുണ്ഡല -
 ത്വിഷോൽബസശ്ചീവദനാംബുജഃ പുമാൻ |
 ശ്രീവത്സവക്ഷാ വലയാംഗദോൽബസ -
 ത്കിരീടകാഞ്ചീഗുണചാരുനൂപുരഃ || 2 ||

662

മധുവ്രതവ്രാതവിഘ്നേഷ്ടയാ സ്വയാ
 വിരാജിതഃ ശ്രീവനമാലയാ ഹരിഃ |
 പ്രജാപതേർവേശ്വതമഃ സ്വരോചിഷാ
 വിനാശയൻ കംഠനിവിഷ്ടകൗസ്തുഭഃ || 3 ||

663

ദിശഃ പ്രസേദുഃ സലിലാശയാസ്തദാ
 പ്രജാഃ പ്രഹൃഷ്ടാ ഋതവോ ഗുണാൻവിതാഃ |
 ദ്യൗരന്തരിക്ഷം ക്ഷിതിരഗ്നിജിഹ്വാ
 ഗാവോ ദ്വിജാഃ സഞ്ജഹൃഷുർനഗാശ്വ || 4 ||

664

ശ്രോണായാം ശ്രവണദ്വാദശ്യാം മുഹൂർത്യേദിജിതി പ്രഭുഃ |
സർവേ നക്ഷത്രതാരാദ്യാശ്ചക്രസ്തജ്ജന്മ ദക്ഷിണം || 5 || 665

ദ്വാദശ്യാം സവിതാതിഷ്ഠൻമധ്യനിനഗതോ നൃപ |
വിജ്ഞാ നാമ സാ പ്രോക്താ യസ്യാം ജന്മ വിദുർഹരഃ || 6 || 666

ശംഖദുന്ദുഭയോ നേദുർമൃദംഗപണവാനകാഃ |
ചിത്രവാദിത്രതൂർയാണാം നിർഘോഷസ്തുമുലോദ്ഭവത് || 7 || 667

പ്രീതാശ്ചാപ്ലരസോന്മത്യൻ ഗന്ധർവപ്രവരാ ജഗുഃ |
തൃഷ്ടുവുർമുനയോ ദേവാ മനവഃ പിതരോന്മയഃ || 8 || 668

സിദ്ധവിദ്യാധരഗണാഃ സകിമ്പുരുഷകിന്നരാഃ |
ചാരണാ യക്ഷരക്ഷാംസി സുപർണാ ഭുജഗോത്തമാഃ || 9 || 669

ഗായന്തോതിപ്രശംസന്തോ നൃത്യന്തോ വിബുധാനുഗാഃ |
അദിത്യാ ആശ്രമപദം കുസുമൈഃ സമവാകിരൻ || 10 || 670

ദൃഷ്ട്വാദിതിസ്തം നിജഗർഭസംഭവം
പരം പുമാംസം മുദമാപ വിന്ധിതാ |
ഗൃഹീതദേഹം നിജയോഗമായയാ
പ്രജാപതിശ്ചാഹ ജയേതി വിന്ധിതഃ || 11 || 671

യത് തദ് വപുർഭാതി വിഭൂഷണായുധൈ -
രവ്യക്തചിദ് വ്യക്തധാരയദ്ധരിഃ |
ബഭൂവ തേനൈവ സ വാമനോ വടുഃ
സമ്പശ്യതോർദിവ്യഗതിർയഥാ നടഃ || 12 || 672

തം വടും വാമനം ദൃഷ്ട്വാ മോദമാനാ മഹർഷയഃ |
കർമാണി കാരയാമാസുഃ പുരസ്ത്യത്യ പ്രജാപതിം || 13 || 673

- തസ്യോപനീയമാനസ്യ സാവിത്രിം സവിതാബ്രവീത് |
ബൃഹസ്പതിർബ്രഹ്മസൂത്രം മേഖലാം കശ്യപോദിദാത് || 14 || 674
- ദദൗ കൃഷ്ണാജിനം ഭൂമിർദണ്ഡം സോമോ വനസ്പതിഃ |
കൗപിനാച്ഛാദനം മാതാ ദ്യൗശ്ചരത്രം ജഗതഃ പതേഃ || 15 || 675
- കമണ്ഡലും വേദഗർഭഃ കുശാൻ സപ്തർഷയോ ദദുഃ |
അക്ഷമാലാം മഹാരാജ സരസ്വത്യവ്യയാത്മനഃ || 16 || 676
- തസ്മാ ഇത്യുപനീതായ യക്ഷരാട് പാത്രികാമദാത് |
ഭിക്ഷാം ഭഗവതീ സാക്ഷാദുമാദാദംബികാ സതീ || 17 || 677
- സ ബ്രഹ്മവർചസേനൈവം സഭാം സംഭാവിതോ വടുഃ |
ബ്രഹ്മർഷിഗണസഞ്ജുഷ്ടാമത്യരോചത മാരിഷഃ || 18 || 678
- സമിദ്ധമാഹിതം വഹ്നിം കൃത്വാ പരിസമൂഹനം |
പരിസ്തീര്യ സമഭ്യർച്യ സമിദ്ഭിരജുഹോദ് ദ്വിജഃ || 19 || 679
- ശ്രുത്യാശ്വമേധൈര്യജമാനമൂർജിതം
ബലിം ഭൃഗുണാമുപകൽപിതൈസ്തതഃ |
ജഗാമ തത്രാഖിലസാരസംഭൃതോ
ഭാരേണ ഗാം സന്നമയൻ പദേ പദേ || 20 || 680
- തം നർമദായാസ്തട ഉത്തരേ ബലേഃ
യ ഋത്വിജസ്തേ ഭൃഗുകച്ഛസംജ്ഞതേ |
പ്രവർതയന്തോ ഭൃഗവഃ ക്രതുത്തമം
വ്യചക്ഷതാരാദുദിതം യഥാ രവിം || 21 || 681
- ത ഋത്വിജോ യജമാനഃ സദസ്യാ
ഹതത്വിഷോ വാമനതേജസാ നൃപ |

- സൂര്യഃ കിലായാത്യുത വാ വിഭാവസുഃ
സനത്കുമാരോഽഥ ദിദൃക്ഷയാ ക്രതോഃ || 22 || 682
- ഇത്ഥം സശിഷ്യേഷു ഭൃഗുഷ്വനേകധാ
വിതർക്യമാണോ ഭഗവാൻ സ വാമനഃ |
ഛത്രം സദണ്ഡം സജ്ജലം കമണ്ഡലും
വിവേശ ബിഭ്രധായമേധവാടം || 23 || 683
- മൗഞ്ഞ്യാ മേഖലയാ വീതമുപവീതാജിനോത്തരം |
ജടിലം വാമനം വിപ്രം മായാമാണവകം ഹരിം || 24 || 684
- പ്രവിഷ്ടം വീക്ഷ്യ ഭൃഗവഃ സശിഷ്യാസ്തേ സഹാഗിഭിഃ |
പ്രത്യഗൃഹ്ണൻ സമുത്ഥായ സങ്ക്ഷിപ്താസ്സസ്യ തേജസാ || 25 || 685
- യജമാനഃ പ്രമുദിതോ ദർശനീയം മനോരമം |
രൂപാനുരൂപാവയവം തസ്മാ ആസനമാഹരത് || 26 || 686
- സ്വാഗതേനാഭിനന്ദാഥ പാദൗ ഭഗവതോ ബലിഃ |
അവനിജ്യാർചയാമാസ മൂക്തസംഗമനോരമം || 27 || 687
- തത്പാദശൗചം ജനകൽമഷാപഹം
സ ധർമവിൻമൂർധന്യദധാത് സുമംഗലം |
യദ് ദേവദേവോ ഗിരിശശ്ചന്ദ്രമൗലിഃ
ദധാര മൂർധ്നാ പരയാ ച ഭക്ത്യാ || 28 || 688
- ബലിരുവാച
സ്വാഗതം തേ നമസ്കൂഭ്യം ബ്രഹ്മൻ കിം കരവാമ തേ |
ബ്രഹ്മർഷീണാം തപഃ സാക്ഷാൻമന്യേ ത്വച്ഛീര്യ വപുർധരം || 29 || 689
- അദ്യ നഃ പിതരസ്തൃപ്താ അദ്യ നഃ പാവിതം കുലം |
അദ്യ സ്വിഷ്ടഃ ക്രതുരയം യദ് ഭവാനാഗതോ ഗൃഹാൻ || 30 || 690

അദ്യാഗന്യോ മേ സുഹൃതാ യമാവിധി
 ദ്വിജാത്മജ ത്വച്ചരണാവനേജനൈഃ |
 ഹതാംഹസോ വാർഭിരിയം ച ഭൂരഹോ
 തമാ പുനീതാ തനുഭിഃ പദൈസ്സവ ||31 ||

691

യദ് യദ് വടോ വാഛരസി തത്പ്രതീച്ഛ മേ
 ത്വാമർമിനം വിപ്രസുതാനുതർകയേ |
 ഗാം കാഞ്ചനം ഗുണവദ് ധാമ മുഷ്ടം
 തമാന്നപേയമുത വാ വിപ്രകന്ധാം |
 ഗ്രാമാൻ സമൃദ്ധാംസ്തുരഗാൻ ഗജാൻ വാ
 രമാംസ്തമാർഹത്തമ സമ്പ്രതീച്ഛ ||32 ||

692

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
 അഷ്ടമസ്കന്ധേ വാമനപ്രാദുർഭാവേ ബലിവാമനസംവാദേ അഷ്ടാദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഏകോനവിംശോധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇതി വൈരോചനേർവാക്യം ധർമയുക്തം സ സൂന്യതം ।

നിശമ്യ ഭഗവാൻ പ്രീതഃ പ്രതിനന്ദേദമബ്രവീത് ॥ 1 ॥

693

ശ്രീഭഗവാനുവാച

വചസ്സവൈതജ്ജനദേവ സൂന്യതം

കുലോചിതം ധർമയുതം യശസ്തരം ।

യസ്യ പ്രമാണം ഭൃഗവഃ സാമ്പരായേ

പിതാമഹഃ കുലവൃദ്ധഃ പ്രശാന്തഃ ॥ 2 ॥

694

ന ഹ്യേതസ്മിൻ കുലേ കശ്ചിന്നിഃസത്തഃ കൃപണഃ പുമാൻ ।

പ്രത്യാഖ്യാതാ പ്രതിശ്രുത്യ യോ വാദാതാ ദ്വിജാതയേ ॥ 3 ॥

695

ന സന്തി തീർഥേ യുധി ചാർഥിനാർഥിതാഃ

പരാങ്മുഖാ യേ ത്വമനസിനോ നൃപാഃ ।

യുഷ്മാക്കുലേ യദ്യശസാമലേന

പ്രപ്ലാദ ഉദ്ഭാതി യഥോഡുപഃ ഖേ ॥ 4 ॥

696

യതോ ജാതോ ഹിരൺയാക്ഷശ്ചരണേക ഇമാം മഹീം ।

പ്രതിവീരം ദിഗ്വിജയേ നാവിന്ദത ഗദായുധഃ ॥ 5 ॥

697

- യം വിനിർജ്ജിത്യ കൃച്ഛ്രണ വിഷ്ണുഃ ക്ഷോഭാധാര ആഗതം |
നാത്മാനം ജയിനം മേനേ തദ്വിർയം ഭൂർയനുസ്മരൻ || 6 || 698
- നിശമ്യ തദ്വധം ഭ്രാതാ ഹിരണ്യകശിപുഃ പുരാ |
ഹന്തും ഭ്രാതൃഹണം ക്രുദ്ധോ ജഗാമ നിലയം ഹരേഃ || 7 || 699
- തമായാന്തം സമാലോക്യ ശൂലപാണിം കൃതാന്തവത് |
ചിന്തയാമാസ കാലജേഞാ വിഷ്ണുർമായാവിനാം വരഃ || 8 || 700
- യതോ യത്ത്വേഹം തത്രാസൗ മൃത്യുഃ പ്രാണഭൃതാമിവ |
അത്ത്വേഹമസ്യ ഹൃദയം പ്രവേക്ഷ്യാമി പരാദ്യശഃ || 9 || 701
- ഏവം സ നിശ്ചിത്യ രിപോഃ ശരീര -
മാധാവതോ നിർവിവിശ്യേസുരേന്ദ്ര |
ശ്വാസാനിലാന്തർഹിതസൂക്ഷ്മദേഹ -
സ്തത്പ്രാണരന്ദ്രേണ വിവിഗ്നചേതാഃ || 10 || 702
- സ തന്നികേതം പരിമൃശ്യ ശൂന്യ -
മപശ്യമാനഃ കുപിതോ നനാദ |
ക്ഷോം ദ്യാം ദിശഃ ഖം വിവരാൻ സമുദ്രാൻ
വിഷ്ണും വിചിൻവൻ ന ദദർശ വീരഃ || 11 || 703
- അപശ്യന്നിതി ഹോവാച മയാൻവിഷ്ടമിദം ജഗത് |
ഭ്രാതൃഹാ മേ ഗതോ നൂനം യതോ നാവർതതേ പുമാൻ || 12 || 704
- വൈരാനുബന്ധ ഏതാവാനാമൃത്യോരിഹ ദേഹിനാം |
അജ്ഞാനപ്രഭവോ മന്യുരഹമ്മാനോപബ്ധംഹിതഃ || 13 || 705
- പിതാ പ്രഹ്ലാദപുത്രസ്തേ തദ്വിദ്വാൻ ദ്വിജവത്സലഃ |
സ്വമായുർദ്വിജലിംഗേഭ്യോ ദേവേഭ്യോദാത്സ യാചിതഃ || 14 || 706

- ഭവാനാചരിതാൻ ധർമാനാസ്ഥിതോ ഗൃഹമേധിഭിഃ |
ബ്രാഹ്മണൈഃ പൂർവജൈഃ ശൂരൈരൻയൈശ്ചോദ്യമകീർത്തിഭിഃ || 15 || 707
- തസ്മാത് ത്വത്തോ മഹീമീഷദ്യുണ്യേഹം വരദർഷഭാത് |
പദാനി ത്രീണി ദൈത്യേന്ദ്ര സഞ്ചിതാനി പദാ മമ || 16 || 708
- നാൻയത്തേ കാമയേ രാജൻ വദാൻയാജ്ജഗദീശ്വരാത് |
നൈനഃ പ്രാപ്തോതി വൈ വിദ്വാൻ യാവദർഥപ്രതിഗ്രഹഃ || 17 || 709
- ബലിരുവാച
അഹോ ബ്രാഹ്മണദായാദ വാചസ്തേ വൃദ്ധസമ്മതാഃ |
ത്വം ബാലോ ബാലിശമതിഃ സ്വാർഥം പ്രത്യബുധോ യഥാ || 18 || 710
- മാം വചോഭിഃ സമാരാധ്യ ലോകാനാമേകമീശ്വരം |
പദത്രയം വൃണീതേ യോബുദ്ധിമാൻ ദ്വിപദാശുഷം || 19 || 711
- ന പുമാൻ മാമുപവ്രജ്യ ഭൂയോ യാചിതുമർഹതി |
തസ്മാദ് വൃത്തികരീം ഭൂമിം വടോ കാമം പ്രതിച്ഛ മേ || 20 || 712
- ശ്രീഭഗവാനുവാച
യാവന്തോ വിഷയാഃ പ്രേഷാസ്ത്രിലോക്യാമജിതേന്ദ്രിയം |
ന ശക്തൂവന്തി തേ സർവേ പ്രതിപൂരയിതും നൃപ || 21 || 713
- ത്രിഭിഃ ക്രമൈരസന്തുഷ്ടോ ദ്വിപേനാപി ന പൂർയതേ |
നവവർഷസമേതേന സപ്തദ്വിപവരേച്ഛയാ || 22 || 714
- സപ്തദ്വിപാധിപതയോ നൃപാ വൈന്യഗയാദയഃ |
അർദ്ധൈഃ കാമൈർഗതാ നാന്തം തൃഷ്ണായാ ഇതി നഃ ശ്രുതം || 23 || 715
- യദ്യച്ഛയോപപന്നേന സന്തുഷ്ടോ വർതതേ സുഖം |
നാസന്തുഷ്ടസ്ത്രിഭിർലോകൈരജിതാത്ഥോപസാദിതൈഃ || 24 || 716

- പുംസോഽയം സംസൃതേർഹേതുരസന്തോഷോഽർഥകാമയോഃ |
യദൃച്ഛയോപപന്നേന സന്തോഷോ മുക്തയേ സ്യുതഃ || 25 || 717
- യദൃച്ഛാലാഭതുഷ്ടസ്യ തേജോ വിപ്രസ്യ വർധതേ |
തത് പ്രശാമ്യത്യസന്തോഷാദന്ദസേവാശുശുക്ഷണിഃ || 26 || 718
- തസ്മാത്ത്രിണി പദാൻയേവ വൃണേ ത്വദ്വരദർശഭാത് |
ഏതാവതൈവ സിദ്ധോഽഹം വിത്തം യാവത്പ്രയോജനം || 27 || 719
- ശ്രീശുക ഉവാച
ഇത്യുക്തഃ സ ഹസന്നാഹ വാഛരാതഃ പ്രതിഗൃഹ്യതാം |
വാമനായ മഹീം ദാതും ജഗ്രാഹ ജലഭാജനം || 28 || 720
- വിഷ്ണവേ ക്ഷാഘം പ്രദാസ്യന്തമുശനാ അസുരേശ്വരം |
ജാനംശ്ചികീർഷിതം വിഷ്ണോഃ ശിഷ്യം പ്രാഹ വിദാം വരഃ || 29 || 721
- ശുക ഉവാച
ഏഷ വൈരോചനേ സാക്ഷാദ്ഭഗവാൻ വിഷ്ണുരവ്യയഃ |
കശ്യപാദദിതേർജാതോ ദേവാനാം കാർയസാധകഃ || 30 || 722
- പ്രതിശ്രുതം ത്വയൈതസ്മൈ യദനർഥമജ്ഞാനതാ |
ന സാധു മന്യേ ദൈത്യാനാം മഹാനുപഗതോഽനയഃ || 31 || 723
- ഏഷ തേ സ്ഥാനമൈശ്വര്യം ശ്രീയം തേജോ യശഃ ശ്രുതം |
ദാസ്യത്യാച്ഛിദ്യ ശക്രായ മായാമാണവകോ ഹരിഃ || 32 || 724
- ത്രിഭിഃ ക്രമൈരിമൻ ലോകാൻ വിശ്വകായഃ ക്രമീഷ്യതി |
സർവസ്യം വിഷ്ണവേ ദത്ത്വാ മൂഢ വർതിഷ്യസേ കഥം || 33 || 725
- ക്രമതോ ഗാം പദൈകേന ദ്വിതീയേന ദിവം വിഭാഃ |
ഖം ച കായേന മഹതാ താർതീയസ്യ കുതോ ഗതിഃ || 34 || 726

- നിഷ്ഠാം തേ നരകേ മന്യേ ഹൃപ്രഭാതഃ പ്രതിശ്രുതം |
പ്രതിശ്രുതസ്യ യോനീശഃ പ്രതിപാദയിതും ഭവാൻ || 35 || 727
- ന തദ്ദാനം പ്രശംസന്തി യേന വൃത്തിർവിപദ്യതേ |
ദാനം യജ്ഞസ്തപഃ കർമ ലോകേ വൃത്തിമതോ യതഃ || 36 || 728
- ധർമായ യശസ്വീർമായ കാമായ സ്വജനായ ച |
പഞ്ചധാ വിഭജൻ വിത്തമിഹാമുത്ര ച മോദതേ || 37 || 729
- അത്രാപി ബഹ്യചൈർഗീതം ശൃണു മ്യേസുരസത്തമ |
സത്യമോമിതി യത്പ്രോക്തം യന്നേത്യാഹാനൃതം ഹി തത് || 38 || 730
- സത്യം പുഷ്പഫലം വിദ്യാദാത്മവൃക്ഷസ്യ ഗീയതേ |
വൃക്ഷേജീവതി തന്ന സ്യാദനൃതം മൂലമാത്മനഃ || 39 || 731
- തദ് യഥാ വൃക്ഷ ഉൻമൂലഃ ശുഷ്യത്യുദ്യർതത്യേചിരാത് |
ഏവം നഷ്ടാനൃതഃ സദ്യ ആത്മാ ശുഷ്യന്ന സംശയഃ || 40 || 732
- പരാഗ് രിക്തമപൂർണം വാ അക്ഷരം യത്തദോമിതി |
യത് കിഞ്ചിദോമിതി ബ്രൂയാത് തേന രിച്യേത വൈ പുമാൻ |
ഭിക്ഷവേ സർവമോം കുർവൻ നാലം കാമേന ചാത്മനേ || 41 || 733
- അഥൈതത്പൂർണ്ണമദ്യാത്മം യച്ച നേത്യനൃതം വചഃ |
സർവം നേത്യനൃതം ബ്രൂയാത് സ ദുഷ്കീർതിഃ ശ്വസൻ മൃതഃ || 42 || 734
- സ്ത്രീഷു നർമവിവാഹേ ച വൃത്തൗർഥേ പ്രാണസങ്കടേ |
ഗോബ്രാഹ്മണാർഥേ ഹിംസായാം നാനൃതം സ്യാജ്ജുഗുപ്സിതം || 43 || 735

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ വാമനപ്രാദുർഭാവേ ഏകോനവിംശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ വിംശോധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

ബലിരേവം ഗൃഹപതിഃ കുലാചാർയേണ ഭാഷിതഃ |
തുഷ്ണീം ഭൂത്യാ ക്ഷണം രാജന്നുവാചാവഹിതോ ഗുരും || 1 || 736

ബലിരുവാച

സത്യം ഭഗവതാ പ്രോക്തം ധർമോഽയം ഗൃഹമേധിനാം |
അർഥം കാമം യശോ വൃത്തിം യോ ന ബാധേത കർഹിച്ചിത് || 2 || 737

സ ചാഹം വിത്തലോദേന പ്രത്യാചക്ഷേ കഥം ദ്വിജം |
പ്രതിശ്രുത്യ ദദാമീതി പ്രാപ്താദിഃ കിതവോ യഥാ || 3 || 738

ന ഹ്യസത്യാത് പരോഽധർമ ഇതി ഹോവാച ഭൂരിയം |
സർവം സോഽശുഭലം മന്യേ ജ്ഞേലീകപരം നരം || 4 || 739

നാഹം ബിഭേമി നിരയാന്നാധന്യാദസുഖാർണ്ണവാത് |
ന സ്ഥാനച്യവനാൻമൃത്യോർയഥാ വിപ്രപ്രലംഭനാത് || 5 || 740

യദ് യദ്ധാസ്യതി ലോകേന്ദ്രിൻ സമ്പരേതം ധനാദികം |
തസ്യ ത്യാഗേ നിമിത്തം കിം വിപ്രസ്തുഷ്യേന്ന തേന ചേത് || 6 || 741

ശ്രേയഃ കുർവന്തി ഭൂതാനാം സാധവോ ദുസ്ത്യജാസുദിഃ |
ദധ്യങ് ശിബിപ്രഭൃതയഃ കോ വികൽപോ ധരാദിഷു || 7 || 742

- യൈരിയം ബുഭുജേ ബ്രഹ്മൻ ദൈത്യൈന്ദ്രനിവർതിഭിഃ |
തേഷാം കാലോദ്ഗ്രസീൽലോകാൻ ന യശോധിഗതം ഭൂവി || 8 || 743
- സുലഭാ യുധി വിപ്രർഷേ ഹ്യനിവൃത്താസ്തനുത്യജഃ |
ന തമാ തീർഥ ആയാതേ ശ്രദ്ധയാ യേ ധനത്യജഃ || 9 || 744
- മനസ്വിനഃ കാരുണികസ്യ ശോഭനം
യദർഥികാമോപനയേന ദുർഗതിഃ |
കുതഃ പുനർബ്രഹ്മവിദാം ഭവാദൃശാം
തതോ വടോരസ്യ ദദാമി വാംഛരിതം || 10 || 745
- യജുന്തി യജുന്തക്രതുഭിര്യമാദൃതാ
ഭവന്ത ആപ്തായവിധാനകോവിദാഃ |
സ ഏവ വിഷ്ണുർവരഭോജ്ഞു വാ പരോ
ദാസ്യാമ്യമുഷൈ ക്ഷിതിമീപ്സിതാം മൂനേ || 11 || 746
- യദ്യപ്യസാവധർമേണ മാം ബധ്നീയാദനാഗസം |
തമാപ്യേനം ന ഹിംസിഷ്യേ ഭീതം ബ്രഹ്മതനും രിപും || 12 || 747
- ഏഷ വാ ഉത്തമശ്ലോകോ ന ജിഹാസതി യദ്യശഃ |
ഹത്യാ മൈനാം ഹരേദുഭധേ ശയീത നിഹതോ മയാ || 13 || 748
- ശ്രീശുക ഉവാച
ഏവമശ്രദ്ധിതം ശിഷ്യമനാദേശകരം ഗുരുഃ |
ശശാപ ദൈവപ്രഹിതഃ സത്യസന്ധം മനസ്വിനം || 14 || 749
- ദൃഢം പണ്ഡിതമാന്യജ്ഞഃ സ്തബ്ധോസ്സന്ദുഭുപേക്ഷയാ |
മച്ഛാസനാതിഗോ യസ്ത്വമചിരാദ്ഭ്രശ്യസേ ശ്രിയഃ || 15 || 750
- ഏവം ശപ്തഃ സ്വഗുരുണാ സത്യാന്ന ചലിതോ മഹാൻ |
വാമനായ ദദാവേനാമർചിത്ത്യാദകപൂർവകം || 16 || 751

വിന്ധ്യാവലിസ്തദ്വ്യാഗത്യ പത്നീ ജാലകമാലിനീ |
ആനിന്ദയേ കലശം ഹൈമമവനേജന്യപാം ഭൃതം || 17 || 752

യജമാനഃ സ്വയം തസ്യ ശ്രീമത്പാദയുഗം മുദാ |
അവനിജ്യാവഹൻമൂർധ്നി തദപോ വിശ്വപാവനീഃ || 18 || 753

തദാസുരേന്ദ്രം ദിവി ദേവതാഗണാ
ഗന്ധർവവിദ്യാധരസിദ്ധചാരണാഃ |
തത്കർമ സർവ്വേപി ഗുണന്ത ആർജവം
പ്രസൂനവർഷൈർവവൃഷ്ണൂർമുദാൻവിതാഃ || 19 || 754

നേദൂർമുഹൂർദുന്ദുഭയഃ സഹസ്രശോ
ഗന്ധർവകിമ്പുരുഷകിന്നരാ ജഗുഃ |
മനസ്വിനാനേന കൃതം സുദുഷ്കരം
വിദ്യാനദാദ് യദ് രിപവേ ജഗത്രതയം || 20 || 755

തദ്യാമനം രൂപമവർധതാദ്ഭൃതം
ഹരേരനന്തസ്യ ഗുണത്രയാത്മകം |
ഭൂഃ ഖം ദിശോ ദ്യൗർവിവരാഃ പയോധയ -
സ്തീർയങ് നൃദേവാ ഋഷയോ യദാസത || 21 || 756

കായേ ബലിസ്തസ്യ മഹാവിഭൂതേഃ
സഹർത്രിഗാചാർയസദസ്യ ഏതത് |
ദദർശ വിശ്വം ത്രിഗുണം ഗുണാത്മകേ
ഭൂതേന്ദ്രിയാർമാശയജീവയുക്തം || 22 || 757

രസാമചഷ്ടാംഘ്രിതലേഘിമ പാദയോഃ
മഹീം മഹീധ്രാൻ പുരുഷസ്യ ജംഘയോഃ |
പതന്ത്രിണോ ജാനുനി വിശ്വമൂർതേ -
രൂർവോർഗണം മാരുതമിന്ദ്രസേനഃ || 23 || 758

സന്ധ്യാം വിഭോർവാസസി ഗൃഹ്യ ഐക്ഷ -
 ത്ത്പ്രജാപതീൻ ജഘനേ ആത്മമുഖ്യാൻ |
 നാഭ്യാം നഭഃ കൃക്ഷിഷു സപ്തസിന്ധു -
 നൂരുക്രമസ്യാരസി ചർക്ഷമാലാം || 24 ||

759

ഹൃദ്യംഗ ധർമം സ്തനയോർമുരാഭഃ
 ഋതം ച സത്യം ച മനസ്യഥേനും |
 ശ്രിയം ച വക്ഷസ്യരവിനഹസ്താം
 കംഠേ ച സാമാനി സമസ്തരേഫാൻ || 25 ||

760

ഇന്ദ്രപ്രധാനാനമരാൻ ഭുജേഷു
 തത്കർണയോഃ കകുഭോ ദ്യൗശ്ച മുർധ്നി |
 കേശേഷു മേഘാഽഹ്യസനം നാസികായാ -
 മക്ഷണോശ്ച സൂര്യം വദനേ ച വഹ്നിം || 26 ||

761

വാൺയാം ച ഛന്ദാംസി രസേ ജലേശം
 ഭൂവോർനിഷേധം ച വിധിം ച പക്ഷുസു |
 അഹശ്ച രാത്രിം ച പരസ്യ പുംസോ
 മന്യൂം ലലാട്യേധര ഏവ ലോഭം || 27 ||

762

സ്തർശേ ച കാമം നൃപ രേതസോന്മഭഃ
 പൃഷ്ഠേ ത്വധർമം ക്രമണേഷു യജ്ഞം |
 ഛായാസു മൃത്യും ഹസിതേ ച മായാം
 തനൂരുഹേഷ്യാഷധിജാതയശ്ച || 28 ||

763

നദീശ്ച നാഡീഷു ശിലാ നഖേഷു
 ബുദ്ധാവജം ദേവഗണാൻ ഋഷീംശ്ച |
 പ്രാണേഷു ഗാത്രേ സ്ഥിരജംഗമാനി
 സർവാണി ഭൂതാനി ദദർശ വീരഃ || 29 ||

764

സർവാത്മനീദം ഭുവനം നിരീക്ഷ്യ

സർവ്വേന്ദ്രസുരാഃ കശ്ചലമാപുരംഗ |

സുദർശനം ചക്രമസഹ്യതേജോ

ധനുശ്ച ശാർംഗം സ്തനയിത്തുഘോഷം || 30 ||

765

പർജ്ജന്യഘോഷോ ജലജഃ പാഞ്ചജന്യഃ

കൗമോദകീ വിഷ്ണുഗദാ തരസിനീ |

വിദ്യാധരോസിഃ ശതചന്ദ്രയുക്ത -

സ്തൂണോത്തമാവക്ഷയസായകൗ ച || 31 ||

766

സുനന്ദമുഖ്യാ ഉപതസ്ഥുരീശം

പാർഷദമുഖ്യാഃ സഹലോകപാലാഃ |

സ്തൂരത്കിരീടാംഗദമീനകുണ്ഡല -

ശ്രീവത്സരത്തോത്തമമേഖലാംബരൈഃ || 32 ||

767

മധുവ്രതസ്രഗ്ധനമാലയാ വൃതോ

രരാജ രാജൻ ഭഗവാനുരൂക്രമഃ |

ക്ഷിതിം പദൈകേന ബലേർവിചക്രമേ

നഭഃ ശരീരേണ ദിശശ്ച ബാഹുഭിഃ || 33 ||

768

പദം ദ്വിതീയം ക്രമതസ്ത്രിവിഷ്ടപം

ന വൈ തൃതീയായ തദീയമൺവപി |

ഉരുക്രമസ്യാംഘ്രിരുപർയുപർയഥോ

മഹർജുനാഭ്യാം തപസഃ പരം ഗതഃ || 34 ||

769

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

അഷ്ടമസ്കന്ധേ വിശ്വരൂപദർശനം നാമ വിംശതിതമോദ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഏകവിംശോധ്യായഃ ||

ശ്രീശുക ഉവാച
 സത്യം സമീക്ഷ്യാബ്ജഭവോ നഖേന്ദുഭി -
 രഹതസ്യാധാമദ്യുതിരാവൃതോദ്യഗാത് |
 മരീചിമിശ്രാ ഋഷയോ ബൃഹദ്വതാഃ
 സനന്ദനാഭ്യാ നരദേവ യോഗിനഃ || 1 ||

770

വേദോപവേദാ നിയമാൻവിതാ യമാ -
 സ്തർക്കേതിഹാസാംഗപുരാണസംഹിതാഃ |
 യേ ചാപരേ യോഗസമീരദീപിത -
 ഇണാനാഗ്നിനാ രന്ധിതകർമകൽമഷാഃ |
 വവന്ദിരേ യത്സ്മരണാനുഭാവതഃ
 സ്വായംഭുവം ധാമ ഗതാ അകർമകം || 2 ||

771

അമാംഘ്രയേ പ്രേന്നമിതായ വിഷ്ണോ -
 രൂപാഹരത് പദ്മഭവോദ്ഭവഹണോദകം |
 സമർച്യ ഭക്ത്യാഭ്യഗുണാച്ഛുചിശ്രവാ
 യന്നാഭിപങ്കേരുഹസംഭവഃ സ്വയം || 3 ||

772

ധാതുഃ കമണ്ഡലുജലം തദുരുക്രമസ്യ
 പാദാവനേജനപവിത്രതയാ നരേന്ദ്ര |

- സ്വർധുന്യഭൂന്നഭസി സാ പതതീ നിമാർഷി
ലോകത്രയം ഭഗവതോ വിശദേവ കീർതിഃ || 4 || 773
- ബ്രഹ്മാദയോ ലോകനാമാഃ സ്വനാമായ സമാദ്യതാഃ |
സാനുഗാ ബലിമാജഹ്രുഃ സക്ഷിപ്ലാത്മവിഭൂതയേ || 5 || 774
- തോയൈഃ സമർഹണൈഃ സ്രഗ്ഭിർഭിദ്യഗന്ധാനുലേപനൈഃ |
ധൂപൈർദീപൈഃ സുരഭിഭിർലാജാക്ഷതഫലാങ്കുരൈഃ || 6 || 775
- സ്തവനൈർജയശബ്ദൈശ്ച തദ്വിര്യമഹിമാങ്കിതൈഃ |
നൃത്യവാദിത്രഗീതൈശ്ച ശംഖദുന്ദുഭിനിഃസ്വനൈഃ || 7 || 776
- ജാംബവാനുക്ഷരാജസ്തൂ ഭേരീശബ്ദൈർമനോജവഃ |
വിജയം ദിക്ഷു സർവാസു മഹോത്സവമഘോഷയത് || 8 || 777
- മഹീം സർവാം ഹൃതാം ദൃഷ്ട്വാ ത്രിപദവ്യാജയാച്ഛതയാ |
ഊചുഃ സ്വഭർതുരസുരാ ദീക്ഷിതസ്യാത്യമർഷിതാഃ || 9 || 778
- ന വാ അയം ബ്രഹ്മബന്ധുർവിഷ്ണുർമായാവിനാം വരഃ |
ദ്വിജരൂപപ്രതിച്ഛന്നോ ദേവകാർയം ചികീർഷതി || 10 || 779
- അനേന യാചമാനേന ശത്രുണാ വടുരൂപിണാ |
സർവസ്വം നോ ഹൃതം ഭർതൂർന്യസ്തദന്ധസ്യ ബർഹിഷി || 11 || 780
- സത്യവ്രതസ്യ സതതം ദീക്ഷിതസ്യ വിശേഷതഃ |
നാനൃതം ഭാഷിതും ശക്യം ബ്രഹ്മൺയസ്യ ദയാവതഃ || 12 || 781
- തസ്മാദസ്യ വധോ ധർമോ ഭർതുഃ ശുശ്രൂഷണം ച നഃ |
ഇത്യായുധാനി ജഗൃഹൂർബലേരനുചരാസുരാഃ || 13 || 782
- തേ സർവേ വാമനം ഹന്തും ശൂലപട്ടിശപാണയഃ |
അനിച്ഛതോ ബലേ രാജൻ പ്രാദ്രവഞ്ജാതമന്യവഃ || 14 || 783

- താനഭിദ്രവതോ ദൃഷ്ട്വാ ദിതിജാനീകപാൻ നൃപ |
പ്രഹസ്യാനുചരാ വിഷ്ണോഃ പ്രത്യഷേധന്നുദായുധാഃ || 15 || 784
- നന്ദഃ സുനന്ദോഽഥ ജയോ വിജയഃ പ്രബലോ ബലഃ |
കുമുദഃ കുമുദാക്ഷശ്ച വിഷ്വക്സേനഃ പതന്ത്രിരാട് || 16 || 785
- ജയന്തഃ ശ്രുതദേവശ്ച പുഷ്പദന്തോഽഥ സാത്വതഃ |
സർവേ നാഗായുതപ്രാണാശ്ചമും തേ ജഘ്നുരാസുരീം || 17 || 786
- ഹന്യമാനാൻ സ്വകാൻ ദൃഷ്ട്വാ പുരുഷാനുചരൈർബലിഃ |
വാരയാമാസ സംരബ്ധാൻ കാവ്യശാപമനുസ്മരൻ || 18 || 787
- ഹേ വിപ്രചിത്തേ ഹേ രാഹോ ഹേ നേമേ ശ്രൂയതാം വചഃ |
മാ യുധ്യത നിവർതധ്യം ന നഃ കാലോഽയമർഥകൃത് || 19 || 788
- യഃ പ്രഭുഃ സർവഭൂതാനാം സുഖഭുഃഖോപപത്തയേ |
തം നാതിവർതിതും ദൈത്യാഃ പൗരുഷൈരീശ്വരഃ പുമാൻ || 20 || 789
- യോ നോ ഭവായ പ്രാഗാസീദഭവായ ദിവൗകസാം |
സ ഏവ ഭഗവാനഭ്യ വർതതേ തദ്വിപർയയം || 21 || 790
- ബലേന സചിവൈർബുദ്ധ്യാ ദുർഗൈർമന്ത്രൗഷധാദിഭിഃ |
സാമാദിഭിരുപായൈശ്ച കാലം നാത്യേതി വൈ ജനഃ || 22 || 791
- ഭവദ്ഭിർനിർജ്ജിതാ ഹ്യേതേ ബഹുശ്ചോന്നുചരാ ഹരേഃ |
ദൈവേനർദ്ധൈസ്ത ഏവാഭ്യ യുധി ജിത്വാ നദന്തി നഃ || 23 || 792
- ഏതാൻ വയം വിജ്ഞേഷ്യാമോ യദി ദൈവം പ്രസീദതി |
തസ്മാത് കാലം പ്രതീക്ഷധ്യം യോ നോഽർഥത്വായ കൽപതേ || 24 || 793

ശ്രീശുക ഉവാച

പത്മുർനിഗദിതം ശ്രുത്വാ ദൈത്യദാനവയുമപാഃ |

രസാം നിർവിവിശൂ രാജൻ വിഷ്ണുപാർഷദതാഡിതാഃ || 25 ||

794

അഥ താർക്ഷ്യസുതോ ഇതാത്യാ വിരാട് പ്രഭുചികീർഷിതം |

ബബന്ധ വാരുണൈഃ പാശൈർബലിം സൗത്യേഹനി ക്രതൗ || 26 ||

795

ഹാഹാകാരോ മഹാനാസീദ് രോദന്ധ്യാഃ സർവതോദിശം |

നിഗൃഹ്യമാണ്യസുരപതൗ വിഷ്ണുനാ പ്രഭവിഷ്ണുനാ || 27 ||

796

തം ബദ്ധം വാരുണൈഃ പാശൈർഭഗവാനാഹ വാമനഃ |

നഷ്ടശ്രിയം സ്ഥിരപ്രജ്ഞമുദാരയശസം നൃപ || 28 ||

797

പദാനി ത്രീണി ദത്താനി ഭൂമേർമഹ്യം ത്വയാസുര |

ദ്വാദ്വാം ക്രാന്താ മഹീ സർവാ തൃതീയമുപകൽപയ || 29 ||

798

യാവത് തപത്യസൗ ഗോഭിർയാവദിന്ദുഃ സഹോധുഭിഃ |

യാവദ് വർഷതി പർജ്ജന്യസ്താവതീ ഭൂരിയം തവ || 30 ||

799

പദൈകേന മയാ ക്രാന്തോ ഭൂർലോകഃ ഖം ദിശസ്തനോഃ |

സ്വർലോകസ്തൂ ദ്വിതീയേന പശ്യതസ്തേ സ്വമാത്മനാ || 31 ||

800

പ്രതിശ്രുതമദാതുസ്തേ നിരയേ വാസ ഇഷ്യതേ |

വിശ ത്വം നിരയം തസ്മാദ് ഗുരുണാ ചാനുമോദിതഃ || 32 ||

801

വൃഥാ മനോരഥസ്തസ്യ ഭൂരേ സ്വർഗഃ പതത്യധഃ |

പ്രതിശ്രുതസ്യാദാനേന യോർഭൂമിനം വിപ്രലംഭതേ || 33 ||

802

വിപ്രലബ്ധോ ദദാമീതി ത്വയാഹം ചാഘ്രമാനിനാ |

തദ് വ്യലീകഫലം ഭുങ്ക്ഷ്യ നിരയം കതിചിത് സമാഃ || 34 ||

803

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

അഷ്ടമസ്കന്ധേ വാമനപ്രാദുർഭാവേ ബലിനിഗ്രഹോ നാമ ഏകവിംശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ ദ്വാവിംശോധ്യായഃ ||

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏവം വിപ്രകൃതോ രാജൻ ബലിർഭഗവതാസുരഃ |
 ഭിദ്യമാനോഽപ്യഭിന്നാത്മാ പ്രത്യാഹാവിക്ലവം വചഃ || 1 ||

804

ബലിരുവാച

യദ്യുത്തമശ്ലോക ഭവാൻ മമേരിതം
 വചോ വ്യലീകം സുരവർയ മന്യതേ |
 കരോമ്യുതം തന്ന ഭവേത് പ്രലംഭനം
 പദം തൃതീയം കൂരു ശീർഷ്ണി മേ നിജം || 2 ||

805

ബിഭേമി നാഹം നിരയാത് പദച്യുതോ

ന പാശബന്ധാദ് വ്യസനാദ് ദുരത്യയാത് |
 നൈവാർഥക്യച്ഛാദ് ഭവതോ വിനിഗ്രഹാ -
 ദസാധുവാദാദ് ഭൃശമുദ്വിജ്ജേ യഥാ || 3 ||

806

പുംസാം ശ്ലാഘ്യതമം മന്യേ ഭണ്ഡമർഹത്തമാർപിതം |

യം ന മാതാ പിതാ ഭ്രാതാ സുഹൃദശ്ചാദിശന്തി ഹി || 4 ||

807

ത്വം നൂനമസുരാണാം നഃ പാരോക്ഷ്യഃ പരമോ ഗുരുഃ |

യോ നോഽനേകമദാധാനാം വിഭ്രംശം ചക്ഷുരാദിശത് || 5 ||

808

യസ്മിൻ വൈരാന്യബന്ധേന രൂഢേന വിബുധേതരാഃ |
ബഹവോ ലേഭിരേ സിദ്ധിം യാമു ഹൈകാന്തയോഗിനഃ || 6 || 809

തേനാഹം നിഗൃഹീതോന്മി ഭവതാ ഭൂരികർമ്മണാ |
ബദ്ധശ്ച വാരുണൈഃ പാശൈർനാതിവ്രീഡേ ന ച വ്യഥേ || 7 || 810

പിതാമഹോ മേ ഭവദ്വീയസമ്മതഃ
പ്രഹ്ലാദ ആവിഷ്കൃതസാധുവാദഃ |
ഭവദ്വിപക്ഷേണ വിചിത്രവൈശസം
സമ്പ്രാപിതസ്ത്വത്പരമഃ സ്വപിത്രാ || 8 || 811

കിമാത്മനാനേന ജഹാതി യോന്തതഃ
കിം രിക്തമഹാരൈഃ സ്വജ്ജനാഖ്യദസ്യുഭിഃ |
കിം ജായയാ സംസൃതിഹേതുഭൂതയാ
മർത്യസ്യ ഗേഹൈഃ കിമിഹായുഷോ വ്യയഃ || 9 || 812

ഇത്ഥം സ നിശ്ചിത്യ പിതാമഹോ മഹാ -
നഗാധബോധോ ഭവതഃ പാദപദ്മം |
ധ്രുവം പ്രപേദേ ഹ്യകുതോദയം ജനാദ് -
ഭീതഃ സ്വപക്ഷക്ഷപണസ്യ സത്തമഃ || 10 || 813

അമാഹമപ്യാത്മരിപോസ്തവാന്തികം
ദൈവേന നീതഃ പ്രസഭം ത്യാജിതശ്രീഃ |
ഇദം കൃതാന്താന്തികവർതി ജീവിതം
യയാധ്രുവം സ്തബ്ധമതിർന ബുധ്യതേ || 11 || 814

ശ്രീശുക ഉവാച
തസ്യേതഥം ഭാഷമാണസ്യ പ്രഹ്ലാദോ ഭഗവത്പ്രിയഃ |
ആജ്ഞാമ കുരുശ്രേഷ്ഠ രാകാപതിരിവോത്ഥിതഃ || 12 || 815

തമിന്ദ്രസേനഃ സ്വപിതാമഹം ശ്രിയാ
 വിരാജമാനം നലിനായതേക്ഷണം |
 പ്രാംശും പിശംഗാംബരമഞ്ജനതിഷം
 പ്രലംബബാഹും സുഭഗം സമൈക്ഷത || 13 || 816

തസ്മൈ ബലിർവാരുണപാശയന്ത്രിതഃ
 സമർഹണം നോപജഹാര പൂർവവത് |
 നനാമ മൂർധ്നാശ്രുവിലോലലോചനഃ
 സുവ്രീഡനീചീനമുഖോ ബഭൂവ ഹ || 14 || 817

സ തത്ര ഹാസീനമുദീക്ഷ്യ സത്പതിം
 സുനന്ദനന്ദാഭ്യനുഗൈരുപാസിതം |
 ഉപേത്യ ഭൂമൗ ശിരസാ മഹാമനാ
 നനാമ മൂർധ്നാ പുലകാശ്രുവിക്ലവഃ || 15 || 818

പ്രഹ്ലാദ ഉവാച
 ത്യയൈവ ദത്തം പദമൈന്ദ്രമൂർജിതം
 ഹൃതം തദേവാഭ്യ തമൈവ ശോഭനം |
 മന്യേ മഹാനസ്യ കൃതോ ഹ്യനുഗ്രഹോ
 വിഭ്രംശിതോ യച്ഛ്രിയ ആത്മമോഹനാത് || 16 || 819

യയാ ഹി വിദ്യാനപി മുഹ്യതേ യത -
 സ്തത് കോ വിചഷ്ടേ ഗതിമാത്മനോ യഥാ |
 തസ്മൈ നമസ്തേ ജഗദീശ്വരായ വൈ
 നാരായണായാഖിലലോകസാക്ഷിണേ || 17 || 820

ശ്രീശുക ഉവാച
 തത്യാനുശൂൺവതോ രാജൻ പ്രഹ്ലാദസ്യ കൃതാഞ്ജലേഃ |
 ഹിരണ്യഗർഭോ ഭഗവാനുവാച മധുസൂദനം || 18 || 821

ബദ്ധം വീക്ഷ്യ പതിം സാധ്വീ തത്പത്നീ ഭയവിഹ്വലാ |
പ്രാഞ്ജലിഃ പ്രണതോപേന്ദ്രം ബഭാഷേവ്വാങ്മുഖീ നൃപ || 19 || 822

വിന്ധ്യാവലിരുവാച
ക്രീഡാർഥമാത്മന ഇദം ത്രിജഗത് കൃതം തേ
സ്വാമ്യം തു തത്ര കുധിയോപര ഇൗശ കുർയുഃ |
കർതൃഃ പ്രഭാസ്സവ കിമസ്യത ആവഹന്തി
ത്യക്തഹ്രിയസ്ത്വദവരോപിതകർതൃവാദാഃ || 20 || 823

ബ്രഹ്മോവാച
ഭൂതഭാവന ഭൂതേശ ഭേവഭേവ ജഗൻമയ |
മുഞ്ചൈനം ഹൃതസർവസ്വം നായമർഹതി നിഗ്രഹം || 21 || 824

കൃത്സ്നാ ത്യേനേന ദത്താ ഭൂർലോകാഃ കർമാർജിതാശ്ച യേ |
നിവേദിതം ച സർവസ്വമാത്മാവിക്ലവയാ ധിയാ || 22 || 825

യത്പാദയോരശംധീഃ സലിലം പ്രദായ
ഭൂർവാകുരൈരപി വിധായ സതീം സപർയാം |
അപ്യുത്തമാം ഗതിമസൗ ഭജതേ ത്രിലോകീം
ദാശ്യാനവിക്ലവമനാഃ കഥമാർതിമുച്ഛേത് || 23 || 826

ശ്രീഭഗവാനുവാച
ബ്രഹ്മൻ യമനുഗൃഹ്ണാമി തദ്വിശോ വിധുനോമ്യഹം |
യൻമദഃ പുരുഷഃ സ്തബ്ധോ ലോകം മാം ചാവമന്യതേ || 24 || 827

യദാ കദാചിജ്ജീവാത്മാ സംസരൻ നിജകർമഭിഃ |
നാനായോനിഷ്ഠനിശ്ചോയം പൗരുഷീം ഗതിമാവ്രജേത് || 25 || 828

ജൻമകർമവയോരുപവിദ്യൈശ്വര്യധനാദിഭിഃ |
യദ്യസ്യ ന ഭവേത് സ്തംഭസ്തത്രായം മദനുഗ്രഹഃ || 26 || 829

- മാനസ്സന്ദനിമിത്താനാം ജന്മാദിനാം സമന്തതഃ |
സർവശ്രേയഃപ്രതീപാനാം ഹന്ത മുഹ്യേന മത്പരഃ || 27 || 830
- ഏഷ ദാനവദൈത്യാനാമഗ്രണീഃ കീർത്തിവർധനഃ |
അജൈഷീദജയാം മായാം സീദന്നപി ന മുഹ്യതി || 28 || 831
- ക്ഷീണരികുലശ്ചുതഃ സ്ഥാനാത് ക്ഷിപ്തോ ബദ്ധശ്ച ശത്രുഭിഃ |
ഇന്താതിഭിശ്ച പരിത്യക്തോ യാതനാമനുയാപിതഃ || 29 || 832
- ഗുരുണാ ഭർത്സിതഃ ശപ്തോ ജഹൗ സത്യം ന സുവ്രതഃ |
ഛലൈരുകുതോ മയാ ധർമോ നായം ത്യജതി സത്യവാക് || 30 || 833
- ഏഷ മേ പ്രാപിതഃ സ്ഥാനം ദുഷ്ടാപമമരൈരപി |
സാവർണേരന്തരസ്യായം ഭവിതേന്ദ്രോ മദാശ്രയഃ || 31 || 834
- താവത് സുതലമധ്യാസ്താം വിശ്വകർമ്മവിനിർമിതം |
യന്നാധയോ വ്യാധയശ്ച ക്ലമസ്തന്ദ്രാ പരാഭവഃ |
നോപസർഗാ നിവസതാം സംഭവന്തി മമേക്ഷയാ || 32 || 835
- ഇന്ദ്രസേന മഹാരാജ യാഹി ഭോ ഭദ്രമസ്തു തേ |
സുതലം സ്വർഗിഭിഃ പ്രാർഥ്യം ഇന്താതിഭിഃ പരിവാരിതഃ || 33 || 836
- ന ത്യാമഭിഭവിഷ്യന്തി ലോകേശാഃ കിമുതാപരേ |
ത്വച്ഛാസനാതിഗാൻ ദൈത്യാംശ്ചക്രം മേ സൂദയിഷ്യതി || 34 || 837
- രക്ഷിഷ്യേ സർവതോഽഹം ത്വാം സാനുഗം സപരിച്ഛദം |
സദാ സന്നിഹിതം വീര തത്ര മാം ഭക്ഷ്യതേ ഭവാൻ || 35 || 838
- തത്ര ദാനവദൈത്യാനാം സംഗാത് തേ ഭാവ ആസുരഃ |
ദൃഷ്ട്വാ മദനുഭാവം വൈ സദഃ കുംഭോ വിനഷ്ട്യതി || 36 || 839

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

അഷ്ടമസ്കന്ധേ വാമനപ്രാദുർഭാവേ ബലിവാമനസംവാദോ നാമ
ദ്വാവിംശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ ത്രയോവിംശോധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇത്യുക്തവന്തം പുരുഷം പുരാതനം
മഹാനുഭാവോഽഖിലസാധുസമ്മതഃ |
ബദ്ധാഞ്ജലീർബാഷ്പകലാകുലേക്ഷണോ
ഭക്ത്യുദ്ഗലോ ഗദ്ഗദയാ ഗിരാബ്രവീത് || 1 ||

840

ബലിരുവാച

അഹോ പ്രണാമായ കൃതഃ സമുദ്യമഃ
പ്രപന്നഭക്താർത്ഥവിധൗ സമാഹിതഃ |
യൽലോകപാലൈസ്ത്വദനുഗ്രഹോഽമരൈ -
രലബ്ധപൂർവ്വോപസദ്യേസുര്യേർപിതഃ || 2 ||

841

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇത്യുക്ത്വാ ഹരിമാനമൃ ബ്രഹ്മാണം സഭവം തതഃ |
വിവേശ സുതലം പ്രീതോ ബലിർമുക്തഃ സഹാസുരൈഃ || 3 ||

842

ഏവമിന്ദ്രായ ഭഗവാൻ പ്രത്യാനീയ ത്രിവിഷ്ടപം |
പൂരയിത്യാദിതേഃ കാമമശാസത് സകലം ജഗത് || 4 ||

843

ലബ്ധപ്രസാദം നിർമുക്തം പൗത്രം വംശധരം ബലിം |
നിശാമൃ ഭക്തിപ്രവണഃ പ്രഹ്ലാദ ഇദമബ്രവീത് || 5 ||

844

പ്രഹ്ലാദ ഉവാച

നേമം വിരിഞ്ഞ്ചാ ലഭതേ പ്രസാദം
ന ശ്രീർന ശർവഃ കിമുതാപരേ തേ |
യന്നോസ്സുരാണാമസി ദുർഗപാലോ
വിശ്വാഭിവന്ദ്യേഭി വന്ദിതാംഘ്രിഃ || 6 ||

845

യത്പാദപദ്മമകരനനിഷേവണേന
ബ്രഹ്മാദയഃ ശരണദാശ്ശുവതേ വിഭുതീഃ |
കസ്താദ് വയം കുസൃതയഃ ഖലയോനയസ്തേ
ദാക്ഷിണ്യദൃഷ്ടിപദവിം ഭവതഃ പ്രണീതാഃ || 7 ||

846

ചിത്രം തവേഹിതമഹോദ്വിതയോഗമായാ -
ലീലാവിസൃഷ്ടഭുവനസ്യ വിശാരദസ്യ |
സർവാത്മനഃ സമദ്യശോ വിഷമഃ സ്വഭാവോ
ഭക്തപ്രിയോ യദസി കൽപതരുസ്വഭാവഃ || 8 ||

847

ശ്രീഭഗവാനുവാച
വത്സ പ്രഹ്ലാദ ഭദ്രം തേ പ്രയാഹി സുതലാലയം |
മോദമാനഃ സ്വപൗത്രേണ ഇതാതിനാം സുഖമാവഹ || 9 ||

848

നിത്യം ഭഷ്ടാസി മാം തത്ര ഗദാപാണിമവസ്ഥിതം |
മദുർശനമഹാഹ്ലാദധ്വസ്തകർമനിബന്ധനഃ || 10 ||

849

ശ്രീശുക ഉവാച
ആഇതാം ഭഗവതോ രാജൻ പ്രഹ്ലാദോ ബലിനാ സഹ |
ബാഘമിത്യമലപ്രജ്ഞോ മുർധന്യാധായ കൃതാഞ്ജലിഃ || 11 ||

850

പരിക്രമ്യാദിപുരുഷം സർവാസുരചമുപതിഃ |
പ്രണതസ്തദനുജ്ഞാതഃ പ്രവിവേശ മഹാബിലം || 12 ||

851

- അമാഹോശനസം രാജൻ ഹരിർനാരായണോന്തികേ |
ആസീനമൃതിജാം മധ്യേ സദസി ബ്രഹ്മവാദിനാം || 13 || 852
- ബ്രഹ്മൻ സന്തനു ശിഷ്യസ്യ കർമച്ഛിദ്രം വിതൻവതഃ |
യത് തത് കർമസു വൈഷമ്യം ബ്രഹ്മദ്യഷ്ടം സമം ഭവേത് || 14 || 853
- ശുക്ര ഉവാച
കുതസ്താത്കർമവൈഷമ്യം യസ്യ കർമേശ്വരോ ഭവാൻ |
യജ്ഞേണശോ യജ്ഞപുരുഷഃ സർവഭാവേന പൂജിതഃ || 15 || 854
- മന്ത്രതസ്തന്ത്രതശ്ചിദ്രം ദേശകാലാർഹവസ്തുതഃ |
സർവം കരോതി നിശ്ചിദ്രം നാമസങ്കീർതനം തവ || 16 || 855
- തഥാപി വദതോ ഭൂമൻ കരിഷ്യാമ്യനുശാസനം |
ഏതദ്ഭൂയഃ പരം പുംസാം യത് തവാജ്ഞാനുപാലനം || 17 || 856
- ശ്രീശുക ഉവാച
അഭിനന്ദ്യ ഹരേരാജ്ഞാമുശനാ ഭഗവാനിതി |
യജ്ഞച്ഛിദ്രം സമാധത്ത ബലേർവിപ്രർഷിഭിഃ സഹ || 18 || 857
- ഏവം ബലേർമഹീം രാജൻ ഭിക്ഷിത്വാ വാമനോ ഹരിഃ |
ദദൗ ഭ്രാത്രേ മഹേന്ദ്രായ ത്രിഭിവം യത് പരൈർഹൃതം || 19 || 858
- പ്രജാപതിപതിർബ്രഹ്മാ ദേവർഷിപിതൃഭൂമിപൈഃ |
ദക്ഷഭൃഗുംഗിരോമുഖൈഃ കുമാരേണ ഭവേന ച || 20 || 859
- കശ്യപസ്യാദിതേഃ പ്രീത്യേ സർവഭൂതഭവായ ച |
ലോകാനാം ലോകപാലാനാമകരോദ് വാമനം പതിം || 21 || 860
- വേദാനാം സർവദേവാനാം ധർമസ്യ യശസഃ ശ്രിയഃ |
മംഗലാനാം വ്രതാനാം ച കൽപം സ്വർഗാപവർഗയോഃ || 22 || 861

- ഉപേന്ദ്രം കൽപയാഞ്ചക്രേ പതിം സർവവിഭുതയേ |
തദാ സർവാണി ഭൂതാനി ഭൃശം മുമുദിരേ നൃപ || 23 || 862
- തതസ്ത്വിന്ദ്രഃ പുരസ്കൃത്യ ദേവയാനേന വാമനം |
ലോകപാലൈർദിവം നിന്ദയേ ബ്രഹ്മണാ ചാനുമോദിതഃ || 24 || 863
- പ്രാപ്യ ത്രിഭുവനം ചേന്ദ്ര ഉപേന്ദ്രഭുജപാലിതഃ |
ശ്രിയാ പരമയാ ജുഷ്ടോ മുമുദേ ഗതസാധ്യസഃ || 25 || 864
- ബ്രഹ്മാ ശർവഃ കുമാരശ്ച ഭൃഗ്വാദ്യാ മൂനയോ നൃപ |
പിതരഃ സർവഭൂതാനി സിദ്ധാ വൈമാനികാശ്ച യേ || 26 || 865
- സുമഹത് കർമ തദ് വിഷ്ണോർഗായന്തഃ പരമാദ്ഭുതം |
ധിഷ്ണാനി സ്വാനി തേ ജഗുരദിതിം ച ശശംസിരേ || 27 || 866
- സർവമേതൻമയാഽഖ്യാതം ഭവതഃ കുലനന്ദന |
ഉരുക്രമസ്യ ചരിതം ശ്രോത്യുണാമഘമോചനം || 28 || 867
- പാരം മഹിമ്ന ഉരുവിക്രമതോ ഗുണാനോ
യഃ പാർഥിവാനി വിമമേ സ രജാംസി മർത്യഃ |
കിം ജായമാന ഉത ജാത ഉപൈതി മർത്യ
ഇത്യാഹ മന്ത്രദൃഗൃഷിഃ പുരുഷസ്യ യസ്യ || 29 || 868
- യ ഇദം ദേവദേവസ്യ ഹരേരദ്ഭുതകർമണഃ |
അവതാരാനുചരിതം ശൃൺവൻ യാതി പരാം ഗതിം || 30 || 869
- ക്രിയമാണേ കർമണീദം ദൈവേ പിത്രേഫിമ മാനുഷേ |
യത്ര യത്രാനുകീർത്യേത തത് തേഷാം സുകൃതം വിദുഃ || 31 || 870

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ വാമനാവതാരചരിതേ ത്രയോവിംശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ ചതുർവിംശോധ്യായഃ ॥

രാജോവാച

ഭഗവന്ദേഹാതുമിച്ഛാമി ഹരേരദ്ഭുതകർമ്മണം |
അവതാരകമാമാദ്യാം മായാമത്സ്യവിധംബനം ॥ 1 ॥ 871

യദർഥമദധാദ് രൂപം മാത്സ്യം ലോകജുഗുപ്സിതം |
തമഃപ്രകൃതിദുർമർഷം കർമഗ്രന്ഥ ഇവേശ്വരഃ ॥ 2 ॥ 872

ഏതന്നോ ഭഗവൻ സർവം യഥാവദ് വക്തുമർഹസി |
ഉത്തമശ്ലോകചരിതം സർവലോകസുഖാവഹം ॥ 3 ॥ 873

സുത ഉവാച

ഇത്യുക്തോ വിഷ്ണുരാതേന ഭഗവാൻ ബാദരായണിഃ |
ഉവാച ചരിതം വിഷ്ണോർമത്സ്യരൂപേണ യത്കൃതം ॥ 4 ॥ 874

ശ്രീശുക ഉവാച

ഗോവിപ്രസുരസാധുനാം ഛന്ദസാമപി ചേശ്വരഃ |
രക്ഷാമിച്ഛംസ്തന്നുർധത്തേ ധർമസ്യാർഥസ്യ ചൈവ ഹി ॥ 5 ॥ 875

ഉച്ചാവചേഷു ഭൂതേഷു ചരൻ വായുരിവേശ്വരഃ |
നോച്ചാവചത്വം ഭജതേ നിർഗുണത്യാഭിയോ ഗുണൈഃ ॥ 6 ॥ 876

- ആസീദതീതകൽപാന്തേ ബ്രഹ്മോ നൈമിത്തികോ ലയഃ |
സമുദ്രോപപ്ലുതാസ്തത്ര ലോകാ ഭൂരാദയോ നൃപ || 7 || 877
- കാലേനാഗതനിദ്രസ്യ ധാതുഃ ശിശയിഷോർബലീ |
മുഖതോ നിഃസൃതാൻ വേദാൻ ഹയഗ്രീവോന്തികേഹരത് || 8 || 878
- ഇതാത്യാ തദ് ദാനവേന്ദ്രസ്യ ഹയഗ്രീവസ്യ ചേഷ്ഠിതം |
ദധാര ശഫരീരൂപം ദഗവാൻ ഹരിരീശ്വരഃ || 9 || 879
- തത്ര രാജഋഷിഃ കശ്ചിന്നാല്ലാ സത്യവ്രതോ മഹാൻ |
നാരായണപരോത്ഥപൃത്തപഃ സ സലിലാശനഃ || 10 || 880
- യോസാവസ്മിൻ മഹാകൽപേ തനയഃ സ വിവസ്വതഃ |
ശ്രാദ്ധദേവ ഇതി ഖ്യാതോ മനുത്യേ ഹരിണാർപിതഃ || 11 || 881
- ഏകദാ കൃതമാലായാം കുർവതോ ജലതർപണം |
തസ്യാഞ്ജൽയുദകേ കാചിച്ഛഹർയേകാഭ്യപദ്യത || 12 || 882
- സത്യവ്രതോഞ്ജലിഗതാം സഹ തോയേന ഭാരത |
ഉത്സസർജ നദീതോയേ ശഫരീം ദ്രവിഡേശ്വരഃ || 13 || 883
- തമാഹ സാതികരുണം മഹാകാരുണികം നൃപം |
യാദോഭ്യോ ഇതാതിഘാതിഭ്യോ ദീനാം മാം ദീനവത്സല |
കഥം വിസൃജസേ രാജൻ ഭീതാമസ്മിൻ സരിഇജലേ || 14 || 884
- തമാത്മനോന്യഗ്രഹാർഥം പ്രീത്യാ മത്സ്യവപുർധരം |
അജാനൻ രക്ഷണാർഥായ ശഫർയാഃ സ മനോ ദധേ || 15 || 885
- തസ്യാ ദീനതരം വാക്യമാശ്രുത്യ സ മഹീപതിഃ |
കലശാപ്ലു നിധായൈനാം ദയാലുർനിന്യ ആശ്രമം || 16 || 886

- സാ തു തത്രൈകരാത്രേണ വർധമാനാ കമണ്ഡലൗ |
അലബ്ധ്വായ്ത്ഥാവകാശം വാ ഇദമാഹ മഹീപതിം || 17 || 887
- നാഹം കമണ്ഡലാവസ്തിൻ കൃച്ഛം വസ്തുമിഹോത്സഹേ |
കൽപയൗകഃ സുവിപുലം യത്രാഹം നിവസേ സുഖം || 18 || 888
- സ ഏനാം തത ആദായ ന്യധാദൗദഞ്ചനോദകേ |
തത്ര ക്ഷിപ്താ മുഹൂർത്തേന ഹസ്തത്രയമവർധത || 19 || 889
- ന മ ഏതദലം രാജൻ സുഖം വസ്തുമുദഞ്ചനം |
പൃഥു ദേഹി പദം മഹ്യം യത്ത്യാഹം ശരണം ഗതാ || 20 || 890
- തത ആദായ സാ രാജ്ഞാ ക്ഷിപ്താ രാജൻ സരോവരേ |
തദാവൃത്യാത്മനാ സോഽയം മഹാമീനോന്വവർധത || 21 || 891
- നൈതൻമേ സ്വസ്തയേ രാജന്നുദകം സലിലൗകസഃ |
നിയേഹി രക്ഷായോഗേന ഹദേ മാമവിദാസിനി || 22 || 892
- ഇത്യുക്തഃ സോഽനയൻമത്സ്യം തത്ര തത്രാവിദാസിനി |
ജലാശയേ സമ്മിതം തം സമുദ്രേ പ്രാക്ഷിപജ്ജ്വലം || 23 || 893
- ക്ഷിപ്യമാണസ്തമാഹേദമിഹ മാം മകരാദയഃ |
അദന്ത്യതിബലാ വീര മാം നേഹോത്സഷ്ടമർഹസി || 24 || 894
- ഏവം വിമോഹിതസ്തേന വദതാ വൽഗുഭാരതീം |
തമാഹ കോ ഭവാനസ്താൻ മത്സ്യരൂപേണ മോഹയൻ || 25 || 895
- നൈവം വീർയോ ജലചരോ ദൃഷ്ടോസ്താഭിഃ ശൂതോപി ച |
യോ ഭവാൻ യോജനശതമഹാഭിവാന്യസേ സരഃ || 26 || 896
- നൂനം ത്വം ഭഗവാൻ സാക്ഷാദ്ധരിർനാരായണോഽവ്യയഃ |
അനുഗ്രഹായ ഭൂതാനാം ധത്സേ രൂപം ജലൗകസാം || 27 || 897

- നമസ്തേ പുരുഷശ്രേഷ്ഠ സ്ഥിത്യുത്പത്ത്യപ്യയേശ്വര |
ഭക്താനാം നഃ പ്രപന്നാനാം മുഖ്യോ ഹ്യാത്മഗതിർവിഭോ || 28 || 898
- സർവേ ലീലാവതാരാസ്തേ ഭൂതാനാം ഭൂതിഹേതവഃ |
ഇതാത്മമിച്ഛാമ്യദോ രൂപം യദർഥം ഭവതാ ധൃതം || 29 || 899
- ന ത്യേരവിനാക്ഷ പദോപസർപണം
മുഷാ ഭവേത്സർവസുഹൃത്പ്രിയാത്മനഃ |
യഥേതരേഷാം പൃഥ്വഗാത്മനാം സതാ -
മദീദ്യശോ യദ്യപുരദ്ഭൂതം ഹി നഃ || 30 || 900
- ശ്രീശുക ഉവാച
ഇതി ബ്രുവാണം നൃപതിം ജഗത്പതിഃ
സത്യവ്രതം മത്സ്യവപുർയുഗക്ഷയേ |
വിഹർതുകാമഃ പ്രലയാർണവേബ്രവി -
ച്ചികീർഷുരേകാന്തജനപ്രിയഃ പ്രിയം || 31 || 901
- ശ്രീഭഗവാനുവാച
സപ്തദ്വൈദ്യതനാദൂർധ്വമഹന്യേതദരിന്ദമ |
നിമക്ഷ്യത്യപ്യയാംഭോധൗ ത്രൈലോക്യം ഭൂർഭുവാദികം || 32 || 902
- ത്രിലോക്യാം ലീയമാനായാം സംവർതാംഭസി വൈ തദാ |
ഉപസ്ഥാസ്യതി നൗഃ കാചിദ് വിശാലാ ത്യാം മയേരിതാ || 33 || 903
- ത്വം താവദോഷധീഃ സർവാ ബീജാൻയുച്ഛാവചാനി ച |
സപ്തർഷിഭിഃ പരിവൃതഃ സർവസത്തേത്യാപബ്ധംഹിതഃ || 34 || 904
- ആരുഹ്യ ബൃഹതിം നാവം വിചരിഷ്യസ്യവിക്ലവഃ |
ഏകാർണവേ നിരാലോകേ ഋഷീണാമേവ വർചസാ || 35 || 905

- ഭോധൂയമാനാം താം നാവം സമീരേണ ബലീയസാ |
ഉപസ്ഥിതസ്യ മേ ശൃംഗേ നിബധ്നീഹി മഹാഹിനാ || 36 || 906
- അഹം ത്യാമൃഷിഭിഃ സാകം സഹനാവമുദൻവതി |
വികർഷൻ വിചരിഷ്യാമി യാവദ് ബ്രാഹ്മീ നിശാ പ്രഭോ || 37 || 907
- മദീയം മഹിമാനം ച പരം ബ്രഹ്മേതി ശബ്ധിതം |
വേത്സ്യസ്യനുഗൃഹീതം മേ സമ്പ്രശ്ശേർവിവൃതം ഹൃദി || 38 || 908
- ഇത്ഥമാദിശ്യ രാജാനം ഹരിരന്തരധീയത |
സോഽൻവവൈക്ഷത തം കാലം യം ഹൃഷീകേശ ആദിശത് || 39 || 909
- ആസ്തീര്യ ദർഭാൻ പ്രാക്ശുലാൻ രാജർഷിഃ പ്രാഗുദങ്മുഖഃ |
നിഷസാദ ഹരേഃ പാദൗ ചിന്തയൻ മത്സ്യരൂപിണഃ || 40 || 910
- തതഃ സമുദ്ര ഉദ്യേലഃ സർവതഃ പ്ലാവയൻ മഹീം |
വർധമാനോ മഹാമേഘൈർവർഷദ്ഭിഃ സമദ്യശ്യത || 41 || 911
- ധ്യായൻ ഭഗവദാദേശം ദദ്യുശേ നാവമാഗതാം |
താമാരുരോഹ വിപ്രന്ദ്രൈരദായൗഷധിവീര്യധഃ || 42 || 912
- തമുചൂർമുനയഃ പ്രീതാ രാജൻ ധ്യായസ്യ കേശവം |
സ വൈ നഃ സങ്കടാദന്യാദവിതാ ശം വിധാസ്യതി || 43 || 913
- സോഽനുധ്യാതസ്തതോ രാജ്ഞാ പ്രാദുരാസീൻമഹാർണവേ |
ഏകശൃംഗധരോ മത്സ്യോ ഹൈമോ നിയുതയോജനഃ || 44 || 914
- നിബധ്യ നാവം തച്ഛൃംഗേ യഥോക്തോ ഹരിണാ പുരാ |
വരത്രേണാഹിനാ തുഷ്ടസ്തുഷ്ടാവ മധുസൂദനം || 45 || 915
- രാജോവാച
അനാദ്യവിദ്യോപഹതാത്മസംവിദ -

സ്തൻമൂലസംസാരപരിശ്രമാതുരാഃ |
 യദൃച്ഛയേഹോപസ്യതാ യമാപ്സ്യു -
 ര്വിമുക്തിഭോ നഃ പരമോ ഗുരുർഭവാൻ || 46 || 916

ജനോബുധോഽയം നിജകർമ്മബന്ധനഃ
 സുഖേഷ്ടയാ കർമ്മ സമീഹത്യേസുഖം |
 യത്സേവയാ താം വിധുനോത്യസൻമതിം
 ഗ്രന്ഥിം സ ഭിന്ത്യാഭ്യുദയം സ നോ ഗുരുഃ || 47 || 917

യത്സേവയാഗേരിവ രുദ്രരോദനം
 പുമാൻ വിജഹ്യാൻമലമാത്മനസ്തമഃ |
 ഭജേത വർണം നിജമേഷ സോഽവ്യയോ
 ഭൂയാത്സ ഇൗശഃ പരമോ ഗുരോർഗുരുഃ || 48 || 918

ന യത്പ്രസാദായുതഭാഗലേശ -
 മന്യേ ച ദേവാ ഗുരവോ ജനാഃ സ്വയം |
 കർതും സമേതാഃ പ്രഭവന്തി പുംസ -
 സ്തമീശ്വരം ത്വാം ശരണം പ്രപദ്യേ || 49 || 919

അചക്ഷുരന്ധസ്യ യഥാഗ്രണീഃ കൃത -
 സ്തഥാ ജനസ്യാവിദുഷോബുധോ ഗുരുഃ |
 ത്വമർകദൃക്സർവദൃശാം സമീക്ഷണോ
 വൃതോ ഗുരുർനഃ സ്വഗതിം ബുഭുത്സതാം || 50 || 920

ജനോ ജനസ്യാദിശത്യേസതീം മതിം
 യയാ പ്രപദ്യേത ദുരത്യയം തമഃ |
 ത്വം ത്വവ്യയം ഇണാനമമോഘമഞ്ജസാ
 പ്രപദ്യതേ യേന ജനോ നിജം പദം || 51 || 921

- ത്വം സർവലോകസ്യ സുഹൃത്പ്രിയേശ്വരോ
 ഹ്യാത്മാ ഗുരുർജ്ഞാനമഭീഷ്ടസിദ്ധിഃ |
 തമാപി ലോകോ ന ഭവന്തമന്ധധീ -
 ര്ജുനാതി സന്തം ഹൃദി ബദ്ധകാമഃ || 52 || 922
- തം ത്വാമഹം ദേവവരം വരേൺയം
 പ്രപദ്യ ഇൗശം പ്രതിബോധനായ |
 ചരിന്ധ്യർഥദീപൈർഭഗവൻ വചോഭി -
 ര്ഗ്രന്ഥീൻ ഹൃദയ്യാൻ വിവൃണു സ്വമോകഃ || 53 || 923
- ശ്രീശുക ഉവാച
 ഇത്യുക്തവന്തം നൃപതിം ഭഗവാനാദിപുരുഷഃ |
 മത്സ്യരൂപീ മഹാംഭോധൗ വിഹരംസ്തത്ത്വമബ്രവീത് || 54 || 924
- പുരാണസംഹിതാം ദിവ്യാം സാംഖ്യയോഗക്രിയാവതിം |
 സത്യവ്രതസ്യ രാജർഷേരാത്മഗുഹ്യമശേഷതഃ || 55 || 925
- അശ്രൗഷീദ്യുഷിഭിഃ സാകമാത്മതത്ത്വമസംശയം |
 നാവ്യാസീനോ ഭഗവതാ പ്രോക്തം ബ്രഹ്മ സനാതനം || 56 || 926
- അതീതപ്രലയാപായ ഉത്ഥിതായ സ വേധസേ |
 ഹത്യാസുരം ഹയഗ്രീവം വേദാൻ പ്രത്യാഹരദ്ധരിഃ || 57 || 927
- സ തു സത്യവ്രതോ രാജാ ജ്ഞാനവിജ്ഞാനസംയുതഃ |
 വിഷ്ണോഃ പ്രസാദാത് കൽപേന്ദ്രിണിന്നാസീദ് വൈവസ്വതോ മനുഃ || 58 || 928
- സത്യവ്രതസ്യ രാജർഷേർമായാമത്സ്യസ്യ ശാർംഗിണഃ |
 സംവാദം മഹദാഖ്യാനം ശ്രുത്വാ മുച്യേത കിൽബിഷാത് || 59 || 929
- അവതാരോ ഹരേര്യോധ്യം കീർതയേദൻവഹം നരഃ |
 സങ്കൽപാസ്തസ്യ സിദ്ധ്യന്തി സ യാതി പരമാം ഗതിം || 60 || 930

പ്രലയപയസി ധാതുഃ സുപ്തശക്തേർമുഖേഭ്യഃ

ശ്രുതിഗണമപനീതം പ്രത്യുപാദത്ത ഹത്യാ ।

ദിതിജമകഥയദ് യോ ബ്രഹ്മ സത്യവ്രതാനാം

തമഹമഖിലഹേതും ജിഹ്മമീനം നതോന്മി || 61 ||

931

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ വൈയാസികൃമഷ്ടാദശസാഹസ്രാം

പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം അഷ്ടമസ്കന്ധേ മത്ത്യാവതാരചരിതാനുവർണനം

നാമ ചതുർവിംശോധ്യായഃ ||